

Kiadó hivatal:
Fischl Fülöp könyvkereskedése, Ujvárosi utca 313. szám.
Előfizetési árak:
Egy évre 3 ft. Félévre 2 ft. Negyed évre 1 ft. 80 kr.
Hirdetelmények:
1 soros hirdetés egy évre 7 kr. Hosszabb hirdetésűk 8 kr.
Kétszoros 30 kr.
Nyitlár:
Bécsi úton 10 kr.

ZÁLA

MEGYEI ÉRDEKŰ.

Szerkesztői iroda:
Hová a lap szállítani kérem illő címelemények küldendők.
Ujvárosi utca 313. sz.
Bérmunkák levelek csak írási kézzel fogadják az
Kéziratok vissza nem küldetnek.

Hirdetéseket felvennek: Rudolf Mosse Budapest Ferenclak útján 11. sz. — A. V. Goldberger Budapest Semlauer utca, — A. Oppelt és Strubel utca 2. sz. — Weisz Mor Bécs II. Tábor utca 11. sz. Rubinstein Jakab és társai Budapest Király utca 17. sz. L. em. — Haasenstein & Vogler Bécs I. Wallfischgasse 10.

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI ÉS GAZDÁSZÁTI HETILAP

A Zala megyei Gazdasági Egyesület, a n.-kanizsai tiszti önszolgálati szövetség és több más egyesület hivatalos közlönyje

6. szám.

Nagy-Kanizsa, Szardán 1878. február 6.

V. évfolyam.

Megyei ügyek.

695 szám. Zalamegye alispáni hivatalától
n. i. 878.

Valamennyi szolgabíró uraknak!

Kérdés merül fel az iránt, hogy az egy körjegyzőségekhez tartozó oly kis községekre nézve, melyek az új közigazgatási beosztás folytán két külön járáshoz csatoltattak, a körjegyzőségenként egy közös közgyám tartását elrendelő megyei határozat foganatosítandó e, illetőleg ez esetben melyik járás szolgabírója van hivatva említeni községekre az a közgyám-választást eszközölni? az e részbeni kételyek eloszlátása tekintetéből értesítem szolgabíró urát, miszerint a megye közgyűlésének a folyó évi 452 számú hirdetményben is közölt határozatával a kis községekre nézve körjegyzőségenként egy közös közgyám tartása rendeltetvén el, ez alól az egy körjegyzőséghez tartozó hábar két külön járásokba osztott kis községek sem vétettek ki, mihez képest az ily kis községekre nézve is az egy közös közgyám tartása az idézett határozat értelmében foganatosítandó; s mintán a körjegyzőségi közgyám választása a törvény által a körjegyző választására nézve előírt módon — vagy is szövetkezett kis községek képviselő testülete által a körjegyzőségi székhelyen eszközözendő, ebből folyólag a körjegyzőségi közgyám választásának eszközésére is azon járás szolgabírója van hivatva, kinek hatósági területéhez az illető körjegyzőség székhelye tartozik.

Z.-Egerszegen 1878 január 27-én.

SVASTITS BENO,
alispán.

964 szám.
n. i. 878.

Valamennyi szolgabíró uraknak.

Előfordulván az eset, hogy több járási szolgabíroság jelentései a segéd-szolgabírák aláírásával érkeztek be, a nélkül, hogy a szolgabíró hivatalos távolléte megjegyeztetett volna, — e részbeni mihez képest végeztettem szolgabíró urát, miszerint a hivatalos ügyvitel szabályosságának követelménye

és a közvetlen felügyelettel megbízott hivatal főnök felelőségének folyománya az, hogy a járási szolgabírói hivatalok a felsőbb, valamint a más hatóságokkal való érintkezésében annak főnöke a szolgabíró képviselje, — ennél fogva a felsőbb hatóságokhoz tett jelentések, ugy más hatóságokhoz intézett mindennemű megkeresések és levelezések a szolgabíró által irandók alá, — kit a segéd-szolgabíró a folyó évi január 7-én 227 szám alatt kiadott rendelet értelmében csak távolléte esetén helyettesíthetvén, csak is ily esetekben illeti meg a segéd-szolgabíró a hivatal által teendő jelentések aláírása, mikor is a szolgabíró hivatalos távolléte az illetékeség igazolásával mindig megjegyzendő.

Z.-Egerszegen 878 január 31-én.
SVASTITS BENO,
alispán.

Öreg hibák.

A közoktatási Minister ur utolsó közoktatásiügyi jelentése szerint Zalamegye azon megyék közé tartozik, melyek — különösen az iskoláztatogatást illetőleg — hátra vannak. Megvalljuk, hogy a szomorú érzés egy neme fogott el bennünket a hátramaradt megyék között Zalamegyét is olvasva. Legutolsók vagyunk e körülményért Zalamegye tisztelt tanfelügyelőjét okozni, ki mint nagyon jól tudjuk, hivatalos teendőiben a legnagyobb buzgalommal jár el, s nem rajta mulik, ha a hivatalos rendeletek nem a kellő erőlyel foganatosíthatnak és elegendő segédkezet nem nyer azoktól, kik e rendeletek foganatosítása és erőlyes keresztülvitele által maguknak kétségen kívül a többi érdemek felül, még közművelődésünk előmozdítása körül is kiváló érdemeket szereznek. — A nagyobb városokról, hol emelkedett szellemű férfiak képezik az iskolai hatóságot, itt szó sem lehet, de a kisebb helységekről s falvakról van szó, hol a pa-

pon, a tanítón és az uradalmi tisztén kívül intelligens ember nincs s a hol tisztán ezek buzgalomtól függ a szorgalmas vagy a hanyag iskoláztatogatás.

Az egyszerű, hábar józan eszű földművelő ember gyakran nem képes felérteni elméjével, vajon valamely rendelet javára szolgál-e vagy nem, s valamely dolog oly megrögzött előítéletté válhat nála, hogy ember lenne a gáton, ki őt ellenkező meggyőződésre bírja. Sokan pedig a földművelő nép közül csakis akkor tesznek meg valamit, hábar döszögve, ha szigorúan reá parancsolnak. Így vagyunk faluhelyen az iskoláztatással is.

Innen onnan tíz éve lesz, hogy az 1868-ik évi 38-ik törvény-cikk királyi szentesítést nyert, és áldásos intézkedéseivel Magyarország tanügyének regenerálásút megkezdte. Azóta e törvény-cikk pontjaitól folyó intézkedések, magyarító rendeletek, mindenkinek lehetővé teszik, hogy a törvény szellemébe hatoljon; annak bravói intézkedéseit megérse, egyszersmind utmutatást nyujtának neki arra nézve, hogy a hivatkozott törvény rendeleteit miként foganatosítsa. És mégis öreg hibákat látunk mindenütt. Az a lanyha eljárás, melyet némely megyékben a kevés intelligenciával bíró falusi iskolászekék a hivatalos rendeletek foganatosítása körül követnek különösen az iskoláztatogatást, illetőleg kegyetlenül megboszulja magát. Mert nem attól függ, hogy a szigorinak mely toka jellemzi a rendeletet, hanem hogy vannak-e eszközök és milyenek az ily rendeletek kivitelére.

Hogy az iskoláztatogatást illetőleg a legujabb jelentés szintén hárdást mutat, hogy tanügyi viszonyaink általában minden évben örvedetesen javulnak, azt mindenki látja

de az is bizonyos, hogy daczára ennek nem szabad megszűnni a hiányok javításán dolgozni; s ez kétségen kívül az oly fáradsággal egybeállított ministeri jelentések intenciója is.

Első sorban tehát a bármily tekintetben hátramaradt megyéknek kell iparkodni a kimutatott hiányokat megszüntetni, a bajon segíteni; itt pedig sorba mindazoknak, kik akár közvetlenül, akár közvetve a tanügy lendület vételét befolyásolni hivatva vannak, és itt azon meggyőződésnek adok kifejezést, hogy a Minister legnemesebb buzgalmának is hajótörést is kell szenvedni akkor, ha az elsőből az utolsóig komolyan nem buzgolkodik a kivitel elősegítésében.

Mi czélszerűnek tartjuk a szigor alkalmazását ott, a hol az iskoláztatogatás hanyag s nem a törvény értelmé szerinti, de azt is tudjuk, hogy teljesen célhoz nem vezet az sem.

De a nézetben is vagyok, hogy azon szigoron kívül, melyet a közigazgatási szolgabíró azon szülők ellen foganatosíthat, kik hanyagul küldik gyermekeiket iskolába, még más út és mód van, mely a szigor mellett nem megvetendő. Ez a papnak és a tanítónak befolyása a földművelő népre, azoknak rábeszélése, jó ezóval való buzdítása, bátorítása. Ez sok esetben annyit ér, mint a szigorú rendelet. Már most csak arra a kérdésre kellene felelnünk: Megteszik-e lelkészek, tanítók ebbéli kötelességeiket? Azt feleljük reá: sok helyen igen, sok helyen pedig nem. S ott ahol megteszik, van is foganatja s a köznép lassankint azon meggyőződésre jut, hogy a rendes iskoláztatás magában hordja az áldás csirját. Közbevetethet itt egy némely tanító, hogy igenis mind szép dolog az, de ha minden falusi gyer-

A „Zala“ tárczája.

A regény

és annak viszonya a társadalomhoz.
Irodalomtörténeti vázlat.

(Folytatás.)

Felforgatott társadalmi viszonyaiiban nem találja meg a nemzeti célekvés egy-egyét harcoló személynök ellen és arisztokratikus agykedvűséggel kötözött sebjait, melyeket az ő hiedelme szerinti nagy célok utáni törekvésében szerzett magának. A másik regény: Rabelais Gargantua. — Rabelais ki a 17. század közepén halt meg; Franciaország legjelenebb satyriusa. E regény, melyet később egy másik Gargantua és Pantagruel követett, azon vonatkozásokat illetőleg, melyek benne a társadalom egyes osztályaira szólnak, még nagyobb jelentőségű mint Cervantes Don Quixoteja. És pedig az által, mert benne nemcsak a társadalom minden viszonyai érintettek, s a ferdesség az erkölcsi felháborodás kiméletlen gunyával ostromoztatnak, hanem e regényben különösen annak harmadik kötetében már czélszerűség van; az emberek elfajlását az állami rend hiányának, különösen pedig az egyes, a népet befolyásoló, hivatalos osztályok garázdaságának és erkölcsatlanságának tulajdonítja. E regényben tehát oly elemeket találunk már, amelyek különösen a modern regényt, mely az újabb társadalmi élet alapjait épít fel, jellemzik, amelyeknek éppen azért nem igen szerencsés művészi becsét tulajdonítani

Azt állítják ugyan a szigorú ítések, hogy a költészet önmagáért van, s elveszté önműlt becsét, magasabb álláspontját ha a gyakorlati élet közönséges kérdéseit vonja körébe, ha a tan megjárja ugyan elméletnek, de határozott elméletben áll nemcsak a nemzetek fejlődésének érdekeivel, hanem a haladás feltételeivel is. Hiszen a görög népiélet azórt fejlődött azá, mert művészet és élet egymást áthatottak. Eszményiséget kölcsönözött a görög életnek, a művészet pedig eszményítette az életet. Ha a művészet, irodalom és tudományak valamely nemzetben minél nagyobb körökben való elterjedése követelménye a polgárosodásnak, akkor nem látjuk át, miért volna lebecsélyeztetés a költészetnek az, ha egy műfaj korlátait áttörvén azon önműlt czölökön kívül, melyek: az itészet szerint van, az élet gyakorlati céljait is szolgálni kívánja, a mi hatását kétségtelenül csak fokozhatja. És nem tudjuk vajon mi haszna volna a szellemek tevékenységének a szépirodalom terén, ha az teljesen elszigetelve magát az élettel, tisztán az eszményi szolgálatában állna, vonatkozás nélkül az életre és annak különféle viszonyaira. Csengery Antal Eötvös Józsefről írt jellemrajzában, mikor az utóbbinak „Falú jogyzó” című irányregényéről szól, bölcs okoskodással mondja: „A művészet nem az élettel külön vált s annyira föltötte álló dolog, hogy vele erkölcsi és társadalmi viszonyok felvilágosítására ölni szabad nem volna; sőt elhoukezőleg, nem is érdemi, hogy művészek nevetessék, a ki másokiban a költői és művészi formán kívül egyéb célt magának ki nem tűz. Sokan a költői műveket a vi-

rághez hasonlítják; s vajjon veszt-e szépségből a virág, ha felele tudjuk, hogy gyümölcsözővé válik? A régiek Ophéusról éppen az említik, legnagyobb dicsőrettel, hogy lantja hangjával városokat épített. E példa intésű szolgál, hogy a művészet, mint minden egyéb művészen, csak annyiban érdemel valódi dicsőretet, a mennyiben valamilyen nagyszerű czél elérésére vagy nemes eszme elterjedésére eszközül szolgál. S a törtenet mindenkör is tanúsítja a művészetek közrehatását az emberiség czéljai előmozdítására. Nemcsak a szép iránti fogékonyság átfejtese által nemestették az itészt, az érzést, hanem közvetlen előmozdító, tenyezői is voltak a jónak és hasznosnak.

Rabelais említt satyriku regénye hatásának legjobb illusztrációját szolgál talán az, hogy a munka az általam röviden vázolt német viszonyokra alkalmazva német nyelvre is átültetett Németországban e korban legkiválóbb prózairója Fischart által, a ki e tulajdonsága mellett éies eszű, romlatlan jellemű ember vala, kinek teljes joga volt tellegni mint korának erkölcsbírója a guny és éies fejtverővel. Fischart e regény átdolgozásában valóságos nyelv-művészek mutatja magát.

Ebben a korban Magyarországon a szépirodalmi próza első kísérletei tettek csak, melyek közül „Salamon és Markal”-ot Toldy az első regénykísérletnek nevezi. — Ez olvasóknak nemet eredetije a reformatio előtti és utáni mozgalmas időkből, feltörtült viszonyaihoz veszi számlát. — A társadalom osztályai egymással szemben állottak. A köznép osztályai nemiképen

erejük öntudatára jutottak s törekedtek kibontakozni a középkor bonyolódott, természetellenes viszonyából, s a lovagkastélyokban otthonos finomság ellenében a nép egyrészes természetű ösztönét ákárja évenyre juttatni. — Markal képviselője a paraszatiéának, mely mint igazság és bölcsesség, a döresség köntösében szemben áll Salamonnal, az udvari köők műveltségének képviselőjével. Markal, csintalan durva modorban kigunyolja Salamon bölcseségeit is megsegyemti. Vau némi rokonság e viszony között és Cervantes két alakja Don Quixote és Sancho Pansa között. Kifoghatatlan ez utóbbi tréfás gunyos megjegyzéseiben, melyet közönségesen káromadások alakjába öntöttek, s a melyekkel nevetéssé teszi urának hőbortos képzelődését. Még egy angol költőnek, ki Milton kortársa volt, Butler Sámuelnek is szolgálatot anyagot Cervantes Don Quixoteja, egy vig költőemlére, melyben a 17-ik században angol puritanizmus, szentségeskedő elajulásában teszi guny tárgyává.

Mielőtt a regény fejlődésében tovább menének, vessünk egy futó pillantást az európai államok társadalmi életére a 16-ik és 17-ik században.

A politikai és társadalmi haladás tekintetében kétségen kívül Angolország áll e korban élén az európai állodalmaikkal. Barmultatos haladásnak indult Angolországban minden e korban, s különösen Erzsébet alatt nemesak folytonosan rakta le jövendő nagyságának és hatalmának alapköveit, hanem nagy hőnások által, az iparuk csuaszerű gyors fejlődése, különösen pedig a polgári szabadság biztosítására czélzó in-

mek iskolába járna, sem az iskolapélet he nem fogadhatná, sem ő, az egy tanító nem győznék. Van ebben valami. De arra való a közigazgatási bizottság melynek tagja a tanfelügyelő. Ugy mint ő van hivatala a megyei tanügy terén felmerülő minden hiányt a közigazgatási bizottság elé terjeszteni, úgy a közigazgatási bizottság feladata a felmerülő hiányokra segíteni, a hol szükséges egy tanító állomás helyett kettőt rendszeresíteni, egyszóval a törvény értelmé szerint eljárni. S ezt a bizottság szívesen meg is teszi. Csak éppen azok miatt ne maradjon a papirosan semmi, akik rendszerint a fölött panaszkodnak, hogy sok üdvös intézkedés a papirosan marad.

Eppen február harmadika lévén mikor e sorokat írjuk, önkénytelen eszünkbe jut azon nagy szellemnek elköltözése, ki az 1868. 38 t. cz. megteremtette. A késő utódok még adatai fogják-Eötvös József porát, mi pedig jobban nem hálálhatjuk meg áldásos működését, mintha iparkodunk, hogy tanügyünk folytonos haladásában üdvös eszméi megtestesüljenek; annire annál is inkább van reményünk, mert értelmes és, a kicsinyes tekintetekkel felül emelkedett szellem teszi meg, az ez eszmék megtestesülésére ezéző intézkedéseket. Reméljük és óhajtuk hogy Zalamegye a jövő jelentésben — még az iskoláztatás tekintetében is — nem a hátramaradt megyék közt lesz felszámolva.

Ugy legyen!

A gipsz hatása.

Nem valami hírtani kapkodás készült fölül ragadnom, tudom ennek hasznát, ha az egyén belsőjében, a drága kő hiányzik: hanem a hazatűi kötelesség őrzete. A hosszú tapasztalat és a történelem megmutatták arra, mikép a hazát és emberiséget csak jeles férfiak boldogíthatják, de az e célra munkálás természetesen alól csak azok vetettek ki, a kiket a természet minden tehetség nélkül felejtett. Lang erőt kevés egyén nyert; de minden egészséges lélek, hosszú szorgalom által mások tudományát tapasztalását magáévé teheti, működése terén hasznát fordíthatja. Ne higye senki, mintha a kötelességekől mi csak mint polgároknak kötelességei harsogtak, tehetségeink kicsiny voltak, azne alatt magunkat felmenthetünk. Életünk főcélja — tett, a tenni magában, vagy másokkal együtt senkinek sem lehetetlen, a tapasztalatot pedig közölni kötelesség. A legkisebb mező is adott; csak igazán kell megmunkálnod: — mondja Göthe. — Nehez idokt élünk és igen tarthatunk föl, hogy még súlyosabbak fognak követ-

kezni. Ugy látszik, miszerint föld gömbünk egy részét erős rándulót járja keresztül, korunk új formákat és szükségeket vitt magára; — mind ezeknek pedig csak a pénz a rugója. — Törökjünk tehát pénzre azért tenni; — Mi magyarok honnét teremthetjük azt elő? Ha nem a földből. Mi földművelő nép vagyunk, tehát szerezzük meg az ehhez szükséges ismereteket. Nem panaszkodhatunk sem gazdasági könyveink hiánya miatt, sem gazdasági irodalmunk silánysága tekintetében; le van téva ezekben azon varázs erő, mely a földet hasznossá, az embert hatalmasra, és a nemzetet gazdaggá teheti. —

Alakítsuk a gazdaságot üzletté, szerezzük meg az ehhez szükséges készülséget mindazon segéd tudományokban, miben a növény és állat tenyésztés alapul.

Korunkban elmondhatjuk, mikép nem csak a jó papnak, de a jó gazdának is holtig kell tanulni!

Gazdasági intézetbe kevesen járhatnak. Fennálló példány-gazdaságokban az igaz kiképezheti magát a fiatal; de az a gazda, ki már az eke mellett áll, az uton keveset segít magán, mert gyéren vannak a példány gazdaságok és többnyire távol a foglalkozás terétől: — azt pedig tudjuk, mily nehéz könyvekből okultat meríteni s azt a s körülményekhez képest az életre alkalmazni. Az is gyakran megtörténik, hogy azon érben, midőn a tanulásnak és vizsgálódásnak hasznát akarjuk venni, kedvetlen idők következnek, mi sem sikerül kísérletünkkel; ezek pedig pénzbe kerülnek és nem csak kedvünket, de pénzünket is elrabolhatják.

De ha meggondoljuk, mikép a gazdaságok: — különös népek: — azon tényező, melytől iparunk, kereskedésünk, anyagi gazdagságunk függ; és ezeknek mérlege az értelmeség: akkor hazatűi kötelességnek, sőt élet kérdésnek fogjuk tartani a gazdaságtani alapos ismeretek szerzését, mert csak ez által leszünk képesek a termelés minden tényezőit helyes arányban egymással szövetkeztetni, ekkor az eredmény okot nem keressük egyedül az időjárásban: sőt miután a természet működése folytonosan több oldalú, tehát feladatunknak tartandjuk a természet okait jól felhasználni, a rosszat pedig, melyet emberi hatalom elkerülni nem bír, ezélszerű intézkedések által korlátozni.

Vannak jeles gazdánk, kiknek neveiket hála és tisztelőt érzelmei közt kell neveznünk, ezek tapasztalataik és buvárdásai eredményét könyvekben rakták le, honnét megtanulhatjuk a pontos számvitelt, mely nélkül helyes arányt nem lehet a gazdaságba behozni s a gabona és takarmány természet közötti egyensúlyt nem lehet kitalálni. Ezekből látjuk, mennyi termő erőt vitt ki egyik másik növény a földből és mi módon pótolható a hiány, nehogy egyi tulságból a másikba essünk és a helyett, hogy takarékosak lennünk, pazarlókká váljunk a talaj erejével. Ezekből tanulhatjuk kiszámítani azt, hogy a gazdaságunkban helyezett áll, vagy forgó tőkénk hány száztölt eredményez és az egyes gazdasági ágak mily jövedelmet hoznak a rájuk ruházott tőkék és fáradság után és mi marad minden levonások után tiszta haszon? Ez a számvitelt a gazdaságnak óra mutatója, e nélkül gyakran megtörténik, hogy ép azon gazdasági ág állították leginkább, mely legkevesebb tiszta hasznot hoz, vagy talán azon kevés tiszta hasznot is, melyet egy másik gazdasági ág eredményez elnyeli, vagy pedig garasokat kinnél a gazda ly tárgyak közt, melyek föntöket gyümölcsözönek. Végre ezekből ismerhetjük meg a világhírű Liebig gazdasági vegytanát, melyről jeles vezérünk Kodolányi Antal így ír: „Más országokban a gazdasági

vegytanak ma már saját irodalmuk van, — fájdalom! — mi még Liebig munkáinak fordítását sem bírjuk, holott hogy mily nagy fontosságú egy ország mezei gazdaságára néve a vegytani ismeretek elterjedése, mire néve éppen századunk e legnagyobb vezére munkái által egymaga annyit tett, mint a többiek mind öszevéve, az abból látszik, hogy biztos ökszerű haladást a mezei gazdaság terén, jövendőben keresünk: ott, hol a vegytani ismeretek még utaf nem törtek maguknak.

A természet törvényeit ismerni kell a gazdának, ha a véletlen rábszólásága alól fel akarja magát szabadítani s a kulcsot eme törvények alapos ismeretéhez a vegytanban bírjuk. —

A vegytan mutatja ki, hogy a növények táplálkozására okvetlen szükséges a szénny: — Kohlenstoff; és a legény: — Stickstoff. — A szénnyet szén-savany: — Kohlensäure: — a legényt közeleg: — Ammoniak: — alakban negyvenhárom a lég körből szívják fel a növények leveleik által. A víz: — és közeleg: — szolgáltatja a növényeknek a szükséges közelegt: — Wasserstoff. — a növények kéntartalmát a kén-savany által igényelt kén: — Schwefel, — pedig a kén-savany: — Schwefelsäure — adja.

A szénnyet és legényt a lég körből is szívják ugyan fel a növények leveleik által, de nem elegendő mennyiségben. Tehát az értelmes gazdák közül többen legényt kívánván adni a szántóföldükre, e tekintetből a guanót, chilit, — salétromot, vagy Pettit-és Green tele has-trágyát és legény tartalmuknál fogva néha áldozatul is alkalmazták. Ezen tekintetből szótait fel Hlubok, a német gazdák 1850-ik évi gyűlésén Prágában a gazdasági vegytanra vonatkozó értekezésében, a természet tudományi buvárlat jelen állásánál a növényi élet működése iránt oly annyira szét ágazó vélemények elősorolása mellett, felemlít „egy practikus szótait Schweizből“ a Berni gazdasági egylet elnökétől. E szótait a gazdák figyelmét az istáti trágyára: — mely telke a gazdaságunk a melynek lényege a legény, — hívja fel: „Csinaljunk — ugymond — magunknak gazdaságunkban legényt, s így azután fontja legfeljebb csak egy oszlop garasba kerül. —

Midőn ezen felhívást olvastam, nagy örömmel gondoltam a kimutatott sikerre: „hová szükségesebb a legény, mint Salomvar földjeire? kiáltam, s egy pár hét alatt megérkezett gypszermet hintettem a trágya halomra

Figyehmet fordítottak a „Mezei gazdaság könyve“ írói s a fent emített szótaitra a 11-dik kötet 1718—1721 §§-ban.

De halljuk magat a practikus szótait. Nálam az istáti trágyát az öklből naponként kihordják a trágya halomra, s miután én igen gazdagon takarmányoztatok, bőven almoztatok, és az almot napközben gyakorta megforgatják és elrendezik az állati ürülek és hűg által kelően. Athatva, naponként aránylag nagy trágya mennyiséget nyújt.

A trágya kihordásakor a legrosszabb szalmák részekből úgynevezett fodrozatot, vagyis tekerestet készítünk, és azt a trágyahalom parkányzatára alkalmazva gondosan letaposkák; a halom parkányzatát így előkészítve, a többi trágyát villával a parkányzat magaslátáig eltergetik, úgy hogy a halom felszine hajlásokat ne mutasson. Az ekkint kihordott s szőjteltergetett trágyát erősen letaposkák; 100 font nyers trágya után 2—2½ font közönséges gypszermet egyenlően behintik.

A behintésre használandó, és a trágyában létező ammonia — legény — a foglalkozásra szükségelt gypszermet meghatározására e következő számítás vezetket.

Boussingault számítása szerint a nyers trágya 1/2 szántóli legényt tartalmaz, azaz 100 fontban 1/2 fontot. Ha az mint ammonia tekintetük, úgy körülbelül 0,6 — 0,7 fontot lehet számítani. A mennyiben azonban a trágya legénye nem mind ammonia alakban fordul elő, hanem annak egyrésze a szalma s emésztetlen táprészek szerves anyagában foglaltatik: tehát 100 font trágyában csak 0,4 font ammóniát lehet felvenni, mely mennyiség 1 font kén-savat igényel, hogy kén-savas ammóniává változzék. Miután pedig 2—2½ font gypszermet 1—1½ font kén-savany foglaltatik: világos, hogy az ammonia felfogására használt gypszermetet inkább keveselni, mint sokallani lehet, miután a gypszer két savanya csak tele részben, azaz a 2 font gypszerben 1—1½ font helyett csak 1/2 — 2/3 font kén-savany jó fogantat. — Eddig azonban nem voltak a gypszer — mennyiséget nagyobbítani, miután az ammonia előállításának semmi nyoma sem látszott, s így a kitűzött czél eléretett.

Mi a trágya gödrök alkotásáról, a trágya halom össze rakásáról az eddigi tapasztalatai a gazdának teendőit kitűzött, mind csak azon egy czélból történt, hogy miután a lég egyik oka, vagy legnagyobb előmozdítója a szerves felbomlásnak, föllelemzésnek, a trágya halom, melyeket gyors felbomlás és rothadástól megóvni akarunk, a lég behatása ellen biztosítsanak; erre vonatkozott a halomok fa — vagy kőfallal bekerítése, azok gyakori össze taposása stb. És tagadhatatlan, hogy mindezek a gyors felbomlása gátolják hatnak; de megneve akadályoztatják azt, hogy a trágya nagyon át ne melegedjék, hirtelen erjedesse ne jőjön, és ennek folytán annak legjobbrezei, az ammonia és szén-savany el ne párologjanak. Ezeknek megkötése főfeladata a gondolkozó és számszó mezei gazdának. És ez legbiztosabban el értek a porrá tört gypszermet felhúzó átal, mely gátolja a trágyából s vízelletből kiejő ammonia szén-savanyal társulva a meleggel el ne párologjon; hanem eszközi, hogy a gypszer kén-savanyja által a trágyából kiejő ammonia meghűtve kén-savanyas ammóniává változik, azaz oly sóvá, mely a közönséges légkörben sem ovdad fal, s nem repül el, hanem a trágyában összegyűjtve megmarad.

Használnak e czélra tözeget, közönséges földet, tozhanut, hígított kén-savanyt vagy zöld gáliczkövet; legtöbb esetben azonban a gypszer legolcsóbb, s majd miután megszereshető.

És noha a gypszer a gazda által pénzben megszerzendő, a közönséges föld pedig mindenkinél készen áll; de miután számadásba kell venni az ehhez megkívántató kézi s vonó erőt, a földesatis, földes lerakási, fuvarozási, s trágyahalomra történendő eltergetési költséget; azok a gazdaságot igen súlyosan terhelő kiadásokká válnak; tolg ha meggondoljuk, hogy Páyon vizsgálati szerint, föld, tozhanut, homok hasonsulyu trágyavai végtá, az abban létező és kifejlő egész ammonia mennyiséget felfogni és megkötüni elég képes; — már most ha a hasonsúlyu földmennyiségnek ujjonai tel-s lerakási, és szántóföldön eszközözendő eltergetési munkáját is tekintetbe vesszük: a számítás eredménye még terhelőbb lesz.

Az értekező gazdaságban: — marhaállomány télen nyarón istállón tartott 14 telén s 6 ló: — a legutóbbi években 300 szeker trágya állítottat elő s szállított ki; ha ezen trágyamennyiség 140 frank értékű 140 maza gypszer felhúzó helyett, föld vegyítéssel kezeltetett volna; úgy a kifejlő ammonia megkötésére minden szeker trágya után legalább egy szeker föld szükségeltetett volna; és ezen számítás korán sem nagyított, mivel egy közönséges

tezkedések, hathatosán fejlesztették az angol népeletet és irodalmuk is egyik tényező mozzakat idézte elő. — De míg e kor adta Angolországban a világ legnagyobb dramaköltőjét Shakespear, az ebe-széli költészet terén is nem a regényvel, hanem a vallásos hősköteményvel találkoztunk, melyet Milton: Elvesztett paradicsom képvisel, s mely ugyanazon evztében készült el, melyben Magyarországon is a legelső magyar hőskötemény jelent meg, gróf Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelme. A 17 század utolsó negyedében, a Stuartok már ismét elfoglalták volt Angolország trónját, a drámai irodalom hanyatlásnak indult s az angol regény kezdte határozott befolyást gyakorolni, a mely befolyás bizonyos tekintetben minden európai műveltebb államra kiterjedett. —

Jellemző az európai államok 17. századbeli szelleméletére, hogy a költészetben majdnem mindenütt a torza jutott érvényre, a költészet pedig a szász tudományosság ilincseiben nyugott, s minél jobban kezdtek ézni a tudomány férfait, annál inkább távozott el a néptől, mely mindenütt a szójagságra elhelyezett szomorú jeleket mutatja. S elég sajátos, hogy e kor volt Franciaország irodalmi és politikai fénykora, XIV. Lajos kora, mikor az állam hajlama netovábbját érte el, és Franciaország legkitűzött szellemi s fényes udvar szolgálatában állottak. De a francia klasszikus bölcsészettnek a mint annak Corneille, Racine, Fanelon, Bossuet képviselői voltak, már ebben a korban is volt oppositioja a francia regényköltészetnek sajátos váltása, a phantastikus tündérrege, me-

lyet különösen egy csoport női író fejtett tovább az ép akkor Franciaországban ismeretessé lett ezer egy éjjelke nyomán. —

Igen messze vezetne és tulságosra kiterjesztené e rövidre szabott értekezést, ha az európai kontinens műveltebb államaiban külön akarnók keresni a regény fejlődését vonatkozásával a társadalom viszonyaira. — A társadalmat mindenütt még mindig a régi formák nyögében látjuk, vagy pedig az átmenetben, a hol a nép a politikai élet formáit átformá igyekszik.

Angolországot kivéve, ahol mint már említettük Erzsébet királynő intézkedései folytán, szabad alkotmányos élet erős alapjai rakattak le, mindenütt a tudományos kutatás esendes munkásságát látjuk a 17. század második felében és a 18-dik századon keresztül. E szellemi munkásság lassan de biztosan készítette elő az európai népek politikai és társadalmi felszabadulását.

Habár a modern regény kiinduló pontját Skott Walter-ben kell keresnünk, ki utóéletben genialitással legelső ösztönt adott a történeti regény művelésére, minden művelti irodalomban, Angolországban még Walter Skottnak az egész világra is kiható fellépése előtt — éppen a népelet szabadabb nyilatkozásai folytán látjuk keletkezni némely fajait a regénynek, a melyek az egész művelti világ tulajdonai voltak, és mind klasszikus formájú, mind pedig kiváló vonatkozásokkal teljes szellemi tartalmuk folytán számos utazókra letek. Az angol próza éppen a 17. század második felében fejlesztett igen magas fokra. Mollőve Swift Jónásának „Guliver utazásai“ című satyrikus regényét, mely

egész Európában elterjedt, sőt az ifjúsági irodalom számára is hasznosított, s mely az említett Rabelais szellemében Swift korának ferdéséget ostromozza, két irány kezd Angolországban egyszerre önállón fejlődni. Az utazási és a családregény. Amauak De fofe az alapítója az egész világon elterjedt, számtalan kiadásokban és átdolgozásban olvasott Robinson Crusoe-jával; ennek pedig Richardson, számos család regényével, melyek levélformában írvák és tudatosan az erkölcs nevelésére szánvák. Azon hatás, melyet Robinson Crusoe tett, s melyet nálunk is apraja nagyja ismer, kétségenkívül azon rendkívül művelő és képző tartalmában keresendő, mely bámulatos ügyességgel van Robinson személye és egyénisége köré csoportosítva. Rousseau maga is oly fontosságot tulajdonít neki, hogy Emiljének nem akar más könyvet kezébe adni. Egyébiránt Rousseau nevelési elvei között, ki a civilizáltól folytán a természetből eltávozott embert ismét a természethez kívánja visszavezetni, és elfajulását éppen a szinomatának tulajdonítja, az Robinson sorsa között benső összefüggés van. Hisz mint tudjuk Robinson egy magános szigetre vettetik, hol megtisztva a polgárosodás teremtett minden eszközeitől, saját maga erejére van utalva, s leleményességének, tevékenységének, melylyel az elemekkel azembeszálulni képes, köszönhetően tartását. Egészen más téren mozognak Richardson regényei, melyek seholsem gyakorlottak anny befolyást mint Németség-ban. Talán annak tulajdoníthatjuk ezt egyet, hogy van némi rokonság az angol és a német osaládi élet között, bár az első

még határozottan tisztább és nemesebb, mint az utóbbi.

Részint talán még abban is, hogy a tudományos és a társadalmi érdekek, melyek teljesen egymáshatása, melyek Németség klasszikus korát előkészíteti most kezdettek, feltalálni az örintkezési pontokat s ezzel egyetemben a korok a humanizmus iránti törekvéseit. Németségben azt az édeskos sentimentalizmust szűlték, mely a klasszicizmust megoldó néhány évzede: annyira jellemestek, a melyben azonban egyuttal azon óriási küzdelem is észlelhető, melylyel ama kor szellemi a hagyományos formákból kibontakozni parkodtak. Richardson regényei e sentimentalis hagulatot visszatűrtözték, de föltötte egyoldaltal. Az erkölcs tanítója akar lenni, s hogy az elbesselő műfaj korlátait még inkább kikerülhesse, regényvel az levélformát választja, mely formában érzelmeinek és véleményének még anynyibb hangon adhat kifejezést. Műveinek lényegesebb hibája pedig az, hogy nála csak két fajta ember van, legrosszabb és legjobb; a gyulokat leat és ördögök, s így csejiját annál kevésbé érthi el, mert az olvasas hatása nézetük szerint csak ott van, ahol a jellem okosatos fejlődése az olvasó akaratát sőt irányozza.

Hoffmann Mór.

(Vége köv.)

két máhás szeker föld 24—28 kőb lábat tartalmaz, egy szeker trágya pedig 36—40 kőb lábat; és így $\frac{1}{2}$ kőb láb földre 1 kőb láb trágya van, sulyra nézve körülbelül megegyezvén; s miután a föld a légumet csak göpíleg fenntartani képes, nem pedig vegyészileg megköti: a kitűzött cél előtérre bizonyára nagy mennyiségű föld kívántatik; nem is tekintve, hogy némely földnek erre nem is alkalmasak, melyek t. i. szén-savanyú, meszet tartalmaznak, s így a kifejtő ammonia elpárolgását mozdítják inkább elő, mintsem hogy azt fenntartani s megköti képesek lennének. A hazánkban is már elterjedő földrétegeknél gazdáink figyelmét a tudomány ez állítására eléggé felhívni nem lehet.

(Végo. Jár.)
Simonyiék Antal földbirtokos.

Helyi és megyei hírek.

A zalaegerszegi ügyvédi kamarának 1875-ik évi mártius 6-án történt alakulása, a kamara tisztviselőinek ugyanazon napon lett megválasztása folytán, ezeknek három évre terjedő hivatala f. 1878-ik márczius 6-án megszűnik.

A kamara tisztviselőinek megválasztása végett a választási gyűlést 1878-ik évi márczius 9-én délelőtti 9 órára a kamara helyiségébe hívtam ki, a kamara tagjait tisztelettel felkértem minél számosabban megjelenni, s figyelemmel az 1865. 34. t. cz. 22. 23. 24. §§ ai rendelkezésére, a választásba befolyt sziveskedjenek.

Z. Eg. rszeg. 1878. ján. hó 26-án.
ARVAY ISTVÁN m. k. elnök.

Hangverseny. A Timanoff-tele hangverseny 2-dikán este tartott meg. Ha általános ítéletet akarunk hozni a megtartott hangverseny fölött, aztán meg kell vallanunk, hogy az varakozásunkat nem elégtette ki teljesen. A program maga is meglehetősen halvány volt, s habár dacára ennek kétszáz felhívás kell mondanunk Timanoff Vera kisasszony bevezető művészi zongorajátékát, nem mondhatjuk ugyanazt Seydel Theresia kisasszony hegedűjátékáról, ki ugyan jól és szépen játszik, de a kinek meg ígér sokat kell tanulni és haladni, hogy a szó legjobb értelmében művésznő legyen. A zongora és hegedű mellett nem hiányzott az énekreszt sem, melyet Bischitzky ur vállalt magára, ki csamerésre méltó bravúrral énekelt egy magánéneket Mayerbeer Pjotr című operájából, és zajosan elneveztetvén, és hivatalosan ráadásul meg egy kis dalt énekelt, mely szinten zajos tetszésben részesült. A zongorán Ollap Elmő ur kísérte Bischitzky urat. Ollap Farad urnak jeles zongorajátékát már többször volt alkalmunk szemlélni, ugyanazt tehettük most is. A hangverseny szép számú díszes közönség volt jelen.

A polgari egyesületnek szombaton tartott alapítási ünnepélye a legjobban sikerült. 80-nál többen voltak az egybegyűltek s a zene hiányának dacára ritka jó kedv tartotta együtt a jelenvoitakat, kiknek egy része csak úgy hajnal tele balingott haza. Hogy a jótani vacsora közben a toasztokban nem volt hiány, azt említeni is felesleges s egy polgari egyesület tagjai ismét egy élvezetes estét jegyezhetnek fel az egyesület életében.

Ritka eset. Gyömöréy Gaspár gó-gánfalai földbirtokos ur juhászatában, mint töle, értesítünk, azon valóban ritka eset adta elő magát, hogy az egyik anyjuh első hasaságával 4 eleven ep, egészséges báránykat hozott a világra. Az új eset valóban érdemes a följegyzésre. Kíváncsiak vagyunk, vajon az úgy látszik szapora faj megmarad-e vagy elpusztul, a miért mindenesetre kár volna.

Hangverseny. A helybeli főgymnáziumi újságnak arának már előre jelezte tanácskosorával egybekötött hangversenye ma (szerdán) fog megtartatni. A későbbiek után néve, melyekből sok oldalról tudósítanak, a hangverseny méltó tetszést hoz az előbbi években megtartottaknak, s így azt remélhetjük, hogy a gymnáziumi segélyegylet alapítóje ismét szépen fog gyarapodni, a mit annak ösztönzően óhajtunk, mivel tudjuk hogy a segélyegylet számos működésének teljes és nagyobb mérvű kifejtése csak úgy lehetséges, ha alapítóje minél inkább gyarapodik. Ajánljuk tehát a szép ezúttal hangversenyt mind azok figyelmébe, kik egy valódi jótékony cselekedetért és e mellett élvezni is akarnak.

Molnár György ur, a nálunk jó emléket hagyott kitűnő színművészünk február 6-án kezdte el vendégelőadását Veszprémben. Az ottani lapban közölt műsorozatból látnak, hogy Molnár Gy. ur ugyanazon szerepekben fog Veszprémben is fellépni mint nálunk.

A nagy-kánizsai kisduda-egyesület 1875 február hó 16-án Nagy-Kánizsán a „Szarvas” című vendéglő dísztermében színdarab előadását rendezte.

A meghívó másra is nem ruhaz-

ható és annak előmutatása mellett névre szóló belépti jegyek válthatók Belus József ur gyógyászterápián és este a pénztárnál. Belépti díj 1 frt. A tisztajövdelem a nagy-kánizsai kisduda-egyesület alapítóje gyarapítására fordítatik. Felülfizetők közséjével fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté 8 órakor.

A nagy-kánizsai takarékpénztár zárásának. 1877 évi december 31-én. Vagyonmérleg. Forgalmi kimutatás. Mérleg-számla 1877-ik évi december 31. Tartozik: Kötelezvény számlának 1,367,184 frt. Váltó szám. 210,509 frt 83 kr. Előlegzői számla (értékpapirokra) 16,453 frt. Butor száml. 1,200 frt. Értékpapir 250,602 frt. 25 kr. Házbirtok ház sz. 462,88,141 frt 69 ház szám 940 7,000 frt. 95, 141 frt. 69 kr. Kintlevő kamat száml. 86,825 frt. 5 kr. Házbér hátralék száml. 631 frt 11 kr. Bánat-pénzletét 1,081 frt 70 kr. Arany kölcsön 3450 arany. Franc kölcsön 2500 frank. Kintlevő arany kölcsön kamat számla 66 arany. Kintlevő frank kölcsön kamat száml. 60 frank. Pénztár számlának (kész pénz előlé) 865 arany. 47,721 frt. 78 kr. Összesen 4388 arany. 2550 frank. 2,077,350 frt. 41 kr. Követel: Részvény tőke számla 37,500 frt. Osztalék számla (fel nem vett osztalék) 676 frt 44 kr. Betét számla 1914,519 40 kr. Betét kamat számla 46,805 frt. 2 kr. Arany betét számla 4302 arany. Frank betét számla 2500 frank. Arany és frank betét kamat 146 frt 39 kr. Betét kamat illeték 1,580 frt. 84 kr. Tartalék-alapszámla 15,000 frt. Előre felvett kamat számla 13,414 frt. 85 kr. Nyugdíj alap számla 13,877 frt. 2 kr. Iskolai ösztöndíj számla 40 frt. Vegyes 176 frt 42 kr. Számlák számla (bekebelezéseknél) 6 frt 93 kr. Arvahal-alap számla 252 frt 99 kr. Kisdudó alap számla 188 frt. 91 kr. Bélyeg-illeték számla (előlegként) 3 frt 45 kr. Költség számla (jelenléti jegyek) 4,253 frt. 17 kr. Értékpapir szelvény számla 11,335 frt. 65 kr. Házbérjövdelemi 5,791, frt 97 kr. Veszteség és nyereség számla 79 arany. 60 frank. 12,280 frt 96 kr. Összesen 4381 arany. 2560 frank 2,977,350 frt 41 kr. Nagy-Kánizsán, 1877 évi december hó 31-én. Tóth Lajos, igazgató, Gelsei Guttmann S. H. aligazgató. Daras Agoston könyvvivő. Horschitzky Frigyes pénztárnok. A fennebbi főmérleg a szabályszerűen vezetett könyvekkel tételről tételre megvizsgáltuk s azt azokkal tökéletesen megegyezően találuk. Nagy-Kánizsán, 1878-ik évi január hó 21-én. A felügyelő bizottság: Berényi József s. k. Ollap Samu, s. k. Vágner Karoly, s. k.

A zalaegerszegi kereskedelmi ifjuság 1878. február hó 9-én a „Zöldfa” vendéglő nagytermében alakuló segély egylet alapjának gyarapítására zártkörű tanácskozást tart, a rendezéséig.

Belépti díj: személyi jegy 60 kr. Usaládjegy 1 ft. 50 kr. Kezdeté 8 órakor. A meghívó senkire át nem ruházható s kivanatra felmutatandó. Jegyek előre válthatók t. Hubinszky Adolf és Horváth Miklós kereskedő urakkal. Felülfizetők közséjével fogadtatnak. A t. hölgyek felkértenek minél egyszerűebben öltözve megjelenni.

T. olvasaink közül azokat kiket érdekel figyelmeltetjük a lapunk hirdetői rovatában közölt azon hirdetésre, melyben a nagy-kánizsai kereskedelmi és iparbank az érdeklötteket a közgyűlésre meghívja.

Irodalom és művészet.

Előfizetésre való felhívás. Török-magyar társalgó. Újmutatás a török társalgó nyelvnek helyes elsajátítására. Szerkesztette Schwartz Geza.

A török nyelv tanulónak egyedül csak még egy török-magyar társalgó hiányzott. Ezen hiányt segíteni akarván, gondosan kidolgoztam a már évek óta e könyv számára gyűjtött anyagot s tekintettel voltam a közeletben leggyakrabban előforduló beszélgetések mellett, a műveltebb közönséggel való társalgásokra is.

A török-magyar társalgó, igen szépen kiállítva, körülbelül hetedik nyomatott ivre fog terjedni s legkésőbb február hó közepéig megjelenik. Előfizetési árak: egy füzött példány 60 kr, csinos angol kotesben 1 frt o. e.

Az előfizetési határidő február hó 15-e.

A bővebb árak magasabb lesz.

Az előfizetési pénzeket legelőszérűbb postautalványokkal, Lettey Nándor és társa könyvkereskedésébe vacsi-utca (Mocsényipalota) küldeni.

Tíz egyszerre beküldött előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálok.

Budapest 1878 január hó 28-án.

SCHWARTZ GEZA.

Magyarország és a Nagyvilág -dik számanak tartalma:

Szöveg: Veresi Arnold. — Pályafutásom körüli (Kovács Kálmán). — Fényes hazánk. Regény s magyar tarsadalmi életből (Veresi Arnold). IV. fejelet. — Egy egyptomi király leány. Történelmi regény (Ira Ebers György), fordította Huszár Imre. IV. fejelet. — Fovárosi tarzalóval: Muzsikás, pályából. (Förzö) — A spanyol király pár. — A csok természetrajzából. I. rész (Dengs János). „Huh, be hideg van!” (E. J.). — Fekoszótkó. Kótit. (Márkus Miklós). — Kötények. — Sakkjáték. — Beteurejvény. — Szark. Üzenetek.

Házok. Veresi Arnold. — (Hu, be hideg van!) — A spanyol király pár: XII Alfonz király, Mercedes királyné.

Orpheus zenemű folyóirat legújabb megjelent száma Goll János és Kiserómai M. Béla szerkesztése alatt a következő tartalommal jelent meg: Pink J.: Azt est, Nocturne. — Kiserómai M. Béla: Albumlap. — Mihálovics Ödön: Népdalok. — Paulwetter A. cs. k. karnagy: Szerelmi titkok, Mazurka. — Hölzl Lőrincz: Alföldi lírek, Keringő.

Csarnok.

A „Pont des Arts”-i koldusnő.

(Novella.)

Németül.

Haus Vilmos után

Friedmann Alajos.

(Folytatás)

24.

Midőn ez események után másnap fölébredtem, úgy tetszett, mintha mindenről csak álmodtam volna. De Faldern ki gyenge modora szerint faggatni kezdett, kétségemről kiragadt. A dolog, a reggeli villágosságnál megtekintve, nagyon mesésnek tűnt fel előttem, semhogy a hitetlen barátunk elbeszéljem. — Ujabb időben az erkölcsösítés azon fokához értek, amely már az erkölcsötlenébe csap át; némely esetben inkább vadnak, mint kicsapongó és roszulki szeretnek látszatni, inkább kétértelműségnek engednek helyet, semhogy különböznek vagy halgának tartassanak, ki gyöngye ösztehetséggel és rosz életvezetellel bír.

Bensőmben azonban még inkább fájt az, hogy megmagyarázhatatlan nyugtalanság vőm rajtam erőt. — Szemrehányást tevék magamnak, hogy arczát nem láttam. „De miért is?” mondtam magamban, „miért is ezen talozott discretio?” — Ha valakinek néhány aranyat adok, csak megkérhetem a kegyre, hogy szelldözze fátyolát? — És mégis ha ama leány viseletét mely bár nagyon egyszerű volt, de az aljasság legkisebb színezetével nem bírt, visszahívtam emlékezetembe, ha megdöglöttem, mint vőzött nemes tartása és feleleteinek képzett modora, ugy, bőszturra, igazolom kellett magamat. — Az ember hangjában van valami, ami előre jelzi a modort, melylyel vele beszéljünk meg, mielőtt állását, szemét és arczonásait láttuk. Mily végtelenül különbözik a mivel beszéde, mind formára mind pedig hangjára nézve is, a műveltetlenétől, és a lány hangja oly lágy és gyöngéd volt, rövid feleletét oly nagyon szive mélyéből voltak mondva, hogy a legdüzesebb hölgykoszoru társaságában sem bírtam a szegény leány fekete kalapja zöld fátyola és silány köpenye után való gondolatától menekülni.

A közelebbi napokban bőszturkodtam balgaságom miatt, hogy csak 8 nap múlva láthatom ama leányt; szorgosan számítottam minden órát mely a várva várt pöntektől elválasztott, és úgy éreztem, mintha ama világáros nem rejtene kecsesebb dolgot magában, mint a Pont des Artsi koldusnőt. Végre végre megérkezett a várt pöntek. — A lehető cselhez kello folyamodnom, hogy Faldernőt és többi barátaimtól szabaduljak és alkonyatkor utnak indultam.

Egy óránál tovább kellett mennem és így elég időm volt utam céljáról gondolkodni. — „Ma” így szoltam magamban, „ma tisztába jössz magaddal”, mit tartsz és személyről, ajánlani fogod kísérteledet, ha elfogadja már először is megcsúlt, Arczát is meg kellend mutatnia. „Sietve mentem, így hogy még nem volt tíz óra, midőn a Place de l'ecole de Medecine értem, és — hisz 11 órára rendeltem ide. —

Még volt időm egy kávéházba lépni, hol gondtalanul átneztem az újságokat; — végre tizenegyet ütött az óra. —

A téren néhány ember volt, de bármennyire erőltettem meg szemeimet, zöld fátyolt nem láttam. Mindig a gyöngyintézet felé tartottam, mert azon oldalon néhány lámpa égott. — Az oly varakozás pillanatai valóban fájdalmasak. Ha beérné aranyoddal és nem jönne többé? Ha nemes-szivűségeden hahotázna? Gondolám, midőn a teret tiszter át meg át hatoltam. Már fél tizenkettő volt, és már elkezdék nyugtalanodni, nkkor harmincz lépésnyi távolban, a lámpa fényénél, valami zöldet pillanték meg; szivem gyorsabban dobogott, eleibe siettem — ő volt. „Jó estét” mondtam, miközben kezét nyújték neki, szép, hogy megtartja szavát; mélyen megindulva látszott tenni; „Uram nemes hazámia” mondatá elérkezényült hangon, „hisz kellett szavamart tartani, hogy közbünet mondjak önnek. — Bizonytal nem jövök ma ismét kegyet igénybe venni, Oh, mily gazdaggá tett bennünket bőkezűsége! Helyre pótolhatja-e e nemes szívűséget egy leány benső halaja, szegény anyámnak imája és áldása?”

„Ne beszéljünk róla” válaszolám. Mint van edes anyja? — Ismét reménylenem szabad válaszolám, „az orvos bár nem nyilatkozott határozottan Oh mily bensőleg mondom köszönetet önnek! Ajándéka folytán ismét láptaló eléledt nyujthatok neki, és higye el, azon gondolát, hogy még oly jó emberek vannak, meglehetősen jól hatott állapotára nézve.”

Mit mondott anyja, midőn hazért? Nagyon aggdótt miattam, mivel már késő

volt mondá ő, oh mily néhezen egyeztet bele, hogy azon lépést megtegyem és bal-szejtelmekkel telt el valója, azt bívén, hogy valami szerencsétlenség ért. Mindent elbeszéltem neki, de midőn az adományokat elfvettem, és aranyat látott közte, nagyon csodálkozott, és — „itt habozott és nem bírt tovább beszélni, gondolám, hogy anyja rosz cselekedettel vádolhassa, tudakozódásomra megindító nyíltsággal berallá:”

„Anyám mondá, hogy-ez nagylelkű idegen vagy auggyal vagy herczeg lehetett.

„Sem egyik sem a másik” mondtam. „De meddig értek ki a pénzzel? Van-e még belőle?”

„Oh még van belőle, válaszolá bátran, de úgy látszék ez csak tettezés volt, mert önkénytelenul sohajtozott.”

„És még mennyi van belőle? kérdezém határozottan.

„A gyógyászteráti számlát kifizettük és egy havi házbért is, anyámnak pedig füztem belőle, de mindammellert maradt még pénzem.

Mily szegényesen kellett lakniok, hogy ama pénzből gyógyászteráti számlát, egy havi házbért kifizethettek és még nyolcz napig főzhettek is! De pontosan akarom tudni, mennyi maradt még.

„Uram!” mondtá, miközben egy lépéssel hátrált.

„Jó gyermekem, azt őn nem érti, válaszolám, miközben közelebb léptem hozzá; vagy tulzott gyöngéd érzelemből nem akarja bevallani; komolyan kérdelem, ha a néhány frank elfogy, várhat-e valahonnan segílyt?”

„Nem,” felelé télenken, sehonnán!” E szavaknál kezemet nyujtam feléje — melyet megragadva szivéhez szoritá és jószágomat dicsőitete. —

„Ugy hát jöjjen,” folytatám, miközben karomat az övébe füztem; sajnálatomra nem hazulról jövök és így nem láthatam el magamat; azért szives lesz néhány utcán keresztül haza kísérni lakásomra, hogy anyjaért valamit tehessek, — Hallgatagon tovább vezeteté magát és bár kellemes volt rám nézve őt tovább is gyámolíthatni, mégis szinte serte volt érzéletem, hogy ellen-szegülés nélkül követett; éjjel egy férfi lakásába; de mily egészen másként következett be mint ahogy gondolám. Ugy két háromszáz lépésnyire mehettünk, midőn megállt és kezét az enyimből kivoná.”

„Nem, nem lehet” kiáltá könnyezve. „Mibántja oly egyszerre,” kérdezém caudálkozva, „minek nem szabad megtörténnie?”

„Nem, nem megyek önnel, nem szabad elmennem.” „De lstenem, önnel valóban kevés bizalma van hozzám; ha anyja nem volna, bizonyosan itt hagynám, mert Ön engem sérteget. —

Megragadá kezemet és megindulva szoritá meg. „Mogsérttettem önt?” kiáltá. Oh lstenem azt nem akartam; bocsásson meg egy szegény tapasztalatlan leánynak; ön oly nagylelkű és őnt megsértem?”

„Ugy hát jöjjen, miközben tovább vontam, uncs veszteti való idő, késő az idő és az út messze.” — De ő állva maradt, sirt és susogott: „Nem, semmi áron sem megyek tovább.”

„De kitől fél ön? Hisz senki sem ismeri; és egy lélek sem látja; nyugodtan velem jöhét.”

„Az lsten irgalmára kérem, hagyjon! Nem, nem nem szabad megtörténnie, ne vonsozjon tovább.” Reszkett; érsz é m, hogyha anyja állapotát élken fogom előtte ecsetelni, úgy velem jön; de a leány fölelme megindítá bensőmet.

„Jó, úgy maradjon” mondtam. „De mondja meg, tud ön talán dolgozni?”

„Oh igen, Uram,” mondtá ő, miközben könnyeit letörle. —

Talán finomabb felérneműmről gondoskodhatnék?”

„Nem,” mondtá határozottan. „Nincs ahhoz való késztetűnk.”

„Itt van egy kendő folytatám. „Vásároljon fel tuczatot és készítse el ilyformán.”

„Megnézvén a kendőt,” mondtá: Örömmel vállalkozom és igen finomul fogom megvarni!” Szegyenemre mégis elő kellett veunem tárczámat, habár előbb mondtam, hogy nincsen pénz nálam. —

„Vegyen ily hat kendőt” folytatám, és ha lehet készítsen el belőle három szombatig; Megígéré; anyja számára is adtam neki valamelyest; bensőleg megköszöné sziveségemet. Ugy látszék, örült, hogy adtam neki munkát, mert egyre mondogatá, mily szépen fogja a kendőket beszegüti és mily féle betűket fog behihmeszni. — Midőn búcsút akart venni, még egyszer megragadtam kezét. — „Egy szivessegre fogom kérni” mondtam. Megteheti bizonyosan és könnyen. —

„Es mi legyen az?” kérdé, „Mily szivesen megteszek mindent, mi hatalmamban áll.”

„Hadd emeljem fel ez irigy fátyolt, és lássam arczát, hogy találkozásunk ez egy emléket magammal vigyem.”

Kitért előlem és szorosabban tartá fátyolát.

„Kérem hagyja azt,” válaszolá és bensőjében harsogni látszott; jötetei szép emlékül szolgálk önnek.

Különbén anyám szigorúan megtiltá, hogy bárki előti szelldöztessem fátyolomat és biztosíthatom, tevő hozzá, „rut vagyok, mint az éjszaka, csak megijedne tőlem. —

Ez ellenállás még inkább ingerelt; egy valóban rút leány, nem úgy beszél rütsagoról; megakarám ragadni fátyolát, de mint augolina kisiklott kőszéből; a viszoniatásig kiáltá és elisietett. — Csodá-

Kiadó hivatal:
Fischel Fülöp könyvkereskedése, Ujvárosi úter 513. szám.
Előfizetési árak:
Egzes évre 5 frt. Félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr
Hirdetmények:
3 soros határozat egyszer 7 kr. többeszer hirdetésnél 5 kr
Bélyegdíj 30 kr.
Nyitlár:
Pótlatsora 10 kr

ZALA

MEGYEI ÉRDEKŰ.

Szerkesztői iroda:
Hová a lap szellemi iránt illető közlemények küldendők.
Dj városok utca 513. sz.
Bérmunkálatok csak ismert esetekben fogadjatnak el.
Kézfiratok vissza nem küldetnek.
Hirdetéseket felvenni: Rudolf Mosa Budapest Ferenciek bázár 11. sz. — A. V. Goldberg Budapest Semlauer utca. — A. Oppellik Bécs S. Urbansteiner 2. sz. — Weisz Mór Bécs II. Tábor utca 13. sz. Rubinstein Jakab és társai Budapest Károly utca 17. sz. 1. em. — Haagenstein & Vogler Bécs I. Wallfischgasse 10.

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI ÉS GAZDÁSZATI HETILAP

A Zalamegyey-Gazdasági-Egyesület, a n. kanizsai tiszti önszolgálati szövetség és több más egyesület hivatalos közlöny

7. szám.

Nagy-Kanizsa, Szerdán 1878. február 13.

V. évfolyam.

A Zala megyei Gazdasági Egyesület 1878-ik évi február hó 25-én délutáni 5 órakor Zala-Eger szegen saját tanácstermében rendes közgyűlést tart, melyre minél nagyobb számban leendő megjelenés végett a tisztelt tagok felkértek.

A gyűlés fontosabb tárgyai:

1. Nagy-Kanizsán tartandó tenyészállat kiállítás és vásár iránti intézkedés.
2. A nagykanizsai gabona- és borvásár iránt 1878 évre szükséges határozat.
3. Folyó 1878-ik évben néhalán megtartható gyümölcs bor és szőlő kiállítás módzatainak elrendelése.
4. Folyó ügyek.

Kelt Zala-Egerszegen, 1878-ik évi február 5-én.

ÁRVAY ISLVÁN,
ügyvezető elnök.

Megyei ügyek.

1168 szám. Zalamegyey alispáni hivatalától n. 1. 878

Falamennyi szolgabíró uraknak és Nagy-Kanizsa város tanácsának.

Sajnosan tapasztalható, hogy megyénk legnagyobb részében a gyümölcsfák, kertfák, és cserjéknek a kártékony hernyók és rovaroktól való tisztogatása a gyümölcs tenyésztés legérzékenyebb kárára oly mérvben hanyagoltatik el, hogy a mulasztás következtében elszaporodó hernyók nem csak a mulasztók fát károsítják, hanem a tisztogatás teljesített szomszédok, sőt egész községek és vidékeknek gyümölcsenyésztését veszélyeztetik, és így a szorgalmas tenyésztőt egész évi munkájának a költséges beruházásainak jutalmától fosztják meg.

Tekintve, hogy a gyümölcsenyésztés a nemzeti közvagyonnak oly anyira figyelemre méltó részét képezi, miszerint annak előmozdítása és lehető biztosítása — nem csupán jüvedelmi szempontból, hanem mint háztartási és élelmezési cikk is — a lakosság minden osztályaira egyaránt kiváló fontossággal bír, és ép azért már ez alapon is kell, hogy az a igazgatási hatóság legfőbb gondjainak mulasztatlan tár-

gyát képezze; de másfelől figyelembe véve, hogy a megyének e célra füzetesen irányzott szabályrendelete is van, mely a fentjelzett közhátrány megszüntetésének eszközése körüli eljárást a hatósági községek hivatalbeli kötelességévé is teszi: ugyanazért az ebből folyó felelősségül fogva szükségesnek látom felhívni szolgabíró urat, hogy hatósága területén az említett s alatt mellékelt szabályrendelet pontos és sikeres toganatosítását annál is inkább halaszthatlan feladatának ismerje, mert ezen szabályrendelet 1 és 2 pontjaiban a hernyófészkek és gyüjtőjáskok leszedésére és megsemmisítésére nézve kitűzött határidő már e folyó hó végével lejártván, annak elmulasztásával a később még nehezebben eszközölhető kiirtás sikertelensége s így a meggátolni célzott közhátrány káros fennmaradása idéztetnék elő.

E részben ismételt hangsúlyozva a gyors és sikeres intézkedés mulhatlan szükségességét, elvárom, hogy szolgabíró ur a szabályrendelet 2-ik pontjának azonnal, s annak folytán a szabály többi kötelező rendelkezéseinek is a kívánt eréllyel fogamatot szerzend; mívégből egyidejűleg intézkedtem, hogy a vonatkozó megyei szabályrendelet az összes községek számára nyomtatott példányokban kiadások.

Végül felemlítve, hogy a tekintetes megyebeli gazdasági egyesület is felkértem, miszerint ez érdekekben vidékenkint megbizandó saját egylete által a kellő felügyeletet akkép gyakoroltatni sziveskedjék, hogy netán tapasztalandó mulasztás esetében az illető szolgabíró urak intézkedése a felügyelettel megbízott gazdasági egyleti tag urak által közvetlen kikéréssek: mindezek alapján felhívom szolgabíró urat, hogy ez érdemben a fentebbiekhez képest megfelelőleg intézkedvén, tett intézkedései és azok eredményéről hozzám havonkiut igazoló jelentést tegyen.

Z. Egerszegen 1878. február 5-én.

SVASITTS BENÓ,
alispán.

A gyümölcsösöknek a hernyók pusztításai ellen megóvására szolgáló rendszabályok.

1896 n. 1.
13. 870.
Megállapított Zalamegyének 1870. február 7-én s folytatva tartott közgyűlésében.

1-ör. Mindenki tartozik mindazon gyümölcsfákra, melyek a községben belső és külső telkekben, vagy a szőlő hegyben fekvő birtokán találtatnak, a hernyófészkeket, gyüjtőjáskokat annyiszor a mennyiszor szükséges, tisztára leszedni és megsemmisíteni.

A mennyire a kertekben, belső telkekben vagy szőlőhegyekben, ezek gyepükben a gyümölcsfákon kívül egyéb fák is találtatnak, melyek mint a g f o k á p a tölgyfa — a hernyók elszaporodásának legfőbb előmozdító, az ily egyes és elszórtva a gyepükben, vagy más téren egyesleg létező fák a tulajdonosok által mint különben is a szőlő tenyésztésre ártalmasok — vagy kiirtandók vagy pedig éppen úgy, mint a gyümölcsfák büntetés terhe alatt a hernyóktól megtisztítandók, minthogy ezek tisztogatásának elhanyagolása a gyümölcsfákra fordított minden tádságnak sikerét megkísértené. Hol a tölgyfák a szőlőhegyek közt azon számban vannak, hogy azok erdő képeznek, ezekre a tisztogatási kötelezettség kinem terjeszhető, de a tulajdonosnak annál szigorúbb kötelessége gyümölcsfáit a hernyóktól ott is tisztán tartani.

2-ör. Míután tapasztalás szerint a kornyókat kikészülk után kivált ha már meg erősödtek, és szétoszolnak, kiirtani alig lehetséges, amálfogva a gyümölcsfák, ugy a fentebb értetett egyes tölgyfák birtokosainak kötelessége a hernyófészkeknek ugy a mennyire lehetséges — a gyüjtőjáskoknak is összeszedését már őszszel a levelek lehullása után megkezdeni, s legkésőbb február hó uolsó napjáig befejezni.

3-ör. Hogy az egyes birtokosok ezen kötelességüket teljesítsék, arra helységekben a községi előjárók, hegyekben a helyi előjáróság tartozik szigorúan és felelősség terhe alatt felügyelni, évenként 1-ső mártius utolsó birtokonkénti vizagát megkezdeni, s ezt hetenkint minden egyes birtokosnál ismételni.

4-ör. A fák letisztogatásában hanyagnak tapasztalt birtokos a legelső vizsaga alkalmával megintetik, és kötelességévé tétetik, hogy a következő heti vizsagáig gyümölcsfáit ugy az első pontban hasonló módon letisztogatandónak kijelölt tölgyfáit is büntetés terhe alatt letisztogassa.

5-ör. Azon birtokosok kik az első heti vizsaga alkalmával kapott megintés után a következő vizsagáknál hanyagoknak tapasztaltatnak, annyiszor amennyiszor fejéknént és minden heti mulasztásért reájok szabandó 2 ft. büntetés alá esnek. Ha pedig valamely birtokos a tisztogatást mártius végéig nem teljesíti, hogy a törvény azon szándokának megfelelőe legyen, miszerint a szomszédok károsodása megelőztessék, ez esetben az előjáróság feljogosítottatik, sőt a veszélyezett szomszéd felhívására köteleztetik a hanyag birtokosnak költségére felveendő napzámokkal a tisztogatást rögtön eszközölni, s a költség egyezkedt behajtást végti a szolgabírósághoz beadni. — Ezen felül ily rendkívüli hanyagság, vagy ismétlés által tanusított rossz akarat esetében az 1840 IX. t. cz. által körül irt büntetés súlyosítással illetendők.

6-ör. A hanyag birtokosok a vizagáló előjáróság által minden vizsaga alkalmával

összeírandók, névjegyzékek az illető szolgabíró hivatalhoz beadandó, mely is az 1840 IX. t. cz. értelmében eljárni, s ezen büntetéseket ugy a napzámokra fordított kiadásokat is azon törvény szerint a mezei rendőrségi eljárásról vezetni kellő külön jegyzőkönyvbe felvenni köteleztetik.

Nagy-Kanizsa város az 1840 IX. t. cz. értelmében is saját hatósággal bírván, a határában fekvő hegyesekre nézve az eljárás a városi tanácsot illeti.

7-ör. A mártius 1-vel megkezdendő heti vizagák azon okból, hogy az egyesleg mutatkozó hernyók is kiirtassanak, legfőképp mivel a gyüjtőhernyókat csak kikéltés után lehet sikeresen pusztítani, egész május végéig, de ha a körülmények kívánják, tovább is szakadatlanul folytatandók.

8-ör. Hogy a helyi előjáróság ezen társadalmis kötelességének annál könnyebben és sikereesebben megfelelhessen, a helyi községek köteleztetnek a mezei rendőrségi törvény szerint a szolgabíró által teloskötendő hegyásztorokat egész éven által tartani; mi egyezzersmind egyéb károsító soknak u. m. karrólásoknak, pincefelvereseknek, hajlékgyújtogatásoknak st. meggátolása tekintetéből is mulhatlanul szükséges.

9-ör. A hernyók pusztításában az embernek hathatós és pótolhatatlan segítői a madarak lévén, ezeknek hegyekben és kertekben meg lóvós, törrel fogás, fészkek elszedése, vagy bármily módoni pusztítása kivéve a seregélyeket annyiszor amennyi teret minden egyes esetére megveendő 2 f. büntetés terhe alatt egész éven által tiltatik.

Ezen tilalom ellen cselekvők ha nem birtokosok, s a pénzét befizetni nem képtelenek a többször említett 1840 IX. t. czikben előirt módon a pénzbüntetés helyett fogsággal büntetendők.

10-ör. Ezen rendszabályok egész megye területén azonnal életbe léptetendők, s hatályban maradnak mindaddig, míg a törvényhozás e részben nem intézkedend. k. m. f.

Zalamegyey közlönye.

Még egyszer a névmagyarításról!

Hazaifáságom egész melegével irtam már erről tavali is — harmadéve is pár cikkekészt a „Zala“-ban, — de bizony csak kiáltó szó maradt az a pusztában, — főleg ott, ahová főleg szánva volt t. i. Kanizsa, Egerszeg, Keszthely, Sümeg és Tapolca érdemes izr. iparos és kereskedő polgártársainknál!

Most azonban Törs Kálmán ismert jó tollu írónk, a Vasárnapi újság ez évi 2-ik számában e tárgyat egy beható szép cikkével egy országos lapban is reclamálni érdem-

A „Zala“ tárczája.

A regény

és annak viszonya a társadalomhoz. Irodalomtörténeti vázlat.

(Folytatás.)

A kor hangulatának kitünőbb jellemzését adta Göthe az ő szintén levelekben irt klasszikus regényében: Az ifju Werther keserveiben, bár néhány évvel előbb már Wieland is egyik regényében Don Sylvia Rosalvában fiom satyraban kikelt az uralkodó sentimentalismus ellen, a természet győzelmét festvén az üres ábrándozás fölött. A magasabb körök e korban, ugy mint egy időben nálunk is, a francia nyelvnek és szokásának hódoltak és Wielandnak, kinek regényei, francia könnyedséggel és szellemmel, sokszor könnyelműséggel vannak írva, nem kis érdeme, hogy a német olvasmányokat a magasabb körökkel is megkedvelteté Göthe említett regényében: Az ifju Werther keservei, a regény hőseben küzdelemre kel a való az eszményre, Werther meghasonlik a valósággal, s a magános természetbe menekül, hol végre érzelmeinek martaléka, szerelmi bubó! öngyilkossá lesz. Hogy kora hangulatát mily hiven festette e regényében Göthe, mutatja azon pártatlan hatás, melyet e regény Németországban előidézett. Egész irodalom keletkezett utána, s aligha sirt valaha Németország egy drága halott felett annyit, mint az ifju Werther fölött, és az akkori időben Németor-

szágban szerelmi bú miatt történt öngyilkosságokat is mind Werther rovására írták. Az eszméláncolatnál fogva itt egy magyar regényről teszék említést, melynek története ugyan bonyolódottabb Werther egyszerű meséjénél, a kifejlésre nézve sem oly tragikus, de kétségenkívül ugyanazon hangulatnak, ugyanazon eszmének közsőni keletkezését, t. i. a regény hősenek meghasonlását, a valónak az eszményre való küzdelmében, ki ömagában nem képes felalálni az erkölcsi súlypontot.

Eötvös Karthausiát értém. Naplójegyzetek és levél alakjában van írva ez is. Az ifju azonban, ki e regény hőse, erkölcsi énjét annyira nem veszté el, hogy öngyilkosságot kövessen el, hanem egy kárháusi kolostor kis cellájának négy kőrfalai közé temeti szive bánatát.

A Richardson-lehé sentimentális irány Angolországban csakhamar egészségesebb elemeknek engedett helyet. Az egészséges realismus sokkal inkább sajátja az illebe az angol népnek mintsem hogy az ilyen teges érzékenykedés hosszabb időre érvényesülhetne volna. Főleg e sentimentális talajon, de a való élet kedves és vonzó ecetelésénél az angol regény irodalom legkitünőbb terméke gyanánt a nagy francia irodalom előtti korzamból megemlíthetjük még a nálunk is ismert és sokat olvasott „Vékföldi lelkészt“, Goldsmith Olivértől, mely vonzó egyszerűségében megragadó képét nyújtja egy család örömeinek és bánatának. Hozzá hasonlítható alig található az egész regényirodalomban. Csak a mi a mese egyszerűségét illeti állítható talán vele párhuzamba egy német regény-

írónak Engelnek „Starke Lörincz“ című regénye, hol szintén a regény minden egyes személe, hús és vér, kidomborodó jellem, melynek cselekvése mindig lélektani egybefüggésben van a helyzettel magával, s az esemény ép oly természetesen s a valóval megegyezően kifőjik, mint a mily természetes és a helyzetnek megfelelő a bonyolódás.

A történelmi regény művelésére a hazzszeretét lángoló érzelme adott ösztönt Walter Scottnak. A lángész éleslátásával felismervén, hogy a regényirodalom eddigi irányai már némiképp elhasználtak, az eseményekben dús angol történelem felé fordult, s a családi, a humoristkus, a lovagregény elemeit a történelmi regénybe nemcsak egy sírvén a történelmi regényben nemcsak eddig el nem ért mintákat adott, hanem egyszerű mind megeremteljé lett a történelmi regénynek az európai continensén. Egy új irány honosult meg a regényirodalom perén, melynek a nemzeti érület emelése tekintetében nem csekély befolyást tulajdoníthatunk.

Csak közbevetve emlékezem itt meg a regényirodalom egy fajáról, mely a nagy francia irodalom előtt az erkölcsiileg romlott francia társadalom talaján termett, és visszatükrözteti azon romlottságot és cinikus felsettelést, mely voltaképen már XIV. Lajos udvarában vette kezdetét, 15 Lajos alatt pedig a francia társadalom minden rétegét megragadta, míg végre 16. Lajos alatt a nagy vihar iszonyatosan rombolva ugyan, de tisztítólag is végigsöpört a francia társadalom, megrázkódta egész Európát is. A sok közül csak egyet említek e regények közül, a legilelmedesebbet, de Cou-

vraynek „Fanblas lovag kalandjait“ mely — kár volt a fáradságot — magyar nyelven is megjelent Kolosvároton.

A történelmi regényt, de tulajdonilag romantikus színezettel Franciaországban az öreg Dumas kezdő művelni kinek regényei a kölcsönkönyvtárak maig is legkeresettebb cizkéké képezik. Németországban legalább eddigé a történelmi regény nem találhatott művelőkre. Oka kétségkenkívül a német nemzeti egység eddigi hiányában keresendő, hacsak Mülbach Louiza, sokat olvasott de minden becs nélkül történelmi regényeit nem akarjuk ide számítani, melyekben közönségesen a porosz udvar dicséretét zengi. Olaszországban szintén Skott Walter példáján buzdulva Manzoni Frigyes lépett fel a történelmi regényben: „A jegyosek“. E kitünő regényt, melyben különösen az olasz népelet van élénk színekkel ecetelve, szintén bírjuk magyar fordításban, ha nem eszlódom Császár Ferencztől.

Skott Walternek legnagyobb befolyása kétségkenkívül a magyar történelmi regényen észlelhető, melynek megalapítója Jósika Miklós, ki korzakkot alkotó fellépésével a tulajdonképeni regénynek meghonosítója volt hazánkban. A ki Jósika regényeit olvasta, annak kétségenkívül feltűnt, hogy nem csak e tekintetben követi Skott példáját, hogy regényének minden fejezete elé, a fejezet tartalmára vonatkozó verset vagy egyéb mondatát idéz más írótól, hanem hogy az idézetek maguk is többnyire Skottól vannak véve. Azért azonban, a mi történelmi felfogását és alakjainak életrevalóságot illeti, teljesen önálló. Történelmi regényei, melyeknek tárgya jobbra Ekdély:

menek tartván — e hazafias cikkeket megyei lapunkban is elemezni én is újra érdemesnek vélem.

Törs ur 1-8r is constatálja azt, hogy a magyar nemzetnek nincs általában főleg a közép népdél nincs beolvastó ereje, — constatálja azon szomorú valóságot, hogy hazánkban a magyarság fogy, hogy azon határszéli vonalokon, ahol a magyarság más nyelvekkel határos, a magyar vidék határvonala nem hogy terjedne, de sőt folyvást szűkebbre zsugorodik, hogy a felföldön és főleg az oláhvidékeken egész falvak, völgy vidékek vannak, melyeknek lakói a legtöbbjök ereszmagyarneveken szólják, — kiknek nagy szülei még tiszta magyarok voltak, — de ők, a mai unokák, már alig egypár szót értenek magyarul.

Talál erre itt ott egykét speciális okot p. u. írja, hogy Pest megyében is van néhány falu, melynek magyar lakói, a nagy kolerában, főleg női nem kihaltán, s a megmaradt férfiak az aratni bejáró tótok közül nőülvén: e tót anyák eltörtötták gyermekeiket, kik most magyar névvel és magyar vérrel is tótul beszélnek. De az ilyen csak sporadikus szörnyes esetek.

Nem szaporodásunk másik okául írja azt: hogy a magyar aristokratia elzárkózott, nem szívesen ismeri el a fogadja el magyarának a bár hozzá simulni vágyó idegen ajkú, — s kineveti azt, a ki a magyar szót idegenes akcentussal ejti ki — s így visszariasztja a magyarrá lenni vágyót — sőt sokszor éppen ezzel teszi magyar gyűlölvé.

(Van e zárkózottságban egy kis menthető rész: a nemzeti önérték, mely kellő vonalig lehet szép és szükséges, sőt valóságos napokban hasznos is, — például 848-ban elég volt Bemnek azt mondani honvédekhez: előre magyar! — vagy 1859-ben Albert főhercegnek elég volt azt mondani, egy olaszokkal megrakott hegy lábánál, fiaim a hegytetőre magyar való nem talán! — s a hegy bevéve lett. Csak ne legyen e nemzeti önérték túlhajva — és ne akarjuk azt monopolizálni, sőt hitessük el a más nyelvű honpolgárral, hogy ő is ily kurucz legény bír lenni mihelyt magyarul beszél, habár zökögve is.)

De e visszautasító, mondhatnók nemzeti gőg, nem is általános s a hol mutatkozik is — legfeljebb csak szaporodásunkat gátolja, — De hol az oka fogyásunknak?

Tán mivelteletlenebb a magyar köznép a többinél? Nem az! Sőt a magyar paraszt a többi p. u. sváb paraszt mellett egészen más lénynek tűnik fel, annyira meg van áldva a természetből testi s lelki előnyökkel, — mégis ezt olvasztja be amaz!

Ennek oka tehát a magyar nép könnyű nyelvtanulókönysége — Ugy ragad népünk az idegen szót, mint a kulimász (mondja Törs K) míg ellenben ritka más nemzetiségű nép fia tanul meg tisztán magyarul (tán nehezebbi nyelvünk mint a többieké) sőt az ur rend tagjai közt is vannak olyanok, kik csudálkoznak, hogy lám már 30 éve laktak Debreczenben és ez a Debreczen még sem tanul meg — németül!

Népünk és nyelvünk tanulókönysége tehát kárunkra van e tekintetben (Szemere Bertalannak azt mondá Göthe, hogy szebben beszél németül mint ők maguk.) De kárunkra van az a galantságunk is (mint sok egyebütt) hogy például egy társaságban 10–20 egyén közül ha csak egynek is nehezebbre esik a magyar társalgás: mi, a többi 19 törjük érte a német nyelvet, azon egynek a kedvéért.

Szerencsére a miveltebb — vagy nosb — magasabb osztályoknál megfordítva áll a dolog. Itt inkább azt lehet mondani, hogy nagy propagatív ereje van a magyar nemzetiségnek. Itt inkább azt tapasztaljuk, hogy a más ajkú nemzetiségek éppen legjobb fiaikat adják át a magyarságnak, — azokból válnak lelkes hazafiak, kik a nemzetiségben hazafiságban, nyelvünk irodalmunk terjesztésében versenyeznek azon legjobbakkal is, kik tán a vezér-kig viszik fel családjukat.

Ezeknek régi nevére már csak régi iskolatársak emlékeznek tán — de felvett magyar nyelvüket ország világ tiszteli,

Igy lettek a Toldyak Schedelből, Hunfalvyak Hundsdoferből — Ballagiak a Blochból sat. — kik a hazának és nemzetnek szentfélek életüket — még öröklött neveiket is — úgy hogy e külsőségben is kitűntetni kívánták magyarságukat!

Es igen helyesen! „Nomen = Omen!”

Mi magyarok kevesen és társfaj nélkül vagyunk Európában. De hogy ezred év óta vagyunk: ez is igazolja létjogunkat s világtörténelmi missiónkat! Ha hát jog és szükségesség szerint is vagyunk: hát legyünk! Azaz igekezzünk szaporodni, nőni számszerint is. Világos honfűi köteleesség ez tehát.

A magyar létszám pedig csak úgy szaporodik, ha neve szerint is magyar a magyar.

Mert a külföldi és belföldi idegenek még a tisztá; magyar nevű nagy embereinket is szeretnék sokszor eldisputálni tőlünk. Hunyadt oláhok — Zrinyit horvátnak — Kosuthot tótnak — Deákot dáknak — Petőfit szerbnek, sat. sőt ha jó kedvük van (mondja Törs) még Arany

János is csak megmagyarosított — Gold vagy Dukát nekik.

Hátha egy-egy jó magyarkönyv vagy találmány szerzőjének neve esetleg német hangzású?! Bizony nolle velle a német pantheonba hurocoltatik.

Nem azt mondjuk, hogy akár Krumphus — akár Kreutzschabel név alatt is nem lehet valaki, oly igaz magyar, — de helyzetünk nagyon utal arra, hogy p. u. ami nemzeti kincsét termelni bírunk, azt mindenkép őrizzük az elorzás ellen a magyarság bélyegével is — mely bélyeg pedig a név, a szerző neve.

Például sikerüljön egy nagy kihatású találmányt Kállay Arpad vagy hasonló világos magyar nevé egyének feltalálni: az erről nemzetére is híraduló dicsőséget nem próbálja eldisputálni se angol se német. De legyen a föltaláló Kreutzschabel nevé magyar: erről soha semmi felvilágosítás nem fogja a németek fejéből kivenni, hogy német volt.

Ezért nagyon helyén valónak látnók (írja Törs) ha az irodalmi férfaink példáját követnék iparosaink és kereskedőink is — kik között bizonytalán több jó magyar van, mint mennyit a név mutat! — A váci ut feliratain száz czég közt alig van 3 magyar, pedig lehetetlen, hogy a többi 97 között ne volna sok, a ki érzése szerint a magyar nevet nem érdemelné. Miért nem magyarítja tehát?

Mert áldozat az! — Igenis áldozat megvallni a megszokott névtől, melyhez gyermekkoris szép emlékek fűztek, melyet a szeretet apa becsülettel hagyott reánk sat.

De éppen azt követelheti nemzetünk geniusa, hogy a kik a magyar korona, magyar alkotmány aegise alatt élveik az ez által biztosított jogokat: ugyanazért áldozatot hozni — a viragot tövisével, a gyümölcsöt héjával élvezni ne késsedelmesskedjenek.

A negyvenes években oly nimbullóbbant fel a magyarosodás nagy missiójának hogy községek tömegesen magyarosították neveiket. Magasztos divat volt akkor az, mint régebben a nevédekítés divatja.

Tíz éve már (írja Törs), hogy Magyarország magyar lábra van állítva. Tíz év óta ezer ellenáramlat mellett is igazolja a magyar kormány, hogy nekie mint ilyennek e földrészen világszelleme hiivatása van. Ezer és ezer idegen ajkú és idegen nevű hazafi tudja és érzi ezt. — Különösen izraelita polgártársaink tudják még azt is, hogy az ő német nevük a József császári patens parancsából ered. Ámde látjuk, hogy elolvadt már az a patens, ugy miként gazdája. — Új idők új körülmények, új korigények usznak a levegőben is. —

Alkalmazkodjanak hát a jogos — hazafias új afera követelményehez — nem a áldozattal is, főleg az ifjabbak, kilehető is, — nevük magyarosításával is!

Czigany Károly.

A kisbirtokosok érdekében.

A belügyminiszter a létesítendő magyar kisbirtokosok országos földhitelegyesülete érdekében egy igen fontos és a cőt nagyban előmozdító lépést tett.

A nevezett egyesület létesítő bizottság kérvénye folytatn ugyanis, t. hó 4-én egy körlevelet bocsátott az ország összes megyei és városi főispánaihoz és Budapest főpolgármesteréhez, melyben azokat az alapítványgyűjtés buzgó támogatására és a „magyar kisbirtokosok országos földhitelegyesülete” ügyének meleg és hazafias foglalkozására felhívja és utasítja.

Az így érdekében ezennel közöljük a fentnevezett körlevelet, mely szószertint így hangzik:

„A magyar kisbirtokosok országos földhitelegyesülete”, melynek központi alapítóként királyi O Feléggé 10,000 forintnyi kamatmentes és vissza nem fizetendő összeggel járult, s legmagasabb óhaját kifejező méltóságát, hogy az egyesület meglévő létesüljön, elfogadván azon joggyakorlatot, mely szerint mindenkor a koronázott király epeitendi meg a központi egyesületnek megválasztott elnökét és alelnökét, továbbá melynek alapítókéje megalkotása céljából a kormány kéznek nyilatkozott a maga útján kezdeményezni, hogy az országos alaptól 500,000 forintnyi alapítványi összeg megszavaztassék, s az egyesület más tetemes kedvezményekben és előnyökben is részesítettessék; legközelebb megindítandja a központi egyesület alapítókéjének beszerzése céljából az alapítvány gyűjtést.

A kormány a kisbirtokosok és földművelő néposztály érdekében melegen óhajtván, hogy a kérdéses földhitelegyesület meglévő létesüljön s üdvös működését megkezdhesse, hazafiai bizodalommal fordulok méltóságodhoz, hogy ezen nagy horderejű ügy céljával, eszközével és szervezetevel tüzetesen megismerkedvén, az alapítványgyűjtés nehéz művét, ugy általánosan előmozdítani, valamint a hatósága terheitől levő kötelességeket, a kisbirtokosok ügyvezetésének ép ezekre s azok lakóira nézve reményelhető üdvös hatásáról fölvilágosítani, s azokat erkölcsi befolyásával lehető számon alapítvány jegyzésére és minél több mezőgazdasági előegylet, alakítására bizdítani szíveskedjék.

Részemről eleve kijelentem, hogy a községeknek ily alapítványokra vonatkozó törvényszerű határozatait, mennyiben azok a közési törvény alapján a belügyminiszterium elé kerülének — hacsak az rendkívüli akadályok nem gátolnak — készséggel jóváhagyandom.

Az alapszabályok szerint, melyeket a szóban levő hitelegyesület létesítő bizottság méltóságodnak kétségtelenül megküldendő — az alapítványok, egész vagy rész-alapítványok, az előbbiektől 5000 frtos kamatmentes, 5000 frtos kamatozó és 500 frtos szintén kamatozó alapítványok (5%), a rész-alapítványok 100 frtos összegükben jegyezettek, és utának 5% kamat jár, — az alapszabályokban gondoskodva van arról, hogy a községeknek, melyek az alapítványi tőke beszerzésének legtermészetesebb kifizetését képezik, az alapítványtétel megkönnyítessék, nevezetesen az által, hogy mint az alapító tagok felajánlott alapítva-

ország történetéből vannak véve, ez ország hegyvidékes vidékeiről, melyek minden zerge-zugat ismeri, sokszor megragadóan vonzó képeket nyújt.

A franciaia forradalom, a melynek átalakítási hatása az európai társadalmakban még mai nap sem szűnt meg egészen, azon eszmék által, melyeket zászlójára irt, s melyek csak lassanként létek a közforgalom sajátjaivá, új csodákat nyelvt az irodalomban is. Allamban és társadalomban a nemesebb demokratikus irány kezdé hódításokat tenni, s a társadalmi egyen őég eszméje elavult intézmények helyébe hangosan követelt újakat. A népszellem rosszul kezdő magát érezni a hagyományos szokások nyűgében és mindenütt és minden téren megindult a reformok jótékony mozgalmá. A mennyire e mozgalmaknak némi viszonya a regényirodalomhoz megállapítható nem szükséges, hogy hazánkban ki, idegen ország irodalmát vizsgáljuk.

A józan demokratikus legizagabb képviselője, Eötvös József, ki nemzetünk újjalakulásában nem csakély részt vett, a regény keretét választotta, hogy hevesen érező gazdag srive lánghevével, régi jogtalan hagyományok ellen küzdve, az elavult meggyeendeszert újarendezés és a jobbágyok felszabadítása mellett lándását törjön. A falu jegyzője és Magyarország 1814-ben. Mindkét regény rövid idő egymásután azon korban keletkezett, melyben az országgyűlés is szabadabb intézkedéseket sürgetett, s melyben Széchenyi hatalmas szavai már felrázta volt a nemzetet, télen szauynyadósásként. A Falu jegyzőjéről, mely

irányregény a szó nemesebb értelmében, s művészi becsület fogva is a legújabb alkotások közé tartozik, azt mondja Scherr János, ki egyebké t keresi a német nyelvet a magyar irodalom férfiai között, és Toldynak jellemzően is felhozta, hogy Schedel volt a neve, — hogy a falu jegyzője általában a modern regényalkotások között a legkiválóbb helyek egyikét foglalja el.

Eppen azon eszmék, melyeket a franciaia forradalom felszűrte vetett is melyek az európai társadalomra oly átalakító befolyással voltak, a regényt is teljesen felszabadították a conventionalis formák nyűge alól. Nincs azonkívül az ember anyagi vagy szellemi életét érdeklő olyan kérdés, melylyel a modern regény ne foglalkoznék, s nem volna könnyű dolog a naponkint felszűrte merülő regények mindgyikét bizonyos határozott irányban osztályozni. Viszszükörzik az emberi szív és kedélyélet minden árnyalatát, sőt a legújabb időben bizonyos tudományoknak céltartoz terjesztése is a regény keretében történik. — Az olaszok és spanyolok francia minták után indulnak. Franciaországban a forradalom után a tulajdonképeni társadalmi regény honosult meg, mely kiváló művelőkre talált. Majd nem kivétel nélkül egy tema körül forognak. Az egyén küzdése a társadalommal szemben s a társadalom viszályainak kiegyenlítése.

A sajtó, mely időközönként kisebb-nagyobb megszorítással ugyan, de mégis szabadabban mozgott s az újabb időben különöse kiterjedést s fontosságot nyert, köz-

vetítője volt ez eszméknek, s a társadalom legvalóbb köibe tette, azóta a nagyobb lapokban állandó tarcaarvata van a regénynek, mely a gyors életű korunk politikai, anyagi és társadalmi érdekei mellett a mulattatóról is gondoskodik. A társadalmi élet vizsgálja, amint az a forradalom utáni korszak külföldi érdekeinek összehozásából természetesen következik, sehol sem mutatkoztak oly élesek mint Franciaországban. Érintve volt ezektől az egész franciaia szellemi élet, az érdekek kiegyenlítését és természetesen megadását azonban különösen a regényben kísérte meg. A franciaia társadalmi regény kiválóbb képviselői nálunk is eléggé ismertek. Victor Hugo, Sue Jenő, Balzac s az őregebb Dumas alkotásai, a ki különösen a franciaia történelmet dolgozta föl regényes rajzokban. Megalakította a társadalmi regénynek Franciaországban különösen Sue Jenő volt ki Páris titkaiban legelőször tárta föl a párisi munkás osztály nyomorának iszonyatos képét, a társadalom körös állapotát azon kiáltó ellentétben tüntette föl, mely a szegények és a jobban situált osztályok között létezik. Victor Hugo is ugyanezen tematévé regényeinek tárgyává: A Nyomorultakat, a Nevető embert, a Tenger munkásait. nálunk minden regényolvasó ismeri. E regényekben mindenütt az anyagság ijcszó képs táruai élnek, sokszor oly világításban, melytől az emberi szív elborzad és kétségbenkívül nagyban uduort őrzünk a trakkos gazember és selymben járó kendőzött felettség előtt, mint a nyomorult tolvaj előtt

kit a nyomor kényzerit, hogy a péket meglopja, gyermekeknek kenyeret akarván adni.

Egy másik kérdést a tavai elhunyt Georg Sand lejegyzett számos regényalkotásában, a nő helyzetének kérdését a társadalomban, a nő emancipáció kérdését, Sand kétségeitől az újabkori irodalomban egyik legkiválóbb alakja Nevelése szerencsétlen házassági viszonyai, az ezek folytatn tett tapasztalások őt is csakhamar tudatára juttatták a társadalom állapotának. Regényeiben ama kénysernek bizonyos oldala van festve melyet ő méltatlannak tart a nőhöz, mint a társadalomnak a férfihoz hasonló szabadságra termett lényhez.

Azon conventionalis formák, s az illedelem azon szabályai, melyeket a társadalom maga teremtett a két nem egymás közötti viszonyának törvényesítésére, reá nézve elavult formák voltak, melyeket az öntudatra jutott szellemnek elvetnie kell. Különös előszeretettel foglalkozik a társadalom egymástól elszigetelt osztályai kiegyezésének problémáival; jellemzései, irányának megragadó volta első rangú íróvá teszi a regényirodalomban.

Még egy harmadik irányról kell itt emlíetést tenni, mely Franciaországban a legújabb korban lett uralkodó, mert a 2-ik császárság által elrothasztott franciaia társadalom talaján termett, s melyet az ifjú Dumas inangurált, a kaméliás hölgygel, mely irány azóta a drámairodalom terén is uralkodóvá lett. Ez irány fölött eltérők és szétágnak a vélemények, de mindenesetre a kor találatelenségének kiáltó bizonyítványaként vehetjük, ha lorettek tétnek va-

nyi öszegünk csak 10%-át tartoznak az egyesület megalakulásakor befizetni, a többi be nem fizetett részre nézve azonban, egyéb alapítványoktól eltérően, külön biztosíték nyújtására nem köteleztünk.

Ezenkívül amaz előnyt helyezi az egyesület a hazai községeknek kitárába, hogy mint ilyenek inség, nagyobb tűz- vagy viár-kár, rosz termés esetén közin-ézetek felállítására, avagy közszóljalokra hosszú idejű jelzálogkölcsönt tgnak az egyesül központ-jából nyerhetni. Fogadják Máltóságod sat. Budapest, 1878. február hó 4-én.

Tiszta Kélmán, s. k.

A gypsz hatása.

(Folyt. és vége.)

A felhozott példabani 300 szekér trágyához tehát 300 szekér föld szükséges-letett volna; ezen 300 szekér föld behozat-ala, s az így nyert 600 szekér földes trágya kiszállításra, 900 szekér fuvarát állítja elő; mely esetben 600 szekér fel- és lerakásával s kiszállítási munkájával szaporodott a gazda teendője, hasonlóan a fenn-ebb előadott esetben gypszszel való keze-léssel. A szántóföldeknek csak közép tá-voiságát és szorgalmas munkásokat felté-telezve, ezen 600 szekér kihordása 30 munka napjába kerülne egy 2 marhás fo-gatnak, egy béresrel és két fakodó segéd-napszámossal. Nem számítva az eszközök romlását.

A két marhás-fogatnak 30 nap munkája	112 1/2 frank.
A három gyalogmunkás 90 nap számja	150 frank.
Összesen 262 1/2 frank.	

Es ebből világos, hogy a trágyának földdeli vegyítése sokkal többbe kerül, mint a gypsz alkalmazása; nem is tekintve azon nehézségeket, melyeket sokszor az alkal-masa föld elégséges mennyiségben megszer-zése okoz; és azt, hogy mindezen megsza-porodott munka, a meglévő vonó- és ké-zierővel, a többi gazdasági munkák meg-csapkítása nélkül kellett végrehajtani.

A felvett példában tehát, a 300 szekér = 5400 mázsának gypszszelése 2 1/2 fontjával kellett 140 mázsa gypsz, ez = 140 frank; ellenben ugyanazon 300 szekér trágyának földdel való vegyítése mel-lett a kiadás 262 1/2 frank; s így a kü-lönbőség, a földdel való vegyítés rovására 122 1/2 frank.

Az így gypszszel kevert és egy évig a szabadon takarítással hagyott trágya, a kihordással egészen felbomlás nélkül taláta-tott, s eredeti zöldes színét és jellemző szivósságát megtartotta. Az érintetlenül ha-gyott trágyahalom egy év alatt 6 láb ma-gasság mellett körülbelül 2 újnyit ülede-det, s azt is inkább sulyának, mint fel-bomlásának következtében.

Továbbá a felvett esetben készített 300 szekér trágya, 36 köblábbal számítva = 10,800 köblab = 5400 mázsa. Föltéve, hogy az gypsz nélkül kezeltetett: ugy an-nak legény tartalma 1/2 szántóira, vagy 5400 mázsa után 2700 fontra tehető. Föltéve továbbá, hogy a gypszszel kezelt trágya legény tartalma 3/4 szántóira tévesen: ugy 5400 mázsa 4050 font legényt tartalmaz, vagy is 1350 fonttal többet, mely 1350 font különben elveszendőt legény, a 140 mázsa gypsz által nyeretett.

A trágya legénytartalmának növekedése 1/4 szántóival éppen nem istudó, ha tekintjük, hogy Boussingault az istállóban a marha alatt meghagyott s összegyűlt trágyában 0,79 szántóli legénytartalmat fedezt föl, s így 1/4 szántóival többet, mint a közönséges módon szabadban összerakott nyers trágyában; miután ugyan ezen szerző

több kísérletei után kitűnt, hogy a különböző mód szerint kezelt trágya 0,41-0,60 szántóli legényt tartalmaz: és így a fenn-ebbí módon megnyert 1350 font legény a 140 mázsa gypsz vételárával szerzetve meg = 140 frankba került; holott 8 öck-hardt számítasa szerint annak valódi értéke 346 3/4 tall'ra = 1300 frankra tétetik.

Mig tehát a gypsznek siveizi ára mel-lett a megtakarított legénynek fontja alig egy östöt garasba, az az 2 1/2 krba kerül: az én 1 frtos gypszem ára mellett 2 1/2 kr. esik fontjára.

Mint fentebb említém elkezdtem a naponként kihordott és helyesen széttere-getett trágyát letapostatni és körül belül: mert meg nem mértem a trágyát: — min-den 100 font nyers trágyára 2 1/2 font gyp-szet egyenlően elhintetül, és örömmel ta-pasztaltam, hogy a trágyahalom, mely szá-rasság jártával trágya levél locsolatott és ha ez hiányzott kúti vízzel öntöztetettül, nagyobb mértékben növekedett, sior az előtti. Midőn a kihordásra került a sor, nem volt a szalma annyira felbomolva, mint a gypszszelten állapotban szokott lenni, és nem sárgás: — mint azelőtt: — haem zöldes színt mutatott, kellemetlen szagot pedig, mit a legény elhullása szokott okozni, nem éreztem.

Azonban azt, hogy mennyire gátolja a trágya tömeg apadását a gypsz hintés egy év alatt nem mérhettem meg, mert rosz utaink miatt, melyek csak Göcsejben láthatók, hol mezei utat igen ritkán csinál-nak, legföljebb a vizsagatásokat egyen-getik, — akkor kellett hordatni midőn az idő és út kedvezett, akkor a friss trágya alá szántatott, ha a körülmény engedte, ha pedig nem széttergettetül, de kupaczkoban soha sem hagyatott.

Ezen kezelés mellett bizonynyal más fél akkora földet lehetett trágyával kelte-leg ellátni, mint a régi rendszernél, mely szerint megvárta a gazda a rothadás leg-nagyobb fokát, és készletének terméke-nyítő részeit, különösen a szénsavanyit és legény nagy részben elhagyta illanni, és így gazdászatainak fő kincse mind mennyiség-ben, mind erőben legalább felére leszállott.

Simonyi Antal földbírtokos.

Helyi és megyei hírek.

IX. Pius pápa 1878. február 7-én dél-után 5 és 6 óra között jobblétre szen-derült. A katolikus világ ószinte gyá-szaban minden ember ósztozik, ki a nagy jellemeket csodálni képes.

— (A fogymnasiumi ifjuság hangverse-nyo.) A nagy-kanizsai fogymnasiumi ifjuság tánczosorúval egybekötött hangversenye mind erkölcsi mind anyagi sikerét tekintve méltán sorakozik elődjéhez, sőt azokat le-hetőleg felül is mulja. Az előadott ének és zeneiészletek egy azok, melyeket az ifju-ság adott elő, valamint azok, melyeket a köz iránti tekintetből a t. tanár urak, nev-szerint Grossmann Ignacz, Maywald József, Becz Imre és Venczel Rezső urak elő-adtak, a közönség zajos tapsaitól kísérte-tek, kiválóan lelkesedést keltett a kitűnő előadott „Kossuth induló”, melyet az ifju-ságnak ismételnit kellett: Ezek a sziverehő, lelkesítő hangok tehát még mindig me-gtörtötték hatásukat. A hangverseny után következett a táncz, melyben a nagy szá-mal megjelent helybeli és vidéki szépek fáradhatlan kitartással áldoztak Terpsycho-renak. Ep ugy lehetett bámulni az ifju mu-zeseiak rettenetesen kitartását, a melylyel

a különböző elnevezésű tánczokat végig jár-ták. A tiszta jóvedelem, mint halljuk, kö-rülbelül 300 frt, ami mindenesetre oly er-edmény, melylyel az idén még egy vigalmunk sem dicsekedhetik. Ha még ehhez hozzá veszzük, hogy a virágos jókedv általános volt, a hogy a társaság nagyobb része csak 3t óraker nézett Morphens után, akkor nyugjába kimerítettük azt, amit e jól siké-rült hangversenyről mondanunk lehet.

— (Szegény török.) Vasárnap Kaniz-sán keresztül utazott egy török Eszékre menendő, ugyanazon vasuti kocsiában egy kanizsai kereskedő isült, ki Légradra ment. Ez utóbbinak már utközben feltűnt a tö-röknek bánatos arca és nagy szomorúsága, de még inkább meg volt lepette, mikor a török a légrádi vasuti állomás élőt keser-vezen zokogni kezdett. Bánatának okát nem lehetett megtudni, mert egyik sem tudott beszélni vele, kik ugyanazon kocsiában vele utaztak. A kanizsai kereskedő Légradon kiszállván dolga után akart látni, mikor észreveszi, hogy a török is kiszállva egyenesen a Drávanak tart és beleveti magát. Kiáltozására sokan összeszaladrak és a szerecsentlén sikordit kimenteni a vízből. Most Légradon van apolás alatt. A nála talált papirokból annyit ki lehetett venni, hogy egy Triesti kereskedőhöz ajánlja egy eszékiné, hogy az átutazó töröknek tettel, tanácssal szolgálatára legyen. Öngyilkossági kísérletének okát azonban megtudni nem lehetett, mert senkisen képes beszélni vele. Valószínűleg hazájának szerencsétlen sorsa, s otthon levő családjára való gondolat bír-ták arra a kétségbeesítő lépésre.

— Lapunk t. munkatársát Friedmann Alajos urat, a tapolcazi gazd. felső népis-kola egyik jeles tanterjét, az ottani izr. hitközség értékes ajándékkal és dícsérő ok-levéllel tüntette ki. E megérdemelt kitűn-téséről örömmel veszzük tudomást, mely nemcsak a kitüntetettnek, hanem a közsé-gnek is dícséretére válik.

— (Nyelvtudomány.) Egy helybeli ke-reskedő valamely horvát kereskedőtársá-sának néhány sort irt levelező lapon. Le-velező lapjainkon tudvalevőleg rajta áll, hogy — levelező lap. Ezt horvát kereskedőnk firmának nézte, és levelét melyben a hely-beli kereskedőnek választ irt így czimezte: Herrn levelező Lap sat.

— A kereskedő ifjak önképző egy-letének tánczosorúcskával egybekötött tombolája a legzsebben és legjobban sike-rült. Az értékes tombolatárgyak szép meny-nyisége állt az ipakodó körnek rendelkezésére. A megjelent szépszámú közönség pedig, mely reggelig a legjobb kedvvel mulatoit, szép összeget hozott az önképző-körnek, mely egészen helyes irányban in-dulva, anyagilag támogatva céljának min-dig jobban és jobban lend képes meg-felelni.

Ez alkalommal adakoztak tombola — tárgyakat: Pollak Miksa, Singer Ignacz, Reinier Gy. Lázár Albert, Fleischhacker Gyula, Deutsch I, Breuer J, Bachrach I, H, Pfeiffer Zsigmond, Reichenfeld Győző, Kohn Izidor, Rosenberg, Stern, Reich M. Liebenritt, Grünbaum és Frankl József urak felülizettek: Löbl 3 ft, Weinberger 1 ft, Neumann M 1 it, N. N. 40 kr, N. N. 40 kr, Weber 40 kr, Reichenfeld Ede 60 kr, Stern J. 60 kr, Weber 40 kr. Összes bevétel 132 ft 50 kr.

Tiszta jóvedelem: 70 ft 20 kr. mely összeg az egyleti könyvtár gyarapítására fog fordítani. Az adakozók és felülizetők-nek hálás köszönetet mond az egylet nevében a rendezőség.

— (Meghívó.) A „Zala-Egerzezi ta-karékpénztár részvénytársaság” az alapsza-bályok 26-ik §. értelmében folyó 1878. évi február hó 18 án d. u. 2 óraker saját he-

lyiségében k ö z g y ü l e s t tartand, melyre a részvényes urak ezennel tiszteletteljesen meghívotnak. — A közgyűlés tanácskozás tárgyai: 1. Előnöki jelentés. — 2. Az igaz-gatóóság lezámolásának megvizsgálása, s mérleg megállapítása, s a nyereség felosz-tása, a felügyelő bizottság jelentése alapján. 3. Az igazgatóóság s felügyelő bizottság fel-mutatója. — 4. A felügyelő bizottság 3 évre megválasztása. —

Az igazgató választmány megbízásából: HANDLER ISTVÁN m. k. elnök.

— Gyászhr. Kiskoru Bukoványi Zo-nya Mór és Luisa nevében a nagy-ka-nizsai városi gyámóság jelenté, a tennt órintet kiskoruk édes atyjának Bukoványi Zsónya János egykori ca. kir. nyugalma-zott kapitány urnak t. évi február hó 11-én éjféli után történt gyászós kimutát.

A boldogultnak hült tetemei t. hó 12-én délutáni 5 óraker fognak a nagy-ka-nizsai görög kel. sírkertben örök nyuga-lomra tétetni. — Béke hamvaira!

N-Kanizsán, 1878. évi feb. hó 11-én.

— A keszthelyi vigalom rendező „15-tős bizottság” bálja, f. hó 9-én, az „Ama-son” szálloda csinosan felszített nagyter-mében, fényes eredményvel folyt le. A vi-dék bájos hölgyek által volt képviselve, kik a keszthelyi szépségekkel ragyogó csokor-ban pompáztak. Már 9 óra tájban a terem telve volt, hol Babay Ferkó jó zenéjére nagy tüzszel járta a tánczot a buzgó fiatal-ság. Evezek a jó kedvben, usztak az örömben a halásztak is. Nem egy arany-halacska ficzánkolt ott s egy pár megis akadt az udvarlásnak finoman szótt hálójában s nem egy búzské szív, melyet hasztalan ki-sértett eddig csaletek, ott vergődik most a horgon. Az első négyest 40 pár tánczolta. A bálanya Hertelendy Lászlóné volt; tisz-telet neki. A díszes hölgykoszorúnak ne-hány virágzálat mutatjuk be: Hetényi Mathild (Zala-Egerszegről), Hertelendy M. (Kustányból), Pataky Mariska, Pethó Janka, Hoffman N. (Tapolczáról), Lehrman Irma, Oppenheim nővérek, Weitner Adel, Grün-hut Karolin, Kováts Laura, Magyar Felici (Gógánfáról), Gröber Lujza, Stocker Vilma, Lázár nővérek, Breyer Szidi, Lenhárd Kor-nelia, Csák Irma, (Szántóról), Botka N. (Hosszafalúról), Meznér Ilka, Vajda nővé-rek, Baum M. k. a. Szépné, Pulyné, Böhm E-né urnők, stb. A válogatott közönség csak virradóra oszlott szét. A jótékony cél-nak is juttatott szép emlékekkel gazdag éj. — B-1.

— A keszthelyi iparos ifjuság f. hó 6-éi febr. 23-án az „Amazon” szálloda nagyter-mében zártkörű tánczestélyt rendez. Csa-ládjegy ára 2 ft 50 kr. Személyjegy 1 frt. — A meghívók már szétküldettek.

— (Gyászhr.) Kővágó-Eősről elkéve értesitenek Marton Albertné szül. Deutsch Annának m. hó 21-én életének 25-ik bol-dog házasságának 6 évében történt gyászós kimutatóról. A kedves és jó nő férjén kis fúcskáján, szülein és rokonain kívül, nagy-számú ismerősei is gyászolják. Legyen béke hamvain!

— Tiszteit olvasóinkat figyelmeztetjük a lapunk mai számához mellékelt körö-zvényre és említjük, hogy Sartóri úr Nagy-Kanizsán szándékozik czémet áruk gyárát (mesterséges kő) nyitni.

Ezen vidékünkön még új iparágot an-nál inkább ajánljuk, mert — mint szakér-tők állítják — ezen termék különösen olcsó árak mellett mindennemű követ, magát a gránitot is pótolni hivatva van.

Irodalom és művészet.

— Az Abafi Lajos által kitűnően szer-kesztett „Figyelő” című irodalomtörténeti közlöny februárius számának (2-dik füzet) tartalma: Költészet és Árpádok alatt, Fe-jerpataky László. — Mikes Kele-men műveiről, Abafi Lajostól. — Szent-iváni Mihály életiratahoz, Jakab Elek-től. Ki írta a Mondolót? Békési Emil-től. — Divina comedia Dr. Augyal Já-nostól. — A magyar verstanhoz II. Horváth Adám levele Kovács Ferenchez, A b a fi Lajostól. — Egy ismeretlen útköltő, Nagy Gyulától. — Utóhang Abafi Mikes Kele-menéhez, Thaly Kálmántól. — Irodalom-történeti repertorium, idős Szünnyey Józseftől. — Kisebb közlemények.

Uj könyvek. A Franklin-Társulat ki-adásában Budapestben, újabbban megjelentek: Ifjusági irtók tára. Az orsz. kö-zéptanodai tanáregylet megbízásából szer-keszti Dr. Kármán Mór. III. füzet. — Tar-talma: Görög regék. Cox György után az eredeti angol második kiadás szerint, ma-gyarrá fordította s bevezetéssel ellátta Ko-máromy Lajos, tr. Harmadik füzet. Ára füve 90 kr.

Közigazgatási döntvényntár. A kormány és kir. Curia elvi jelentőségű ha-tározatai és szabályrendeletei: Bárczy Ist-ván, Grünwald Bernát, Dr. Kelemen Mór, Kilyényi Hugó, Dr. Kogler János, Leövey Sándor, Dr. Schnierer Gyula, és Zhuszky Imre körmentődéggel szerkeszti: Dr. Dár-day Sándor. II. tolyam. Ára füve 2 frt.

Ezen gyűjtemény legnagyobb részben oly szabályrendeletek, sőt egyes konkrét cselekedetek elintézése alkalmából felmerült oly miniszteri határozományokat tartalmaz, mely-lyek természetesen a rendeletek tárában

lamely társadalmi problema központjává, kik bár saanandó teremtesek, de mégis in-kább a javítóbaaba valók, mintsem hogy ó rajtuk, mint negatív példakö demonstrá-ltassék az erény éserköles fensége. A drá-mában hazánkban Toldy István tett kísér-letet az ő Koronájával, mely annak ide-jén sok port kavart fel.

Hazánkban, hol a társadalom csak most fejlődik demokratikus alapon, s a nemzet dicséretre méltó törekvéseket tesz, hogy e társadalom magyarrá is fejlődjék, nem volt eddig talaja a társadalmi regény-nek. — s azért ha vannak is e nemű regényeink, vagy idegen talajon játszik, vagy pedig nem búrva a szükséges egységgel, nem igen emelkedik a korrajz fölé. Így tehát vannak regényeink, melyek a magyar társadalmi testi, de nem a magyar társadalmat. Jókairól és Eötvösiről törtétt már említés, kiválóbb regényírónk közül még kétfőt említek föl. Kemény Zsigmondot és Jókai Mór. Az előbbi sokkal korébbé ismerik mint a mennyire megérdemelné, pedig történeti regényei és kisebb elbeszé-lései, melyek a szív és kedély titkos életét festik lélektani mély felfogással és indok-lással, e műfaj legbecsebbjei közé tartoz-nak. Jókai pedig különösen hölgyvilágunk kedvence. Szeretnémendők cseregése, mely kösben képzelmének szikrái, miként a tű-nyújták a leggyönyörűbb színpad pompá-snak, legjobb elbeszélőnké teszik őt, nemes szíve pedig sohasem engedí átépni azt a határt, melyet minden magyar írónak a természet, moosoktalan érte ad. Első regényeiben: A magyar nábob, Kárpáthy Zoltán, humorának kedélyterítő varázsa, majdnem

oly klasszikussá teszik: mint Boz Dickenst, ki az ujjabkori angol regény egy egésze-ges irányának megalapítója. Ot is ismerjük eléggé hazánkban.

Nem követjük tovább a regény fejlé-dését, bár Franciaországból még Jules Verne természetznai regényeit említhetnem volna, ki teljesen eltalálta akkor kívánalmait, s neki természetudományok iránti hajla-mainak a mindenesetre ügyesen irt, de mégis képtelen regényeiben hódolt, melyekben ke-vés van érdekelve a szív és kedélyélet. Tudjuk, hogy Jókait, ragyogó képzelme is e térre vonzotta: A jövő század regényében. Nem szabad felednünk még a regé-nyek nemzetközi fontosságát sem. Az ál-tal; hogy a különféle nemzetek regényei-kei egy szólnán kisereréik egymással, a minthogy Jókai regényei is az egész művelt világban elterjedésnek örövendenek; a re-gény kétségenkívül eszközevé válik annak is, hogy a népek egymást ez uton is meg-ismerik, különösen all ez olyan regények-ről, melyeknek tárgya a nép vagy nemzet életében; gyökereink, annak sajátosságait és szokásait testi.

Enek azonban egy rosz oldala is van. A műveltség elemeinek te-jeddésével az ol-vasás iránti kíváncsalm is gyarapodik, e kíváncsalmnak alig képes egy nemzet; eredi-i irodalma eleget tenni. Ez ideál elé a regények fordítását, átültetését, s ily for-mán a jobb termékekkel erkölccerontó, ha szontalan olvasmányok is ültetnek át. Ha már elfogadjuk is azon nézetet, hogy a műfaj már mint ilyennek nem célszato-san erkölccstanítás a célja, nem kell egy-szerjmind elfogadni azt is, hogy a regény

termékei közül akármilyen legyen a mese kivitele, minden jó, ha csak kitűnik belőle, hogy az erkölcs megjutalmaztatik, a bün pedig bünhődik. A francia irodalomnak számos oly könnyelmű terméke van, mely épen irányának behelgő volta által és épen a titkoszerű czélzások miatt majdnem károsabban hat, mint Kock Pálnyilt frivolitá-sai. — Bizonyos érzelmek idő előtti keltése sok rosznak volt már okozója azért a re-gényt, mely a legtöbb esetben a képzeltet moszkos képekkel terheji, s az idegek túl-feszítése által a komolyabb, hasznosabb és szükségesebb munkára képtelenné tesz, csak jól megválogatva kellene az ifjuság ke-zése adni.

Az ifju Dumas igen találoan felelt az ő szempontjából egy párisi magas állású hölgynek.

Egyik loretto-drámájának első előadása után azt mondá ugyanis egy magas állású u-hölgy Dumasnak. Uram: ön mindig ily themákat tárgyal drámájában, hogy 17 éves leányomat el sem vihetem a színházba.

Asszonyom, felele Dumas, ön drámá-jant nem 17 éves leányok számára írom; ha otthon hagyja leányát, csak az ön inten-tióim szerint cselekszik.

Ezt a regényotvarásra is lehet alkal-masni. A regényírók nagy része bizonyo-san nem az ifjuság számára írja regényeit, hanem a megértett olvasóközönség számára. Legjobb kezébe nem adni a fiatal hölgyek-nek vagy ifjaknak az ily regényeket, mely-lyek hasztalanul ürességet elg korán is-merik meg később is.

Hoffmann Mór.

nem kösöltenek. Az összes anyagijtemény az egyes szakmizsteriumok szerint rendezett tárgymutatóval van ellátva, mely könnyű áttekinthetőségével a munkának gyakorlati hasznosságát biztosítja.

Találmányok könyve. Ismeretek a kézműipar és műipar mezejéről. 21-22. füzet. (III. kötet 1. és 2. füzet.) — Ara egy-egy füzetnek 40 kr. — Tartalma: A természeti erők és kibaszalásuk. — A természeti erők kölcsönhatása. — A testek általános tulajdonságai. — A szélmalom és a csavarhajó. — Az emeltyű és csiga. — A mérleg; a fajsúly; az uszár. — Az inga és központtűzőgép. — Lég és légsűrűségmérés. — A léghajó.

Magyarország és a Nagyvilág 6-ik számának tartalma:

Szöveg: † IX. Pius pápa. — Boabdil bucsuja Granadától. Költ. (Győri Vilmos). — Fényes hárság. Regény a magyar társadalmi életből. (Vértesi Arnold) V. f. — Egy egyiptomi királyleány. Történelmi regény. (Ita Ebers György, fordította Huszár Imre.) V. f. — Fővárosi tárczalevél: Muzsikusa pályámból. II. (Porzó). — A budapesti egyetem új sebészeti klinikája. — A harcztéről. — Bursok. — Különfélék. — Sakkfeladvány. — Szőrejtő. — Szerk. üzenetek.

Rajzok: † IX. Pius pápa. — A budapesti egyetem új sebészeti klinikája. — Bursok. — A harcztéről: Orosz tüzér-ség átszállítása a Balkánon. Török foglyok a Balkántól a Duna felé.

Csarnok.

A „Pont des Arts”-i koldusnő.

(Novella)
Németül.

Haus Vilmos után

Friedmann Alajos.

(Folytatás)

25.

Az utazást nem odázhattam el, mert nem volt más egyéb okom rá; magam előtt szegyeltem e balgaságom miatt, azért is elhatároztam, hogy utazni fogok, de bizonytalan nem érült soha senki oly kevéssé utazásnak, mint én ez egyszer.

26.

Nyolcz nappal az előtt tudattam elutazásomat a leányval. — Kérem, tudná meg anyjától, nem fogadná-e el látogatásomat, mit megtenni igért.

Elutazásomat nyolcz nappal előbb tudattam a leányval; ő megijedt és sirt. Kérem, hogy anyját kérdezze meg, nem fogadná-e el; megígérté, de közelebbi napokban, azon szomorító válaszal jött, hogy anyja igen kér, mondanék le a látogatásról, mivel kedély állapota igen föl izgattat nek. — A látogatást tulajdonképpen azért akartam tenni, mivel lánykamat nappal láttyol nélkül akartam látni; újra kérttem, ekkor megígérté, hogy addig fogja anyját zaklatni, míg megengedi, hogy a láttyolt fölmejlje. — Felejtethen marad ez este. — Eljött, és első kérdésem volt: megengedte-e az anyja; igent mondott és önmagától fölmele a láttyolt. — A hold fényesen világított és rozsketve, kíváncsian pillanték a kalap alá. — De az engedély csak részben lón megadva, — mert szépen ugynevezett valencei szemeket tett föl, melyek arca felső részét eltakarták. — De még is, mily csinosak voltak szabadon hagyott arcarészek! Finom csinos orr, szépszádeu tőde arcz, piciny, kedves ajk, hattyutehér nyak. — A szemet illetőleg nem bírtam tisztába jönni, de sötét és tüzeseznek látszottak.

Elpirult, midőn hosszan, elbájolva néztem. — Ne nehezteljen rám — susogott, hogy e féltárczot használtam; anyám eleinte egészen megiltotta, de végre e féltárczalevél beleegyezett; enmagam is resteltem, de oly világos okokat hozott föl mellette, hogy helyeselnem kellett azokat. — „Es mely okok azok?” kérdém.

„Oh Uram!” válaszolá fájdalmasan.

„On örökké fog szívünkben élni, de minket felejtse el; soha, soha sem én engem többé látni, vagy ha igen ne ismerjen meg.”

„Ez ön azt hiszi, hogy ez anyagi vonásokat nem fogom megismerni, habár szemét és homlokát nem is láthatom?”

„Anyám azt véli” válaszolá ő, „hogy az lehetetlen, mert ha valamely arcot csak félig, lát, lehetetlen a megismerés. — „Es miért ne ismerjem meg önt? kérdém.

E kérdésnél sirt, megszorítá kezemet és mondá: „Nem szabad megtörténni! Mit érdekelhet önt, egy szerencsétlen leányt ismét megismerni — nem, anyámnak igaza van; jobb így.”

Most azt mondom hozzá, hogy utazásom nem tart sokáig, hogy talán 2 hónap múlva ismét Párizsban leszek és reményemet fejezem ki, öt viszontláthatni. — Még inkább zokogott, és lehetetlennek mondá a viszontlátást. Kérdésemre: hogy miért tartja lehetetlennek, azt válaszolá: „Sejtem, hogy utolszszor láttam; anyám, az orvos állítása szerint nem fog sokáig élni és Londonban, oly szegény teremtaról, mint én vagyok, hamar fog megfeledkezni. —

Fájdalma, végtelenül megindított; bátorságra intém; megígérttem neki, hogy nem felejtsem el, és kérem, hogy minden hó elseje és tizenötödikén e helyre jöjjön, mit könnyek közt bár megígért, de reménytelen morolygott. Es most, „éjjen boldogul” mondám, miközben karjaim közé záram, és egy egyszerű gyűrűt adtam kezébe „éjjen boldogul, emlékezzék meg rólam és ne felejtse el a hó első és 15-ik napját!”

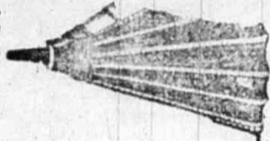
„Hogy felejtethetném el!” kiálta, miközben sirva nézett föl hozzám. De többé sohasem fogom látni; ön örökre bucsut vesz!” Nem állhattam ellen, gyönyörű ajkára csókot nyomni; elpirult, de eltűré; kis kezébe nagyobb bankjegyet nyomtam, még egyszer figyelmesen tekintett rám és szorosabban hozzám simul. „Viszontlátásra” mondám, miközben szeliden kibontakozott karjaim közül.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

HOFFMANN MÓR.

Ugyanint álok

és rézpenyes-műszerek, nemkülönben minden e szakba való munkát készítésére, legújutányosabb árhokon. — Pontos és szilárd szolgálattal biztosítatik.

THURY JÁNOS
füve-készítő és nagy-kereskedő-rovács
HIDVAI ÜZEMENY.
Mihely és Paktár. Gyárudta 44. sz. az osztrák államban, vagy Váci boulevard 39 ik sz. a 2. emeleten.

A Nagy-Kanizsai Bankkegyesület

részvény társaság

negyedik évi rendes közgyűlését

1878 évi Márczius hó 10-én délután 3. órakor

Nagy-Kanizsán, saját helyiségében tartandja, melyre a t. cz. részvényeseket tisztelettel meghívja.

A közgyűlés tárgyai

az alapszabályok 38 §-a értelmében.

- üzleti jelentés, — a számodásokról és mérleg jóváhagyása, a nyereségy felosztása a felügyelő bizottság jelentése alapján.
- az osztalék meghatározása.
- az igazgató-tanács 2 tagjának választása a kisorsolt 2 tag helyett, kik újra is választhatók (az alapszabályok 16 §-ban foglalt korlátozás figyelembe tartásával.)
- a felügyelő bizottság megválasztása.
- az igazgató tanács indítványai az alapszabályok némely cikkjeinek megváltoztatása érdekében
- egyéb esetleges indítványok tárgyalása.

Azon tiszelt részvényes urak, kik a közgyűlésen megjelenni és szavazati jogukat gyakorolni óhajtják, az alapszabályok 33 §-a értelmében felkértemek, hogy még le nem járt szelvényekkel ellátott részvényeiket f. hó 22-től Márczius hó 2-ig az egyesületi pénztárnál a hivatalos órákban letéteményezzék.

Kelt Nagy-Kanizsán 1878 február hó 7-én.

4741-3

Az igazgató tanács.

A nagy-kanizsai kereskedelmi- és iparbank-részvénytársulat

X. rendes közgyűlését

f. e. márczius 3-án délelőtti 10 órakor saját helyiségében tartandja, melyre a t. cz. részvényes urak tisztelettel meghívattak.

A közgyűlés tárgysorozata:

- Az igazgatóság 1877-iki üzletéről szóló jelentése.
- A zárszámadás és mérleg előterjesztése s ezzel kapcsolatban a felügyelő bizottság jelentése s az igazgatóság felmentése.
- Az osztalék meghatározása.
- A szavazatszedő bizottság választása.
- Az alapszabályok 20 §-a értelmében kilépett 4 igazgatósági tag, é p. Dobrin Benny, Hirschel Ede, Ollop Samu és Weissmayer Mór urak helyett újak választása vagy azoknak újbóli megválasztatása.
- Egy három tagú felügyelő bizottság választatása.
- Netáni indítványok.

Nagy-Kanizsán 1878-iki február 1-én.

Az igazgatóság.

Jegyzet: 1) A közgyűlésen részt venni szándékozó részvényes urak felkértemek, hogy részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a bank pénztárnál, innen nyerendő tétitvény mellett az alapszabályok 52 §-a értelmében, f. hó 24-ig letenni sziveskedjenek, mely tétitvény egyuttal belépti jegyül szolgál.

2.) Az alapszabályok 46 §-a értelmében csak azon részvényes bir szavazati joggal, kiknek részvénye legalább is 14 nappal a közgyűlés előtt részvénykönyvileg az ő nevére van beírva.

A keszthelyi gazdasági tanintézet

kertészeti

a szokásos gyümölcsfák, gyökeres szőlőveszők és kertmagvakon kívül kapható még: 10000 darab 3 éves oporto vagyis kék Portugizi ezre 16 frtjával; — 72 faj burgonya fontja 25 krjával; — 5000 darab cserépben törpére és vadra ojtott mindenféle gyümölcs- és magas törzsű rózsafa darabja 50-60 krjával; — valamint sok ezer igen szép törpe- és vad-alany 15-20 frtjával ezre.

Arjegyekkel bérmentesen szolgál az intézet kertészete, Keszthelyen.

473 1-3

Milhofer Ödön

hatóságilag engedélyezett

zálogintézetében N.-Kanizsán mindennemű arany- ezüst és ékszertárgyakra, valamint sorsjegyek és értékpapírokra is a lehető legnagyobb összeg adatik, a legmérsékeltbb kamatok fizetése mellett.

postán küldött e nemű tárgyakra hasonlóképen kész vagyok a megfelelő összeget pontosan és gyorsan át küldeni.

374 26 - 26

!! HELLBETEGNEK !!

30 év óta kedvelt és orvosi jóváhagyás folytán sokszorosan kipróbált

Stayer-növénynedv

mellbetegek számára.

Mindig triss minőségben kapható egy üveg ára 88. kr.

!! Idegbaj és g. engesség ellen !!

Engelhofer I. izom és idegencinája aromatikusan havasi növényekből Készenkívül jetes szer rheumatikus arcz- és csontfájdalmak, szédülés, keresztájdalmak, ideg- és testgyengeség ellen, különösen pedig a nemzőrészek gyengesége és ebből gyakran okozott tehetetlenség ellen.

Ára egy üvegnek 1 frt.

!! Fogfajas ellen !!

Stomatikon szájviz.

Dr. Brunn bécsi fogorvostól.

Egy jelesnek bizonyult szájviz a f-gyus épen tartása és erősítésére; a szájszag ellen és kezdődő fogromlás ellen;

Ára egy üvegnek 88 kr

főraktár magyarországi: Török József gyógyszerész. Nagy-Kanizsa: Belus József gyógyszerész. Rosenbergsz. Raktár Magyarország minden nagyobb gyógyszerésztárában.

434 8-12

Jelige: Vizsgáljatok mindent a legjobb alkalmaszák ok.

Korcsmárosok és bortermelők

nyissátok fel szemeteket!

Epen most jelent meg „A bor-szabályozó”, a leghűbb és legmegbizhatóbb tanácsadó a legbiztosabb és legjobb bor-javító, nemesítő és szaporító eljárásról, mely által, ha a legtisztább természetes bor már a hordókban van, legalább is még kétszer anyagi bor, jelentékenyen jobb minőségű, éretik el. Leggyakorlatibb útmutatás leaszakolt, még fiatal borok nemesítése és szaporítására és csekély, rosz, állott óborok javítására. Különösen alkalmas a minőségét illető rosz bortermékek alkalmasával. Biztos és jó eredményért kezeség vállalattik. Száz meg száz bizonyítvány fekszik előttünk, melyek mind erősítik, hogy csakis ez eljárás az egyedüli legjobb, leggyakorlatibb és legegyszerűbb a vevőink közül igen sokan, csakis e könyvnek köszönhetik mostani jólétüket és gazdagságukat.

Főbb munká igen könnyen érhető styiben van írva, s azt minden lakos, sőt minden gyermek is pontosan megértheti, egyébiránt késsék vagyunk, még közelebbi fölvilágításokat is adni, díj nélkül, ha tisztelet vevőink előtt valamely pont homályosnak tűnik föl. Ára 3 frt. Magrendelések kéretnek utánvét vagy az összeg előzetes beküldése mellett intézetni, a következő cím alá

462 12-12

Wien, Taborstrasse, Hotel zum „schwarzen Adler

ZALA

MEGYEI ÉRDEKŰ.

Hirdetéseket felvevők: Rudolf Mosse Budapest, Ferenciek háza 11. sz. — A. V. Goldberg r. Budapest Seminair utca. — A. Oppelk Bócsa Stubenbást 2. sz. — Wetz Mór Bécs II. Tábor utca 11. sz. Reibstein Jakab és társa Budapest Király utca 17. sz. 1. em. — Hassenstein & Vogler Bécs I. Wallischgasse 10.

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI ÉS GAZDÁSZATI HETILAP

A Zalamegyei Gazdasági Egyesület, a n.-kanizsai tiszti önszegélyző szövetkezet és több más egyület hivatalos közlönye

8. szám.

Nagy-Kanizsa, Szardán 1878. február 20.

V. évfolyam.

A Zala megyei Gazdasági Egyesület 1878-ik évi február hó 25-én délutáni 5 órakor Zala-Eger szegen saját tanácsstermében rendes közgyűlést tart, melyre minél nagyobb számban leendő megjelenés végett a tisztelt tagok felkértek.

A gyűlés fontosabb tárgyai:

1. Nagy-Kanizsán tartandó tenyészállat kiállítás és vásár iránti intézkedés.

2. A nagy-kanizsai gabona- és borvásár iránt 1873 évre szükséges határozat.

3. Folyó 1878-ik évben netalán megtartható gyümölcs bór és szőlő kiállítás módzatainak elrendelése.

4. Folyó ügyek.

Kelt Zala-Egerszegen, 1878-ik évi február 5-én.

ÁRVAY ISIVÁN,
ügyvezető elnök.

Megyei ügyek.

1385 szám. Zalavármegye alispánjától.
n. i. 878

Hirdetmény.

Zalavármegye törvényhatósága folyó 1878-ik évi február hó 25-én Zala-Egerszegen délelőtt 10 órakor rendkívüli bizottsági közgyűlést fog tartani, melynek tisztes tárgyait képezendik: —

1. Az 1878-ik évi megyei közmunka beosztása és az utépítészeti költségvetés megállapítása.

2. A nagyméltóságú m. kir. Belügy-ministeriumnak a központi választmány megalakítása tárgyában leérkezett rendelete.

3. Zalabér és a Zalakoppányi körjegyzőséghez tartozó községek folyamódványa, a zala-egerszegi — illetőleg a keleti helyi szolgabírói járáshoz leendő elcsatolatlanság iránt.

4. Lenk Samu mint az Alsó-Lendva Nemphyi uradalom főbérletjének kérvénye, az 1876-ik évben megállapított erdőzárlati pontok kiigazítása iránt.

Erről a t. e. bizottsági tag urak, az 1878-ik évi megyei közmunka beosztására vonatkozó tervezetnek — alatt melléklékével ezennel értesítetnek, és a közgyűlés-

beni szíves részvételre tisztelettel felkértek.

Kelt Z.-Egerszegen 1878 február 12-én

Főispán ur ő méltósága megbízásából:

SVASTITS BENÓ,

alispán.

Svastits Benó Zalamegye alispánjának havi jelentése.

a közigazgatási bizottság 1878 február 11-én tartott ülésére.

A megyei közigazgatásnak a lefolyt január havi állapotát tárgyzó jelen tiszteletjes jelentésemmel van szerencsém a hivatalos ügyvitel oly időszakának vázlati ismertetését a tekintetes közigazgatási bizottság számonvétele alá terjeszteni, mely alatt a megyei ügyek és közigazgatási érdekek már az újból alakított megyei tisztikarban találtak fel a törvény által hivatott tényezőjüket; és ép ez okból, mielőtt a közigazgatás egyes ágainak állapotára vonatkozó részletes adatok felsorolását megkezdéném, szükségesnek látom a több tekintetben változást nyert közigazgatási hivatalok újabb szervezetének fogantatásáért tisztelettel mély megjegyezni.

A folyó évi január hó 3-án és 4-én eszközölt tisztújítással egyidejűleg az előbbi 12 járás helyett megállapított 19 új járási beosztás is érvénybe lépve, ezen beosztás szerint a szolgabírói hivatalok átvétele a tisztújítás után megtörtént, a területi változások folytán szükségessé vált ügyelkülönítések az újból alakított novai járásra nézve — az ehhez az alsó lendvai, zalaegerszegi és a megszüntetett bakcsi járásból elcsatolt községeket illetőleg, kellő szabályozással azonnal eszközöltetett, és így Nován az új járási hivatalos ügyvitel a kitűzött időpontban tényleg megkezdett, — a szinte megszüntetett letényei és szent gróti szolgabírói hivatalokra nézve azonban, minthogy ezen járásokhoz tartozott községek az új beosztás szerint több járáshoz csatoltattak el, az elő nem készített hivatalos ügykülönítéseket pótlólag kellett eszközölni, mely teendővel — illetőleg a megszüntetett letényei járáshoz tartozott községekre vonatkozó hivatalos ügyiratok elkülönítésével és az új beosztás szerint illetékes szolgabíróknak leendő átadásával a kanizsai járási szolgabíró, a volt szent gróti járásra nézve pedig hasonló eljárással a sümegi szolgabíró bizott meg.

De a területi új beosztáson kívül a szolgabírói hivatalon belső szervezete is a segédszolgabírák felállításával némi változást illetőleg kiegészítést nyert, és e tekintetben tisztelettel jelentem, hogy az erre vonatkozó közgyűlési határozatnak teljes fogantatás szerzetetét, a mennyiben a beki-

vánt igazoló jelentések szerint az összes szolgabírák és segédszolgabírák kitűzött járási székhelyeinek egy hivatalos állomásaitak valaminth állandó lakasukat, tényleg elfoglalták, a névszerint hozzájárult szolgabírói iratokat felőgadván alkalmazták, a közigazgatási ágak szerinti elölöntet iktató könyveket a kellő rendszeresség céljából kiadott szabályos utasítás és mintázatok értelmében a folyó évi január hó 1-ére visszavezetett megkezdésével folyamatba tették, és ekként az összes 10 járási hivataloknál a hatósági rendes ügyvitel szabályszerű módon fogantatva vétetvén, ezen egy havi munkásságnak eredménye — a kezdet nehézsége által is indokolt kegyes méltánylat mellett — az alább részletesen előterjesztendő ügyforgalmi adatokban fogja az igazolhatóság kellő alapját megnyerni.

Ezeknek a történet szervezeti változás folytán általam szükségesnek talált előrebocsátása után, havi jelentésem tüzetes tárgyra érve át:

A közegészségi állapot az embereknek a lefolyt hóban általában nem volt kedvező, a tartós és időközönként nagy fokra emelkedett hideg behatása következtében e hóban a hurutos lobos bántalmak nagy mérvben léptek fel, s ámbár a felmentek közt járvány vagy ragályos kór nem uralt, mégis a betegforgalom és halálozások a rendes arányt jóval túl haladták.

Szörvénys betegségek közül legkitérjedtebben mutatkoztak a légző szervek hurutos bántalmái, a torok légző-mellhártya és tüdőlobok, és csúszos izületi bajok, vagy is nagyokbbrészt oly betegségek, melyek rendes gyógykezelést igényelnek, nálunk a népnek ettől való tartózkodása miatt a sürűbb elhalálozásokat előidézni szokták.

Uralkodó körnemtó hurutos lobos volt.

A tapolcazi járásnak Balaton Ederics, Gulács és Köveskállya községeiben a gyermekek közt járványosan fellépett kanyaró már eláblabbgyott, elegenden Salföld községben oly mérvben lépett fel, hogy az iskolátogatást ideiglenesen beszüntetni kellett; különben az orvosi jelentés szerint itt is a járvány szélid indulatának és befolyása veszélytelenné mutatkozik.

A hasznos házi állatok egészség állapota január havában a megye egész területén általában kedvező volt, azok közt járvány vagy ragályos betegség nem észleltetett.

Sajnos öngyilkosságnak múlt január hóban négy szerencsétlen esete fordult elő, ugyanis január hó 7-én Somogyi János kövágó-örsi cseléd, ki nem deríthető okból pisztolyal magát agyon lötte, szinte pisztoly lövéssel vetett véget életének január 24-ikén Brod Berta 16 éves hajadon, a fülöpi révénél lévő vendéglős lánya, kinél a gyászos tett indoka reménytelen szerelemnek tulajdonították.

Január 22-én pedig Hersits Ignatz türjei bérés és január 30-án Füle Jánosné szülött Szi Teréz zsidó lakos földmivesné — mindketten felakasztás által a oly körülmények közt, melyek életuntságra engednek gyanítani.

Nem kevésbé sajnosak ugy számra mint minőségére nézve az 1 havi rövid időköz alatt előfordult véletlen szerencsétlenség általi halál esetek, — nevezetesen január hó 9-én Somogyi István kecskethelyi uradalmi bérés fával megrakott szán által parthoz szorítottván, agyon zuzott, — január 12-én Vég Imre felső szeményei 21 éves nőtlén legény szintén fát szállítva, a szánjoh egy nagy fatörzs tetéjén ült, a feldülés következtében a fatörzs alá kerülvén, agyon nyomatott. Január hó 9-én Korin István Turnischai lakos fával rakott szánnal éppen akkor érkezett a községbe, midőn délután a gyermekek az iskolából csoportosan haza felé mentek, és Magdits Ferencz renközi lakosnak István nevű 9 éves fia észrevétlenül elgázoltván, a terhes szán által agyonzuzott; Korin István az őt terhelő vigyázatlanság miatt a járásbírósnak átadott. Ruiz János közép-pulai sponon megye illetőségű mézárás inas, gazdájával borvásárlaton járván, Gyula-kesziben január 15-én a kocsirol saját vigyázatlanságból leesett és a borral terhelt kocsi által eltipratván nyomban meghalt. Ugyan a véletlen szerencsétlenség közt kell még felemlítenem a január hó 6-án kiltűs Türjén történt igen sajnos esetet, a midőn Nagy József ottani uradalmi mező őrnök János nevű 12 éves fia a szobában több gyermekekkel játszván, a kezében elült lövése Sári József béresnek 9 éves leányát találta, ki rögtön meghalt; erre nézve nem mulaszthatom el megjegyezni, hogy a gyermekek közt hagyott és ily szerencsétlenséget előidézett töltött fegyverért terhelő vétkecs gondatlanság iránt, a vonatkozó szolgabírói jelentés a kellő eljárás megtörténtét nem tanúsítván, annak pótlólag igazolására fog az illető szolgabíró ur általam felhivatni.

Fagyásnak áldozatai lettek: Főth Ferencz 15 éves tapolcazi szabósegéd január hó 7-én, továbbá Molnár Károly lesenzce istváni cseléd január 26-án és Varga Tamás salföldi cseléd január 27-én mindhárom borított állapotban a fagyórol esni időben, Horváth György Tapolcazi lakos pedig január 9-10. között éjjel Keszthelyről szünet borított állapotban hazatérő utjokban, és Simerka József szepezdi lakos január 17-én a balaton jegén elesvén, megfagyva találtak. Végre Egyed János szentpáli gazdasági cseléd január hó 27-én délben Rosenberger Bernát boldogfai lakóssal Ságodból Boldogfára meave, az akkori nagy hideg es erős szélben az előtte menő Rosenberger Bernátnak panasolta rosszul létét, és arra rögtön a hóföföde szántóföldre arczal letelést esett, és mire nevezett uti-

A „Zala“ tárczája.

Vonások a színész-életből.

Naplóból

irta: B.

Mennyi vágy, mily tarka-barka álmak fogamzottak addig kalandos lelkemben, míg futtatva magam korunknak a multból öröklött előítéletén — színészsze levők. Sokáig éretem meg bennem az elhatározás, rá lépni a művészet e tövises utjára, mely virágait csak éjjel mutatja, úgy pár óra alatt elnyilva; éktelen körönl egyébként mi se maradjon a művésznék, ki még is oly boldognak valja magát, mert édesen hiszi, hogy a mult est virágai jövőre koszoru alakban hullnak lábaihoz. Már mint 18 éves tanuló, az előtt 8 évvel vágytam megizlésni a Thalia nyújtotta kenyeret, jókor értesült szülem azonban elvágta az utat előttem e sajnura pályához. AImaim egy időre aztán kizárták kerjájából a színészetet, míg nem most, a férfikorba menő évek felújíták az álvó vágyakat s én a búvós, titkos kulisszásokhoz esküvém. Színészsze levők. — Bár rövid ideig valék is lakója a deszkavilág, honnan az élet vissza szólított, mégis elég lett arra, hogy soha ne feledjem azokat a gondtalanul boldog órákat, mik az anyai nélkülözések dacára is eszteljes színészi életet csakhamar otthonná teszik. Rövid időn gyűjtött jegyzeteimből közlök itt néhányat, melyek „Napló“-m legerdekebb passzusait képezik; olvassa el őket, ki nek a színészet terra incognita s ki él-

vezni bir adomaszerű apró elbeszéléseim Thalía expapjának.

— Ep működésben voltak leendő művésztársaim, midőn esti 10 óra felé a szerény Alföldi városba hol a társulat idényt tartott, Pestről megérkeztem. A „Zsidó honvéd“-et adták. Kocsirol leszállva, mely a vendéglő felszerelésébe vonult a sürű augusztusi eső előtt — Thalia templomává alakított vendég szoba felé intéztem lépteimet. Jövevelemről tudomásul birtak a társulat tagjai, innen származhatott, hogy egy apa szerepet játszó kollegám, ki szerepét lejátstván, az udvarra fris leget szivni me nekült — bajuszom dacára az „uj“ tag-nak ismert fel s bizalmasan fogadt: „Nemde B. ur?“ — kérdé. „Eltalálta“ — lón válaszom. „En Hlilai vagyok“ — folytattá s azzal ott hagyva engem a kíváncsi külső publikumtól hemzsego pitvaron, a szüsterembe jobban a színpad mögött lévő öltözőbe rohant. Percor utánna, hogy távoztam, az igazgató jött előm honvédnek maszkirozva, (Dávidot, a címszerepet játszta) a karoh fogva hurcolt a kulisszák közé, melynek titkait, mint még laikus, anyi érdekel lestem s hol most átváltozott színészek, toillettel csináló színésznők vizsga szemel fogadtak; engem az „uj“ embert, ki énoke szerepekre valék hivata köztük. Az igazgatóhoz is odavezettek, ki lihegő kebellet a pillanatban lépett ki a deszkáról; látomra bizalmas mosolyt csalt kimozott arcára.

Az ismerkedés sehol sem könnyebb, mint színészek közt. Egy óra alatt tisztán voltunk egymással. 14 férfi és 6 nő-

tagja volt a társulatnak; estebéd alatt mindnyája nevét megtanultam s körülbelül azt is, ki minő szerepeket játszik. Volt köztük király, koldus, szerelmes, hős, apa, komikus, még énekes is volt; ezt kellendett nekem helyéből kitolni. Éreztettem is velem boszuját, egész estebéd alatt csak kétszer koccintott velem. Végtelemül csodálkoztak azon győzős kollegáim, hogy a lacrima christi, mely patakzott asztalunkon — orrfintorítással vittem ajkámhoz, s nem akarták elhinni, hogy „bornemissza“ vagyok. — Ez ismerkedési estéért a nők asztalán lejeztem be, kik várakozáson túl elhalmozta kegyeikkel. Ujfel után lehetett, mikor lakásainkra térünk. En az igazgató szállására vezetettém, hol a társulat első szerelmese is szállást.

Mikor reggel egészségre álmumból felébredtem, mérsékelt augusztusi nap nevetet be szobámba. Néhány perczig pöngyölán áltam a szétárt ablak előtt s új pályám kezdetén hogy minő érzelmek foglaltak el, nem hiszem, hogy képes volnék elbeszélni, Merengésbenem ugy elringatott a háztetőkn fészelt gölya kepelése, mely a madárral együtt újság volt nekem. Minden újság volt körülöttem!

A következő nap „Falu rossza“ került színpad, melyben nekem is szerep osztott nekem a kezdőnek. Kónya kántort kellett, ez a komikus alakot maszkiroznom. Bár e szerep nem kíván valami égbekiáltó művészetet, mégis ugy el lehet azt ejteni, hogy talpra sem áll többé. Collegáim csak ugy nyilatkoztak, hogy a próbán jóval eredetibb vala kántorom, mint előadás al-

kalmával; pedig ekkor is élénk hangulat kísérte működéseim. Első felléptem ment volt a lámpa-lázó, mely körülményből, egy félázados színésznő nagy jövőt jósolt nekem e téren. Megköszöntem, hanem azért elég udvariatlan valék a geniust előadás végétével lakára nem kísérim. Apropos: lakás. Collegáim vagy öten az egész napot a színház (vendéglő) körül tölték el; az feltűnt nekem, míg okáról tudomást nem szerzék. Csodálkozasomat laktársaimmal, társulatunk szerelmeseivel közlém. Mosolygott s azt adta válaszul, hogy este megfethetem magannak a pályatársak szemebetűnt temporizálását. — Előadás után, (e napon a „Falusiak“ vigjáték került színpad) szerény vacsoránkat el sem költöttük, a színészek közül már is többen jöjéit kívánva távoztak. Távoztukkor vig dal szállt le ajkukról, mely észrevétem — ott halt el a színházi alakított teremben. Körülbelül két óráig beszélgettem még néhány alföldi gazdával, kik köztünk a maecenas szerepét vívék, — s azzal mi is ott hagyók székeinket szállásainkra távozandó. Laktársaim karon fogva kezdett vonzolni a színterem fele, en szó nélkül követtem az ajtó zárva találtak. „Ki az, ki a mennyország kapuit e rendkívüli órában zörgetni merészi?“ — hallatták belülről. „En vagyok a minden szerelmese szerelmese“ — lón a válasz, mire benn dübörgés, lassan mormogás s egy gyufának dörzsölése hirdeté a kelő életet. Az ajtó kizárattott s egy ponyvara festett váromladékba burkoltan ott állt előtűnk a humorteljes „sugó“ kezében pislogó gyertya s szájában elváhatlan pipájával. Meglátva bennünket a „Ri-

társ a legközelebbi majorból hívott segegyre házára visszakerült, már halva volt; a teljesített orvos rendőri vizsgálat a halál okát borított állapotban nagy hideg miatt gyorsan bekövetkezett agyának állapotára meg.

Mérgezési eset és elmekór a lefolyt hóban nem fordult elő, azonban szerencsétlenül szülés, mely müleges beavatkozást igényelt, volt összesen 3. Csácsón Alsó Leudván, és Rédcison, a szülő anyák mind három esetben életben maradtak, a gyermekek közül kettő nem volt megmenthető.

Az előfordult tüzesetek száma 5 volt, ezek közül 4 esetben egy-egy szőlőhegyi pincze hajlék, továbbá január 12-én délután 1 órakor Sümeg Mihályfán az izraelita hitközségnek 250 forint biztosítva volt háza, és Gardinovecz községben január 28-án reggeli 6-7 óra között 1 lakház és 2 paja épület 300 forint becértékben és a leégett házban lakott Molnár László megyei utbiztosnak 400 forint értékű ingóságai estek a lángok martalékává; ezen öt tüzesetek közül a teljesített vizsgálat által két esetben a tűz keletkezése oka kideríthető nem volt, két pincze leégési esetnél azonban a szándékos gyújtás gyanúja alaposan fennforog, főleg a csácsi hegyen január hó 7-én történt tüzesetnél, mely miatt a gyújtás vádjával terhelt Frohner József zala-egerszegi illetőségű kőműves kellő nyomozás folytán letartóztatott és a kir. ügyészségnek átadott. Ezen esetnél nem szabad elhalgatnom, miszerint a gyújtás vádját maga a 800 forint értékű károsult fél által és kellő bizonyítékokra való hivatkozással a tüzeset napján a Zalaegerszegi alcsendbiztosnak feljelentve, ennek dacára az illető alcsendbiztos által valódnak nyomozásra és letartóztatásra körül előfeltelesen eljárás teljesítetett, hogy amár vádolt még a feljelentés utáni napon és egész délig Zalaegerszeg városának főutcáján a magán lakokba nyilván koldulni járt, mégis hozzá a városban felnem találatóknak jelentetett; ez okból az említett közműves kitudása után a megyei főcsendbiztos ur által az ezen ügyben teljesített nyomozási eljárást tüzeses megvizsgálattván, minthogy abból Csizmadia József zala-egerszegi alcsendbiztos terhére felületes és nagy ajándékai adatai tüntek ki, nevezett alcsendbiztos ellen a fegyelmi eljárást az 1876. 7-ik t. cz. 2-3 és 4 §-a alapján hivatalától való felvilágosztás mellett elrendeltem, és a fegyelmi vizsgálatot január hó 21-én személyesen teljesítve, az annak eredménye feletti adott tisztviselői vélemény alapján nevezett alcsendbiztos előbbi kifogástalan szolgálataira való tekintettel, ez esetben a hivatalokozott törvény 11 §-a) pontja értelmében megdorgálással fejeztetett, mely határozat feltételeinek teljesítése után folyó évi február hó 2-án általam hivatalos állomásába ismét visszahelyeztetett, s egyszerűsített elölletet lefolytatott fegyelmi eljárást elrendelő, ugy az azt befejező határozatomat mint hasonló minden esetben a megye közbiztonsági érdekei iránt vállalt felelősségemnél tova elengedhetlenül követendő eljárásomat, mihez tartás végett a megyei főcsendbiztos ur utján az összes alcsendbiztosokkal hivatalból közöltettem, különösen is hangsúlyozván azt, hogy a közbiztonság legfőbb érdeke és a közbiztonsági szolgálat elengedhetlen czéja az arra közvetlen hivatott közegeknek minden esetben pontos

és a lehetőség szerint sikeres eljárását oly annyira mulasztatlan követelményül szabja elő, miszerint annak körében a köteleesség ártésére époly kevéssé valamint a köteleesség hanyag vagy elégtelen a telletés teljesítése — mint egyaránt vesélyt okozható szolgálati vétség — egy esetben sem maradhat és maradván megtorlatlanul.

Vége tisztelgettel megjegyzem, hogy az említett fegyelmi eljárásra okot szolgáló ügyben a gyújtás vádjával terhelt Frohner József későbbi sikeresebb nyomozás folytán letartóztatván, az illetékes királyi ügyészségnek átadott.

Az említettekben kívül még ugyan január havában előfordult azon eset is, hogy Zalaegerszeg város csapó utcájának 3 egymáshoz közel épült szuppos házáin éjél felragasztott a felgyújtással tenyegelő iratok találtak, — az azonnal folyamatra tett szigorú vizsgálat a próbáirások után gyanúsítható tettes nyomára vezetvén, az a kir. ügyészségnek átadott.

Attérve a személyes és vagyonbiztonságának január havi állapotára, nem vagyok azon szerencsés helyzetben, hogy e tekintetben az előbbi állapothoz képest javulást avagy a megnyugvásnak szilárdabb biztosítékait tanúsító adatokat jelenthetem, mert január havában is fordult elő egy rablógyilkosság, és egy utonállással párosult rablás, mely merényleteket méltán közbiztonságunk veszélyezett s eléggé sajnos jelenségeül kell tekinteni u. i. január hó 22-és 23-ika közti éjszakai a Zala-Egerszeg-Baki utvonalon lévő ugynevezett Bogárdi korszamban Unger vagy Magyar Ferencz korcsmáros, ennek nejt és Tál Katalin boozföldi illetőségű szolgálóját eddig ismeretlen tettesek meggyilkolták. A folyó január hó 23-án folyamatra tett vizsgálat alkalmával, melyen személyesen is megjelentem, a hármas gyilkosság színhelyén a vérlázító küzdes nyomain kívül oly hátrahagyott bűnjel, mely a tettesek nyomára vezethető, nem találtatott; a hullaköv. teljesített orvosi vizsgálat szerint azonban az iszonyu gyilkosság balta, kis fejsze csapásokkal és késszurásokkal vitézet végre; a korcsma belső helyiségeiben minden szekrény és láda feltörve, felduva, azokból ruha és egyéb ily féle tárgyak a földön szétszórva, a meggyilkolt korcsmároson rajta volt öltözékének zsebjai kifordítva, kizsárgatva találtak, mely körülmény a gyilkosság mellett elkövetett rablás büntető tanúsítja; a korcsmaépületen kívül látott vérnyomok pedig azt gyantaitják, hogy a gyilkosok, vagy azok valamelyike vérző sebbel távozhatott az iszonyu tett színhelyéről.

Ezen méltán közmegegyezésen kelt eset után a nyomozások meggyeserte azonban a legnagyobb erélyvel fogantatva vétetvén, több gyanúsított s igazolatlan egyének elfogattak és a kir. ügyészségnek átadattak; valjon sikerül-e a tettesek kitudása, az a folyamatban lévő vizsgálat esetleg a még folyton tartó nyomozások eredményétől függ.

Az állítólag előfordult egy utonállási rablás Horváth Ferencz zalaegerszegi gerencsér mesteren saját feljelentése szerint január hó 26-án a püeske és búcsuzent-lászlói utvonalon déli 11 órakor követetett el, a midőn is két ismeretlen egyén által — kiknek egyike kurta dupla fegyverrel volt ellátva — megtámadtatván, 43 forint 75 kr pénztől megfosztatott; a feljelentésre azonnal megindított nyomozás a

tettesek kitudására eddig nem vezetett, ellenben legújabb a nyomozásból oly körülmények is tüntek ki, melyek kétségesnek teszik, vajjon a feljelentett utonállási rablás valóban elkövetett-e? ez iránt a való tényállás kitudása végett a vizsgálat folyamatra tenni szükségesnek találtam, hogy netáni alaptalan feljelentés esetében a köznyomlat savoró ily vétkes kohalmányok büntetlenül ne gyártassanak.

A fentebb előadott hármas gyilkossági bűnmerénylet folytán elengedhetlen köteleességemnek ismertem annak szabónali feljelentésével a egyáltalán közbiztonsági ügy egyébb közállapotaik körében észlelhető kedvezőtlen jelenségek felsorolásával indokolt felterjesztésben a nagyméltóságu m. királyi Belügyminiszter urat felkérő, hogy közbiztonságunknak szükleges általma tekietésből a mult évben egy évi időtartamra engedélyezt — ugyan mult évi február hó 1-én kihirdetett s így folyó február hó 14-én mindenesetre lejáró rögtönbíráskodást feljutítani kegyeskedjék; ez érdembeni felterjesztésem a hivatalos postakönyv tanúsítása szerint január hó 25-én küldetett fel a nagyméltóságu Belügyminiszteriumhoz, mindaddig azonban arra választ nem nyertem.

A vagyonbiztonság ellen január havában elkövetett büntettek ugy számban valamint minőségben és az előző havinál csekélyebb mérvre terjedtek és az elkövetetteknek is legnagyobb részénél a vétkes tettesek kinyomoztatván, az illetékes bíróságoknak átadattak, mit kell, hogy oly bizonyítéknak tekintsek, mely foglarságunk erélyes és sikeres eljárását igazolja. Szám szerint feljelentetett: betöréses tolvajlás 2. ezek egyike január 28-án virradóra Szabarban a plébános urnál követetett el, egyik szobájába az ablakon át beható tolvajok az ott tartott templomszekrényt 240 forint készpénz és több rendbeli adósvél tartalmával észrevétlenül elvittek, a következő nap a szekrény a benne volt adósvélelekkel együtt a plébános ur kertjébe dova megtalattatott, a készpénz hiányával.

Feljelentetett továbbá egy telén és egy sertvés tolvajlasi eset, mindenkéül ugy a tettesek elfogattak, valamint a lopott állatok a tulajdonosaik ak visszaadattak — Ezen kívül 2 pincze 2 bolt 1 kamara feltörés boszubból követetett el Gyurtsék József és fia szaföldi lakosok által, kik Vajai István ottani közegei bíró pinczejébe betörvén, ennek 68 akó borát kieresztették; ezen vétkes kártétel még mult deczember hóban követetett ugyan el de a tettesek a tapeláca alcsendbiztos erélyes nyomozása következtében január havában tudatván ki, a kir. járásbírósnak átadattak.

A folyton teljesített szigorú őrzáratok alkalmával külön külön 4 igazolvány nélküli egyén fogatott el, kik közül egytel egy dupla pisztoly — a többinél azonban semmiféle fegyver nem találtatott; és egyáltalán az olykor fegyveres csavargók látásáról sőt megkísérelt betöréséről felmerült hírek folytán azonnal a megyei főcsendbiztosnak is kiküldésével teljesített vizsgálatokból mindaddig az ily hírek alaptalansága tünt ki, és veszélyes fegyveres csavargóknak a megye területén léte egy esetben sem igazolatott.

Különbön a szolgatavó uraktól bekiavnt jelentésekben a községekben helyi örküdes legszigorúbban teljesítettnek jelentetik, — minek kellő fogantatásával, ugy a folyton tartó és czélszerűen beosztott

foglár őrzáratok által remélhető, hogy a közbiztonság veszélyeinek elhárítása sikeresen eszközöltetett fog.

A közmunkágu, a folyó január hóban megtartott járási computusok eredményen kívül — melyet fontosságánál fogva külön tárgyalás végett leztek szecucés előterjeszteni, ez időszertit más jelenteni való adatot nem szolgáltatván, arra nézve ezuttal csakis azt vagyok bátor megemlíteni, miszerint a folyó évi közmunka beosztása és utápitészi költségvetés tervezete a magyar kir. állásépítészeti hivatal által elkészítetvén, és már nyomda alatt van, és így hihetőleg még e héten a törvényhatósági bizottság összes tagjainak megküldhető lesz, minek megtörténtével a lehetőleg a folyó évi február 25-éig egybeahívandó rendkívüli bizottsági közgyűlés megállapítás alá terjesztetett fog, hogy ekként a munkák kijelölések és a fogantatásához szükleges előkészületek is kellő időre megtörténhetvén, a közmunka leszolgálása illetőleg utápités april havi végével akadálytalanul fogantatva vétethessék.

Ezen jelentésem keretében tartozik még annak felemítése, miszerint a gyanúsági és gondnokági ügyek rendezéséről szóló 1877 évi 20-ik t. cz. életbeléptetésének határnapja a nagyméltóságu Belügyminiszterium által folyó január hó 15-éig telítvén ki, azon napon én a törvényhatósági bizottság közgyűlésének a közegei közgyámok megválasztását elrendeltem; a közegei választások eredményéről a részletes jelentések a szolgabírók által közvetlen a megyei árvaszékekhez fogantatva ugyan betérjesztetni, de a hozzá is bekiavnt általános jelentések szerint a közegei választások már több járásokban fogantatottak, a többiekben pedig az éppon most folyamatban lévő közegei előjárói és képviselői választásokkal együttesen vétenek eszközölsébe.

Ugyan az árvaszékre utzve a folyó évi január 3-án s folytatva tartott bizottsági közgyűléséből nyert megbízatásomhoz képest az eddigi czélszerűtlen és elégtelen árvaszéki hivatalos helyiségek részbeni átalakításával, részben pedig a megyei szállásánál eddig e czéla nem használt helyiségeknek elkészítésével a leginkább érezhető hiányon lehetőleg egy segíteni igyekeztem, minek folytán az árvaszéki hivatalos helyiség két újból elkészített, egy átalakított, és azonkívül még egy kisebb szobával bővítettvén, ez által a tekietéses árvaszéki elnök ur kijelentése szerint legalább egyelőre az árvaszéki hivatal szükselete kielégítve lesz.

Végül, az összes járási szolgabírói és központi közigazgatási hivataloknak, és Nagy-Kanizsa rendezett tanácsu városának január havi ügyforgalmai kimutatását valamint az előkötlem alatt folyó évi január hó 28-án megtartott megyei és árvaszéktári havi vizsgáról szóló jelentést — alatt csatolva; mindezekhez a hatáskörömböz tartozó megyei közigazgatási ágak január havi állapotának az ezen időszak alatt felmerült nevezetesebb eseményeknek és első havi hivatalos ügyködésünk eredményének lehetőleg hiv vizálatat van szerencsém a tekietéses közigazgatási bizottság kegyes birálatá alá terjeszteni.

Kelt Z-Egerszegben 878 február 11-én SVASITS BENÓ, s. k. alispán.

pacos Pistá dalmányá-ból citált, mondván: „Micsoda köbörgés ez itt a köznyilvánvaló helyen? Benn voltunk. „Mit művel itt? kérdem a tréfás hangulatu sugót.“ „Dunas Alvajáróját fordítjuk franciából. „Alvatek-vőre“ — felelt s azzal hirtelen felvonva a szinpad előfüggönyét, nem változott arcát mutatott fel a deszkákra, hol négyen a tagok közül teatói helyzetben áldoztak morpheusnak. A kép látára, mi a szinpadon elem tárult, hangos kacajra fakadtam. Nevetésemre kettő az alvó collegák közül jelüték fejüket, hogy kacagásomat növelték.

Valóban nevetett volt látvai a kemény deszkán arcon tekvő nukat, kiknek egyetlen papírra mázolt szálfa takaróként nyujtokodott, másikkán egy két tornyu templomnak kellett volna a hűvös augusztusi este ellen melegget tartani, míg a hazmadikon kemény papírból készült galambduc, vászonra mázolt közikla és egy cukorpapírból metszett vasját nehezettek, fedetlenül hagyva az alvónak lábait, melyek egy elrongyolott szalmaszék feslett szálai közt melegdedek. Most kezdtem érteni, hogy szüntelen a vendégül körül cir-káló pályatársak a szinpadon tartottak tanját, mely egyik előadáson királyi diasztémül, másikon koldus kunyhójánál szolgált.

A felvert cimborák csakhamar ismét álomba merültek s álmodtak hirtől, babérról, dicsőségről.

Látva őket, senki nem hitte volna, hogy ők mégis oly boldogok!

A vándor színészek a sok rossz közül, mivel terhes pályáján megismerkednie kell legrosszabb a kópialás. Színészkedésben harmadik napján ezzel is tisztában valék, noha e tapasztalatot nem én de collegáim szolgáltatták. Lakásomról a színház tájára jövén, a késsel pinczón egész csoport színeszést láték a reggeli napnál sütkérszani. Közélebb menve csodálkozva látam, hogy kivétel nélkül mindégüknek hatalmas görögördinye hőmpölyög ölében, melynek nevető

piros belét mohón fogyaszták. „Jó reggelt urak!“ szólék. „Detto, felelték, tessék dinyérszani.“ „Köszönöm nem reggelre való eledel ez.“ „No, majd bele szokik a collega ur, biztatanak, csak ürüljön ki az a piros bugyeláris.“ E percben nem vettem ki értelmét a szavaknak, de egy hét letelte után nagyon is. Versenyt dinyérszani velük reggel egy mint napközben és este. Rendes eledelünket képezte augusztus és szeptember felében. Az a csekély jóvődelem, mely előadások napján szinlap körmölésért csepent, egy estebédre is szép kevés volt, pedig reggel is, délelben is, sőt a hosszú nyári napok alatt délután is eszünkbe jutott az a testrésznök, mely elhanyagolást leginkább nem tűr. — E silány anyagi állás teszi azt, hogy színésznök általában az u. n. „potyát“ igénylik s nem ritka eset, hogy az éhes muzsai minden kínálás nélkül társul szegődik oda, hol terített asztal viszi a tőszerepet. Jó magyar néptünk ismeri s vándorművészek e bibijét, azért nem is mulasztja el az vendégszeretettel orvoslani. Itt eszembe jut egy eset, melyben magam is jelentékeny részt veték; valahol a Kúnsgában történt. Egy este pipázva ültük körül a kávéház egyik asztalánál, emlékezve arról a hitelen elűnt csillagról, mely a sziniradalom egére új fényt vetett — Tóth Edegről. Jómóduknak látszó, koros kún gazda vegyült közénk, latin szavakkal üdvözölve bennünket; viszonoztuk néhányan az általa használt classikus nyelvén, miáltal annyira magunkévá tevünk őt, hogy maecenasii szerepet vett fel. Thea, kávé/böven járt s bor is azoknak kik est többre becsülök amasoknál. Maecenasúnk a borokkal tartott s ugy éjfélt tájt oly helyzetbe jutott, mint a kiről el szoktak mondani: otthon van. Kún barátunknál tökéletesen befellegzett ugy annyira, hogy felvett szerepéhez hitlenül távozni késszánt fizetetlen akarván hagyai a pár forintnyi számlát. Természes, hogy veto-ra ment a dolog s össze vissza classicus nem classicus nyelvén, ki hogy tudta interpellálni kezdük a „jó embert“. Haszátalan, az keményen meg-

maradt abbeli szadéknál, hogy nem fizet és megy. Mit volt mit tenni, mint hogy javaslatot nyujtók a társaság elé a fizetés elvállalására nézve. Morgást és tagadó felkiáltásokat eredményeztek. „Hiszen nyolczunknak nincs 1 forintunk — szolt a sugó, hogy fizetünk ki hatot?“ Azzal oda állt a sarkaló maecenas elé s kérdé: „nem fizet?“ Dixisti motyogta az, de e percben báránybőr subája is lekerült vállairól s a sugóval együtt eltűnt a teremből; az erélyes fellépés győzött, kún barátunk morogva bár, kiszurkolta rejtegetett bankóit. Még be sem vándoroltak a pincér tárcájába, subája már ismét ott csingölt nyaka körül s a sugó, ki e cselnek intézője volt, higgadtan hallatá: „Urak jó éjt!“

Egy hónapos színész valék, mikor társulatunk új tagokkal szaporodott. Négy férfit s két nő szerződötte igazgatónk, hogy még nyomorultabb proportióert küzdjünk; mert notandum: osztályrészes társulatnál valék. Az új pályatársak közt volt egy drámai színész, kinél komikusabb alakot s szellemet kün az életben soha nem ismerem. Árkosynak hívták. Az ismerkedési estélyen, mit per compagne rendeztünk, Árkosy barátunk utánozhatlan humorral saját élet-történetét adta elő. A mit az érdekes biográfából megjegyeztem, itt közlöm: Átyám tisztí rangot viselt a közös hadseregben, compania-susster volt, — anyám nagyvárosi nő, egy duna-vizes fogadott leánya. Regényes életem már szüleim első ismeretségéből jöszölhetett lett volna, mert páratlanul romanticus volt az. Átyám egyibebe még mint legény, egy avult bakancsokkal telt tábori kocsi, mint hivatalból kirendelt szakférfny Pestről a Budai depóhoz kísért át, s rangjához illően fenn ülő a főt után áhítózó lábtlyú halmazon. Magas kiküldetésében éppen a lánchid főnél díszelgett, midőn egy vizhordó szekér, egyetlen vak ló-tól vontatva, a tábori járművel összeütközött ugy, hogy ez utóbbi tengelye amannak oldal-deszkáit horzsolá. Mit sem sejtő átyám az összeütközésből ered rohamnak

— bár compania-susster volt! — ellen nem állhatván, a börtoronnyról alágurult s egyenesen a vizet felt edénybe zuhant — fejlet lefelé. A fényes kiküldetés majd hogy gyászszal végződék s elkerülhetlenül azzal, ha a vizhordó fogadott leánya a mentés eszméjétől át nem hatva a szekérre nem szökik s a capitulált hadfit, ki veszélyes perczében is művésztétre gondolt; mert bakancsossal fedett lábait retentésen lögyázta — a Dunának tonnába sorított örvényéből ki nem szabadítja. A percz, melyben szemem ismét látkepessékké lönek, határozó lett életére; szerelmes lón a mentő angyal-ba, ki később nejevé s nekem anyámmá lett Átyám quietált. Elettében annyi főt vetett már, hogy joggal léphetett vissza a csirizes táltól Művészetével azonban végkép nem hagyott fel, mert nyugalmába lépte után a szigortégybe, Tüköly nevű faluban akasztotta ki czégtábláját, melyen önkényleg piros bőrből metélt betűkkel ez volt olvasható:

„Strinyacsek Venczel csapész.“

Ott szilletttem tehát a historiai nevezetesebb Csepely-szigetén, mely változatos tájával költő, művészi érzelmeket plantált belém. Felnöven pictorrá lettem, mely ágra a szépművészetnek már mint kis gyermek unaték hajlandóságot. Apámnak minden csirézt felmászoltam házunk falára, s később, a mint a hivatas erősebben jelentkezék nálam, freskóim alá vászon helyett fali tükörnek, s tehát tényérainkat kezdém felhasználni. Mint mondtam tehát: pictorrá levék. Soroksáron kezdtem meg eleinte kedvelt pályámat azzal, hogy a feltekes rongyokat mosogattam tisztára. S mire e bevezető foglalkozástól megszabadulhattam volna, kalandos lelkem is megunta a festéket szagolni — odább áltam.

(Vége köv.)

	1877. évi December	1878. évi január hó	Összesen	Elintéztetett		Elintéztelen hátralék
	31-ig. hátralék volt	1-től 1878 február hó 1-ig befolyt		végleg	ideiglenesen	
Alispáni hivatal	443	962	1405	1127		278
Nagy-Kanizsa rendezett tanácsu város	72	416	488	392	31	65
Kosathelyi szolgabírói hivatal	16	286	302	250	49	3
Kanizsai " " " "	110	473	583	503	71	9
Perlaki " " " "		295	295	245	40	10
Csáktornyai " " " "	25	266	291	142	130	19
Novai " " " "		196	196	119	38	39
Zala-Egerszegi " " " "	34	526	560	537		23
Tapolicsai " " " "	245	407	652	400	252	
Sümei " " " "	25	435	460	311	145	4
Pacsi " " " "	89	394	483	380	56	47
Alsó-Lendvai " " " "	7	420	327	309	18	

Helyi és megyei hírek

A kisdudnevelő egyesület calico koszorúja. Koszorúcska volt ugyan a neve, de a mi a jó kedvet illeti, a kisdudnevelő egyesület e mulatágra bálnak is beillett. Nem túlságosan nagy száma, de válogatott közönség volt jelen, s bár többeket látnunk, a kik ott nem voltak, a jelen voltak jó kedve észrevehetően tette azok hiányát. S így ha bár anyagilag nagyobb sikert is reméltünk volna, várakozásunkban nem csalókoztunk, mert a kedélyes mulatság, mely reggel öt óráig tartott úgy erkölcsi mint anyagi sikere tekintetében teljesen kielégitett. A megjelent szép hölgyek nagyobb részt fehér csipkedíszítésű kék calico ruhában jelentek meg. A fesztelenségből egy kis részt ennek rovására vagyunk hajlandók irni. A lady patronesse tisztelt a szokott szeretetreméltósággal teljesítette a kisdudnevelő egyesület rendezésének előkészítését. A kisdudnevelő egyesület rendezésének előkészítését. A kisdudnevelő egyesület rendezésének előkészítését. A kisdudnevelő egyesület rendezésének előkészítését.

mise áldozatok Szombathelyen és a családai jószágokon később fognak megtartatni. Áldás és béke legyen porain!

Érdekes hangverseny lesz márczius végén Nagy-Kanizsán Swert Gyula és Grünfeld Alfred urak, kik mint kiváló művészek ismeretesek a művelt világban, helyben egy hangversenyt szándékoznak adni. Schwert Gyula a violoncello mestere s kiváló zenebírálok különböző díjakkal szólnak művészi játékáról. Grünfeld Alfred ur, zongoraművész, most 26 éves, s már 7 éves korában jelt adta meglepő tehetségének. Majd annak idején a két hírneves művésztől bővebben emlékezünk meg.

Táncvizsgalom. A nagykanizsai ipar-társulat szegényebb tagjainak felségelyezésére márczius 2-án táncvizsgalmat rendez. A cél, melyet e derék iparos társulat e táncvizsgalom tiszta jövedelmével maga elé tűzött oly szép és nemes, hogy nem eléggé ajánlhatjuk ennek pártfogását városunk és vidékünk lakosainak; annál is inkább mert úgy értesülünk hogy ez egyszerűsággal kezdeményezése legyen egy ipar-társulati önségélyező egyesületnek, mely kezdeményezés valóban megérdemli a pártfogást.

Az ipartársulatot tehát ebből törekvésében támogatni emberbaráti és egyszerűsággal honpolgári kötelesség is; mert viszonyaink között bizony némelykor nagyon is reá nehezedik az iparosra az idők súlya, ha tehát ők egymással szövetkezve arra törekednek, hogy önségély útján segélyre szorult társaikat gyámolítsák, nem méltánytalan azon kívánalmuk, hogy ennek az alapjához többi polgártársak is járuljanak. Ajánljuk tehát az e célra márczius 2-án rendezett táncvizsgalmat olvasóink pártfogására s ösztönözni óhajtjuk, hogy a nemes célra mutatkozó tiszta jövedelem várakozásukat mindenképen felülülje.

(Czégváltóztatás.) Wolheim Ernő ur, az eddig czég alatt fennállott gabona és gyapjú bizonmányi és ügynöki üzlet tulajdonosa, üzlettársával tudatja, hogy fivére és eddigi munkatársa Wolheim Ferenc ur nyilvános társa lesz az üzletnek, s hogy ezt az entul fivérével egyesülten Wolheim Ernő és F. váltótörvényeszkéleg bejegyeztetjük a czég alatt fogja folytatni. A czég eddigi tulajdonosa többek között a Kanizsán tartott gabona és borsvadások körül tett sikeres táradózásairól is sokkal ismeretesebb, mintsem hogy ez alkalommal is újabb ajánlatásokra szorultna.

(Requiem.) A helybeli (alsó) szent ferenciek templomában az elhunyt pápáért a gyásztisztelet a tanuló ifjúság és a közönség tömeges részvétele mellett f. hó 19-én tartott meg.

Következő sorok felvételére kéretünk fel: Tekintetes szerkesztő ur! Tartozván vele a nyilvánosságunk, telkérjük következő közleményünknek becses lapjában leendő felvételére: Folyó február hó 15-ig napján a nagykanizsai takarékpénztárban történni szokott pénztári lezárásnál 17,000 forint készpénz hiány találtatott, mely összeg hollétéről H. F. pénztárnok felvilágosítást adni nem tudott; a jelentés ezen esetről megtörténvén az igazgatóság rögtön összegyűlt, s az ez által megindított nyomozódások folytán sikerült a hiányzó összegből: 8636 forint feltelése, mely megtértült összegben felül még hiányzott 8364 forintot pedig az igazgatóság tagjai saját elhatározásából haladéktalanul fedezték; — minthogy pedig a megjelölt nyomozódásokból az is kiderült, hogy H. F. pénztárnokot sikkasztás gyanúja terheli, s állásától azonnali felülgészítetett és ellene a bűnvádi vizsgálat megindítása kéretett. — Kelt Nagy-Kanizsán, 1878 febr. hó 16-án a nagykanizsai takarékpénztár igazgatósága.

(Vasar.) Azon olvasóinkkal, kiket érdekel e helyütt is tudhatjuk, hogy a januárban meg nem tartatott vasár márczius 4-én fog megtartatni.

Azon jó madarat, ki f. hó 13. és 14-ike közt levő éjjel a nagykanizsai „Oroszlán” vendéglőben Köbli Ferenc kis-komáromi földműves és marha kereskedőtől 835 frtot ellopott, Keszthelyen az „Amazon” kőbányvó szobájában elfogták. A tolvajjal,

kinek neve Horváth István, még 700 frt. megvált. A hiányzó összegben orát s két arany gyűrűt vásárolt.

A Zala-Egerszegi takarékpénztár részvénytársaság IX. (1877) évi üzletforgalma melege és jövedelmi kimutatása kiadott a hozzájuk, melyből a jövedelmi kimutatást ezennel közöljük: Terhek Kamatokra 48350 frt 83 kr. Költségekre 6946 frt 15 kr. Leltári avulás 180 frt. Egyenleg mint tiszta nyeresemény 12004 frt 35 kr. Összesen 67481 forint 33 kr. — Jövedelmek Kamatokból 62396 frt 72 kr. Nyereseményekből 5084 frt 61 kr. Összesen 67481 frt 33 kr. Kovács József m. k. pénztárnok. Handlér István m. k. elnök. Polier József m. k. könyvelő. Jelen forgalmi, vagyon és jövedelmi kimutatást tüzetesen megvizsgáltuk, a fő- és egyéb üzleti könyvekkel összehasonlítottuk és mindenben meggyezőnek és helyesnek találtuk. — Zala-Egerszeg, 1878. Január 14-én. Szekeres József m. k. Hantó Károly m. k. Fischer Miksa m. k. felügyelő bizottsági tagok.

A zala-egerszegi kereskedelmi ifjúság által e hó 9-én rendezett tánckoszoruca minden tekintetben sikerültnek mondható, annyival is inkább, mert a jelenlévő csinos hölgyek, az egész fiatalnagál a legjobb kedvet idézték elő, a mely kedv az egész kellemes mulatság alatt, legkevésbé sem csökkent. — Fogadják a t. felhívító urak és a t. szép hölgykoszoru, öszinte köszönetünket, szíves pártfogásukat, a melyért őket e jövőben is kéri a rendezőség.

Mérgezés. A keszthelyi grófi uradalomhoz tartozó Mosóház telepnél f. hó 12-én a gulyásné (Batár) boszúból a bolondító csalmatok (Hyoscyanus niger) porrá tört magvát hinté, a vele egy konyhán főző csőzné (Csöngé) ételbe; ki mitsem gyanítva, az ételt betálatá; melyet ő maga, férje s három gyermeke jóízűen megették estele. Pár óra múlva az egész család rosszul lett. S daczára a gyors orvosi segélynek, még az egész család most is, de különösen a családanya, életesvesztélyben van. Batárné elfogatott s e vizsgálat ellene erőlyesen foly.

A keszthelyi állami segélyezett polgári iskolánál eddig ideiglenesen alkalmazott Wiese Károly igazgatót s a nyelv- s történeti tárgyak tanítóját; továbbá Linter Janos a mennyiségügyi tárgyak tanítóját, a vallás és közoktatásügyi miniszter ezen állomásra őket véglegesen kinevezte. Ugy szintén véglegesítést nyert Bíró Józsefné is, a keszthelyi felső-leányiskola női kézimunka tanítóje.

A keszthelyi polgári iskolában a házi-iparban már ez évben nyernek a növendékek oktatást. A legszükségesebb eszközök beszerzésére a vallás és közoktatásügyi miniszter úr 50 frtot engedélyezett.

A keszthelyi rom. kath. templomban f. hó 18-án mutattatott be az Urnak az engedélyolt sz. mise áldozat IX. Pius pápáért.

A Letenyei fiatalnag a helybeli jégkárosultak javára 1878 márczius 2-án tartott táncvizsgalmat rendez Letenyén. Belépti díj: személyjegy 1 frt. Csaldíjegy: 3 frt. Felülízetések közönségtel fogadtatnak. Szállásokról gondoskodva leendő. Közlete 8 órákor. A meghívó másra át nem ruházható.

(Uj lap.) Wilkens f. C és fia kiadásában és Benedek Aladar szerkesztésében márczius elsejéig fogva újszépíróalmi lap jelen meg e cím alatt „Csendes Órák” mely különösen a művelt magyar hölgyek igényeit akarja kielégíteni. Hozni fog: időszerű érdeklő elméleteket, válogatott eredeti és külföldi regényeket, elbeszéléseket, költeményeket, tarzakat, különösen a magyar társasélet élénk visszatükrözését és biralattól tüzvén ki ezéül. Fog tartalmazni apróbb rovatokat is, és a lap borítékain is lesznek, képtalanok, sakrejtvények, adomák, elmeszkrák, és egyes közlemények. A lapnak ára egész évre 8 frt félre 4 frt negyedévre 2 frt. Küldendő a kiadóhivatalba, Koronaherczeg utca 2. szám. A mutatóvány szám kíváratra ingyen küldetik. — Az „Apollo” zeneműfolyóirat legújabb száma következő tartalommal jelent

még: 1.) Vadász keringő Boldis Ignácztól. 2.) Preludium orgonára vagy harmoniumra Lorenz Jánostól. A zongorázók és énekesek számára igen ajánlható folyóirat előfizetési ára egész évre 6 frt. félre 3 frt, a jelen szám ára 50 kr. mely a kiadó hivatalhoz (Budapest vár országháza 94. sz. a.) legelőszörüben postautalványnyal küldendő be. Még folyton előfizetheti az egész évfolyamra. — Kíváratra a lap utánvételek is küldetik.

Magyarország és a Nagyvilág 8-ik számának tartalma:

Szöveg: Szigligeti a halálban. — Kőrül lebegnek. Költ. (Bánfalvy Lajos). — Fényes házasság. Regény a magyar társadalmi életből. (Vértessy Árnó). VI. folyt. — Egy egyiptomi király leány. Történelmi regény. (Irtia Ebera György, fordította Iluszár Omre). VI. folyt. — Fővárosi tárcza levél: Lelenczek között. (Porzó). — Az orosz-török harczteréről. — A csók természetrajzából. II. Tagosók. (Denzi János). — Külföldiek. — Sakkfeladv. — Réprejtvény. — Szerk. üzenetek.

Rajzok: Szigligeti a halálban. Az orosz-török harczteréről; Török foglyok. Pihenő oroszok a Balkánból; Nikolaj nagyherceg sátora Bogotban. Plevna előtt.

Rövid hírek. Molnár György veszprémi vendéglátéka kitünően sikerült. — A „Veszprém” című lap elragadtatással beszél Molnár úr művészi játékáról. — A török képviselők egyhanguan követelik Mihály pápa visszahívását. Nikolaj nagyherceg egy napi parancsban emberségre int a vitez muszkákat. Azelőtt a táviró azt is meghozta hogy néhány lengyelt felakasztottak. Gróf Szapary Imre gyilkosait, Tóth hadnagyot elfogták. — Ozman pápa a charkowai színházat látogatta meg. Kardját mindig hordja. — A pápa rokonai számára atyai örökségénél egyebet sem hagyott hátra.

Meghívás az Arad-hegylalja borvásárra.

Tartatik: Aradon, 1878. márczius hó 16. 17. és 18-án.

A magyar borvidékek között az arad-hegylalja igen nevezetes helyet foglal el, mert nem csak annak 10,000 katastralis hold meghaladó területe, hanem kedvező fekvésén, forgalmi s közlekedési összeköttetésén kívül, termékeinek kitünő anyaga és ennek tiszta kezelése s kiváló természeti s üzleti előnyökét biztosítanak számára. — A londoni, párisi, és bécsi világtárlatok, továbbá a belföldi kiállítások alkalmával az aradi borok mindig elsőrendű kitüntetésekben részesültek, de a jelen kor fejlődésének színvonala mostanraig itt fel nem emelkedett kereskedelem nem tudta azok megbecsülhetlen előnyeit kellőleg felhasználni.

Az alig egy pár éve keletkezett kereskedelmi és iparkamrának is idő kellett, míg magát a borászati valódi szükségleti tekintetében tájékozta, de később csakhamar meg kellett győződnie arról, hogy az arad-hegylalja boroknak csak alkalmat kell szerzeni, s azok az őket joggal megillető helyet minden rendkívüli eszközök segélye nélkül is, csupán ismeretök terjesztése által, a versenyterén minden bizonnyal elfoglalandják.

Az aradi hegylalja kitünő termékei közül a fehér magyarádi asztali boramat, higás és könnyen emészthőség tekintetében a legjobb francziaborokkal bátran sikrá szállhat, s ezek felett még azon előnye van, hogy ritka mennyiségben tartalmazván citromsavat, bővebb évetet után sem okoz kellemetlenséget, a legmelegebb időben is vízzel vagy savanyúvízzel vegyítve kellemes üdítő italul szolgálhat.

A magyarán kívül az aradi hegylalja egész sorával dicsekedhetik a jó minőségű fehér boroknak, mert kezdve Mokráról, Pankótán, Muszkán, Galsán, Világoson, Kuviban, Kovaszinczon, Gyorokon és Radnán azok évenként nagy mennyiségben természetnek.

A vörös borok közt legelő a mőnesi asszu és mőnesi vörös bor említendő, melyek jeleséggel közlebbre jelezni szükségtelen, mert azok a maguk nemében ép úgy királyi tekintélynek örvendenek, mint a finomabb fehér borok közt a tokaji. Ezen vörös borok különben finom, enyhe, fűszeres és illatos zamatok, bő cukor és villas tartalmukkal fogva párkjukt ritkítják, és gyógyászati célokra, különösen az üdülők erejének gyarapítására nézve kitünők.

Jeles vörös bor termeltetik továbbá nagyobb mennyiségben még Kuviban, Gyorokon, Paulison, és Barackán. Azonkívül riesling, csemege, szalma és egyéb boroknak is nagy készletével rendelkezik a vidék. Mindezen borok termelői nagyobborszat Arad szab. kir. városában laknak, az összes borkereskedés itt van központosítva, mi annál könnyebben történhetett, mert nincs az országban vidéki város, mely anynyi közlekedési eszközökkel rendelkezék, mint Arad, mely jelenleg nagy vaspálya érintkezési pontját képezi, s az Arad-hegylalja hegységei közül Pankótán, Világoson, gyorokon, Paulison és Radnán rendez vaspályahálózatok vannak.

A természet és üzleti segédesszük minden előnyével el van látva tehát a borvidék, mely jelenleg több kitűnő terméssel rendelkezik. A kamara által rendezett borvásárra a legkülönösebb borok igen nagy mennyiségben lesznek bejelentve, miért az a borkereskedőknek akár kész vásárlása, akár a hegyvidék közelebbi megismerésére nézve, igen kedvező alkalmat fog szolgáltatni.

A kamara által tavaly április hónapban rendezett borvásárra 102 termelő részéről több mint 40,00 hektoliter különféle bor volt bejelentve.

Az idei borvásár alkalmával egyszerűsített megengedték, hogy magyar és osztrák iparosok borászati eszközöket is kiállíthassanak, mi reájuk nézve annyiban haszonnal járhat, amennyiben gyártmányaik itt nagyobb érdeket közzésegnek mutat-hatják be.

Alulirt kereskedelmi és iparkamra ennélfogva a azon felszólítást intézi a bel- és külföldi t. cz. borkereskedőkhöz és borforgasztó közönségéhez, hogy az általa rendezendő és f. évi márczius hó 16, 17 és 18. napjain tartandó arad-hegyaljai borvásárt megfigyelni sziveskedjenek.

A kamara irodája (főter színházi bérépület, északi rész I. emelet) minden a borvásárra vonatkozó felszólításoknak készséggel eleget teendő és a szükséges felvilágosításokat a legrövidebb idő alatt megadandja.

Arad, 1878. január hó végén.
Az aradi kereskedelmi és iparkamara:
Deutsch Bernát s. k. Dr. Gaal Jenő s. k. elnök. kam. titkár.

Arad szab. kir. városában
1878. évi márczius 16. 17. 18. napjain tartandó

Arad-hegyaljai borvásár szabályzata

1. Ezen borvásár a helybeli érdekeltek közreműködése mellett, a nagyméltósági földműves, ipar- és kereskedelmiügyi m. k. miniszterium jóváhagyásával az aradi kereskedelmi és iparkamara által az arad-hegyaljai kitűnő borok szélesebb körben való megismerttetése céljából rendeztetik.

2. A borvásár vezetésével a kamara által választott rendező bizottság lón megbízva; minden a vásárra vonatkozó közlemények és tudakozások azonban az aradi kereskedelmi és iparkamaraóhoz intézendők, mely a szükséges felvilágosításokat minden irányban rövid uton megadandja.

3. A borvásárra való bejelentések a mai naptól kezdve legkésőbb f. évi márczius hó 1-ig a kamarához beküldendők, mely alkalmával a bejelentési díjakat is le kell fizetni.

4. A bejelentési díjak úgy állapítottak meg, hogy a bejelentett eladó bormennyiségnek első 100 hektoliterért 2 o. é. forint, minden további 100 hektoliterért pedig 50 kr. fizetendő.

5. A borvásár a megyeházának e célra készséggel felajánlott gyűléstermébe u fog tartatni, hol asztalokról a rendező bizottság gondoskodik. A bejelentőknek azonban joguk van

külön díszesebb asztalokat is fellállítani melyekért díj nem fizetetik, de ebbeli számdékukat ezen iv kitöltése alkalmával bejelenteni tartoznak.

6. A borvásár márczius 16-án d. e. 9 órakor a kamarai elnökség által nyitattik meg.

7. A borvásár mely mindhárom napon délelőtt 9-től délután 6 óráig tart, a résztvevők által szabadon látogatható, a közönség azonban bemeneti díjat fizet, mely a borvásár egész tartamára 50 krajczárban, egy alkalommal pedig 20 krajczárban állapítottik meg.

8. A bor hordóban hektoliterenként, vagy 70 és 35 centiliter tartalmu palackokban, s ha más eltérő kikötés nem történt, hordó nélkül, illetőleg a palackot hozzá érve, a pinczében helyben átadva és átveve adatik és vétetik.

9. A vevők és eladók közt létrejövő ügyletekről a kamara titkársága jegyzéket vezet és azokról a felek kívánatára kötelezet is állítandó ki.

10. A vevők és eladók közt felmerülő surlódások elintézésére az aradi kereskedelmi és iparkamara választott bírósága lesz hivatva. A vevők annak közreműködését a borvásár befejezése után még egy hónapig bár mikor igénybe vehetik, midőn annak illetékességét az eladók elismerni tartoznak. A bejelentési iv saját kezű aláírása ily elismerésnek tekintetik a ez által a bejelentők a választott bíróság határozatának magukat alávetik. A választott bíróság a budapesti áru és értéktörvény rendtartása szerint fog eljárni.

11. A borvásár a kamarai elnökség által márczius hó 18-án d. u. 6 órakor záratik be.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara:
Deutsch Bernát s. k. Dr. Gaal Jenő s. k. elnök. kam. titkár.

Csarnok.
A „Pont des Arts“-i koldusnő.

(Novella)
Németből.
Haus Vilmos után
Friedmann Alajos

(Folytatás)
26.

— A bucsu utolsó pillanata úgy látszik bátorságra gerjeszté: még egyszer szívéhez szorított és forró csókot érzék ajkaimon. — Örökre! Örökre holdogul éjjen! — kiáltá lájálmalmasan, és gyorsan el-sietett.

Azóta többé nem láttam! Három havi Londonban tartózkodás után visszatértem Párizsba; a 15-én az említett térre mentem órahosszáig várakoztam és többöz: iméltelen a mondott helyre menést; tudakozódtam is sokat a német nő és leánya után, de fájdalomra, a csinos teremtsének igaza volt, midőn bucsuja alkalmával azt mondta: örökre!

27.
A fiatal ember oly hévvel ad a elő élményeit, hogy az egész társaságra, de

különösen a nőkre, mély benyomást tén. Jozefa nagyon sírt és a többi nők és kisasszonyok is örökre szeméikből a könnyeket. — A férfiak komolyabbak lettek és úgy látszik érdekelte hallgatták az elbeszélést; csak a báró mosolygott és helylyei-helylyei egyet lökött szomszédján. Most midőn Fröben végzett, hangos lahubába tört ki és mondta: „Es igen furfangosan szabadult a helyzetből; hisz mindig mondtam, barátom igen ravasz. Nézzetek csak mennyire el-birta érzékenyíteni a nőket, a kópé! Valóban nőm annyira ordít, mintha a póp megtagadta volna jóle a feloldást. — Es nagyzerű, bécsületemre! Kéllészet és igazság! Igen, ezt Goethétől lested el, költészet és igazság, valóban pompás tréfa.“

Fröben e megjegyzések által mélyen sörte érezte magát, azért kedvtelenül monda: „Határozottan tiltakozom ama föltevés ellen, mintha egy szót is másképp mondtam volna, mint az valóban történt, és azért remélem is, hogy nem fogsz szavaimban kételkedni.“

„Isten meitsen“, nevetett a báró. — „Igazság, ama leányt eltartottad és találkaidból gyönyörű regényt szőttél. — De jól beszéltél el, igen jól!“

A fiatal ember haragból reszketett, látván, hogy Jozefa férjére merőn és félelemmel tekintett; azt hitte, hogy ő is osztja férje véleményét és rozgat gondol felőle; azonban e nő becsületét legalább nem akarta Faldern aljas tréfái által kockáztatni. — „Kérlek“ monda, „hagyjuk az egészet, soha életemben nem volt okom tettemet elpálástolni vagy sépítgetni, de nem tűrhetem, hogy mások azokat elferdítsék. — Még egyszer és utoljára állítom, hogy csak valót beszéltem el.“

„Akkor Isten panasz néven ne vegye“ válaszola amaz miközben összecsapta kezzeit. „Akkor túlzott nemességűségből néhány száz frankot pazoroltál egy iavrsz kéjhölgyre, a mely a közönséges nyomor-ról szóló történetekével csalogatott; és nem maradt az egészről rád, mint egyetlen egy csók! Szegény ördög! Párizsban így bolondd tetetni magát!“

E megjegyzés még inkább ingerlé a fiatal embert, mert az egész társaság hangos lahubában tört ki fölőte, és épen oda akará hagyni a társaságot, midőn egy különös rettentő pillanat viaszartatá.

Jozefa holtalvány lett; férjének fel-leli akart, de ugyan azon perczben ájul-a rogyott össze. Megijedve ugrott föl mindenki; a nők az elájulthoz siettek és igyekeztek őt eszméltre hozni; roppant zavarban futottak ide oda és a báró szitkozódott, hogy lehet csak oly gyenge idegzetű valaki — és semmiképp sem bírta fölfogni, mint lehet egy nő, az illem ily jelentéktelen módon való megsértése által, oly magánkülső helyzetben. — Igyekezett azután a társaságot megnyugtatni, de a roppant zajban senki sem hallgatót rá.

Fröben is közel volt az elájuláshoz és némán nézte az egész jelenetet. —

Néhány percz múlva Jozefa magához tört; szobájába kívánczokozott; oda vitték; a nők és leányok utánna mentek és kiki mást-mást ajánlott a betegnek, kinek ajánlást a mannapi roppant elfoglaltságból eredt fáradságnak tulajdonították. —

A bárónak végre sikerült a férfiak

közt a rendet helyre állítani. — Gyakran öntött a poharakba és mindenféle vigasztaló ok közt, maga is derékasan hozzáfogott a poharazáshoz. „Valóban“ monda többekközt, „időszakunk balgaságának jele a mostan történt. Ha a nő nem gyöngye idegü, nem tartatik előkelőnek; az elájulás a finom modorhoz tartozik; az ördög taláta föl e dolgokat. Es onnan is származik minde-z, mivel nem szabad semmit valódi névén megnevezni. Mindennek oly különös gyöngéd és finom modorúnak kell lennie, hogy az ember kibújék bőrből. — Most mennyire bosszankodék, hogy kis tréfát engedtem magának; hogy ez egyszer a finom gyöngédezelmi históriákat mellőztem és az elbeszélést fölött, fájdalom és megindulás miatt nem álltam el mint ő is. — Se baj! barátok közt ilyenmi meg van engedve! Es nem hittem volna sohasem, hogy ily kicsinyeség fölött neheztel Fröben barátom.“

De az, kihez e szavak irányozva voltak, régen nem volt a vendégek között; Fröben roz kedvében szobájába ment. — Nem bírta a különös jelenetet megfejteni; lelke még föl volt izgatva a barátja durvasága fölött haragtól, de nem kevésbé volt megindulva barátja balasete fölött és ez érzelmek oly vadul kőröztek bensejében hogy nem bírta biddantan a történetek fölött elmékedni. — „Hát ő nem fog hinni szavaimnak“ monda bánatteljesen magában, „hát ő is jobban fog hinni férje galád szavainak, mint az egyszerű csinosítlan igazságnak? Mit jelenthetnek a különös pillanások, melyekkel az elbeszélés közben rám tekintett? Hogy bírta ez esemény olyany nyira megindítani, hogy elhalványult és reszketett? Hát valóban igaz lehet, hogy jó érzülettel viseltetik irányomban, hogy sörte érezte magát, barátom sértő tréfája fölött, mely előtte nem éppen kedvező színben tüntetett föl? — Es mit akart, midőn föl-kelt és beszélni akart? Talán Faldern durva megjegyzéseinek akarta elejét venni, és engem mentetgetni.“

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:
HOFFMANN MÓR.

A keszthelyi gazdasági tanintézet kertészeti részénél

a szokásos gyümölcsfákon, gyökéres szőlővesszőkön és kertimágvakon kívül kapható még: 10000 darab 3 éves oporto vagyis kék Portugai ezre 16 frtjával; — 72 faj burgonya fontja 25 krjával; — 5000 darab cserépben törpére és vadra ojtott mindenféle gyümölcs- és magas törzsű rózsafa darabja 50-60 krjával; — valamint sok ezer igen szép törpe- és vad-alany 15-20 frtjával ezre.

Arjegyzékkel bérmentesen szolgál az intézet kertésze, Keszthelyen.

473 2-3

Pályázat!

A Nagy-Kanizsai takarékpénztárnál betöltendő pénztárnoki állomásra, melyvel 1000 ft évi fizetés, — valamint 5000 ft biztosítéknak, óvadékképen érték-papiroknak, takarékpénztári betétkönyvben, vagy ingatlanokra első helyen beke-belezett biztosítási okmányban való letétele, és egy évi próba szolgálat betölté-sének kötelezettsége van összekötve, ezen pályázat nyitattik.

Felhivatnak tehát a pályázni kívánók, hogy folyó évi február hó 28-ik napjának déli 12 órájáig, képességüket, egy erkölcsi magaviseletüket és vagyoni állapotukat igazoló okmányokkal felszerelt folyamodásukat, a takarékpénztár tit-kára kezéhez, benyújtsák.

Kelt Nagy-Kanizsán 1878 február hó 18-án.
476 1-3 A nagy-kanizsai takarékpénztár igazgatósa.

A Nagy-Kanizsai Bankegyesület

részvény társaság

negyedik évi rendes közgyűlését

1878 évi Márczius hó 10-én délután 3. órakor

Nagy-Kanizsán, saját helyiségében tartandja, melyre a t. cz. részvényeseket tisztelettel meghívja.

A közgyűlés tárgyal

az alapszabályok 38 §-a értelmében.

- üzleti jelentés, — a számadások és mérleg jóváhagyása, a nyeremény fe-osztása a felügyelő bizottság jelentése alapján.
- az osztalék meghatározása.
- az igazgató-tanács 2 tagjának választása a kisorsolt 2 tag helyett, kik újra is választhatók (az alapszabályok 15 §-ban foglalt korlátozás figyelembe tartásával.)
- a felügyelő bizottság megválasztása.
- az igazgató tanács indítványa az alapszabályok némely cikkének megvál-toztatása érdekében
- egyéb esztleges indítványok tárgyalása.

Azon tisztelet részvényes urak, kik a közgyűlésen megjelenni és szavazati jogu-kat gyakorolni óhajtják, az alapszabályok 33 §-a értelmében felkértemek, hogy még le-nem járt szelvényekkel ellátott részvényeiket f. hó 22-től Márczius hó 2-ig az egyesü-leti pénztárnál a hivatalos órákban letétmenyessék.

Kelt N-Kanizsán 1878 február hó 7-én.

Az igazgató tanács.

474 2-3

Legkifünőbb gyógyhatásu

magyar édes mustár

475 1-6

Fácányi Armin

gyógyszerész-től Budapesten, X. ker Kőbányán.

Ezen gyógyszerészileg készített mustár különbözik minden eddig ismert mustároktól azáltal, hogy az neucak a huzemű ételek használatánál legjobb s legkelembetesebb élvezetet nyújt; — hanem egyszerűsége, mint a legkifünőbb s legjobb hatásnak bebizonyított és a gyógyszer-ia. Nevezetesen a roz étvagnyal, az ételek gyenge emésztésénél és az onnan eredő savanyu felbő-fögésnél, s szorulásoknál, valamint az idült csornal, makacs váltólar után és scorbutilal. **Kiváló-ság pedig az idült gyomorhuruttal** fölülmúlhatlan gyógyhatásu szer, amely a gyomorban lerakodott nagymennyiségű nyálkát, a mely az emésztést betáratja, felosztván, azt egészen a gyomorból eltávolítja, és annak további képrődését megakadályozza; a gyomorban és a belekben kellő és kellemes meleget előidézván, ezek után a hurut is végképen elmarad; — ugyisint az ugy-nevezett száraz és fülladozó huruttal (Schleim asthma) valamint a gyomor és a mellélynálka-sodaságnál, és az aranyérben szenvedőknek legjobban ajánlhat.

Ara egy nagy üvegnek 1 frt, kis üvegnek 50 kr. postán szállítva a csomagolás külön szá-mittatik. Kapható, a készítőnél Fácányi Armin gyógyszerésznél **Budapest Kőbányán.**

A gyomorhurut ellen legbiztosabb gyógyszer.

Tekintetes Fácányi Armin gyógyszerész urnak Budapest-Kőbányán.

Örömmel tudósítom önt, hogy a mult december elején nekem megküldött gyógyhatásu mustárjának három heti használatá után, a szenvedett gyomorhuruttól teljesen megszabadultam, mi-ért is önnel ószinta hálaalköszönettel vagyok; kívántam uraságot imetelve megkérni, miszerint nekem most ismét abból a jó mustárból három üveggel mielőbb posta-utánvétellel mellettl küldeni szí-veskednék. Tisztelettel maradok. — Besztercebányán 1878. január 18-án.

Rippety Antónia s. k.

Tekintetes Fácányi Armin gyógyszerész urnak Budapest-Kőbányán.

Tisztelettel gyógyszerész Ur!

Kérem legyen szives posta-fordultával kitűnő gyógyhatásu édes mustárjából még öt nagy üveggel utánvét mellettl részemre küldeni. Az eddigi két üvegnek már is igen jó hatása van, mert a gyomorhuruttól tiszttulni kezdék. Teljes tisztelettel — Detk u. p. Ludas. Heves megye. 1878. január 16-án.

Cserha József s. k.

A t. cz. közönség különös figyelmébe ajánlatik még Fácányi Armin gyógyszer-észtől föltalált és cz. kir. kizár. szabadalmuzott

„Fogpapir.“

a mely valamint a fogfajst, úgy a csuzos fejjáldalmat arcz és fülszagatást rögtön megszünteti. Ara egy egész csomagunk 1 frt, egy fél csomag 50 kr. postán szállítva 10 krral több. — Kapható a föltalálónál Fácányi Armin gyógyszerésznél **Budapest, Kőbányán.**

Tekintetes Fácányi Armin gyógyszerész urnak Budapest-Kőbányán.

E soraim vételénél fogva tisztelettel kérem sziveskedjek postai-utánvétellel mellettl, címem alatt Mező-Berényre, két csomag fogpapirt mielőbb megküldeni, nehogy a fogpapir hiánya miatt, még sokáig kelleszen az igen is kiállhatlan fogfajst törőm; mert tudom, hogy annak megérkezte előtt csak az a hideg ves menthet fel! — de hatasosabbat a fogpapirt nem ismerek, — melyért óhajtom is, hogy a gyógyszerész urat mint azon csallhatlan gyógyhatásu fogpapir föltalálóját, az isteni gondviselés még sokáig a szenvedő emberiség javára éltesse; azt kívánja hálaadatos tiszte-letje — Mező-Berény.

Holtzer István s. k. tisztartó.

ZÁLA

MEGYEI ÉRDEKŰ.

Szerkesztői hivatás:
Hová a lap érlelti díjazás költségeit kifizető.
Ujvárosban utca 513. sz.
Díjazás nélkül csak ismert területek fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

Hirdetmények felvételére: Kádófi Mária Budapest Ferenzy utca 11. sz. A. V. Goldberger Budapest Somnair utca. — A. Oppelik Buda Brubank utca 2. sz. — Weiss Mór Buda II. Tábor utca 11. sz. Hildesheim Jakab és társai Budapest Király utca 17. sz. 1. em. — Hasznosítók Vogler Buda I. Wallisbánya 10.

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI ÉS GAZDÁSZATI HETILAP
A Zalamegyei Gazdasági Egyesület, a n.-kanizsai tisztviselői önkormányzat és több más egyesület hivatalos közlönye

9. szám.

Nagy-Kanizsa, Szerdán 1878. február 27.

V. évfolyam.

Reflexiók.

(H. M.) Borús, zivatáros idők nyomása alatt nehéz dolog a kedély vidorságát megtartani. Nemcsak az erkölcsi világról áll ez, hanem az anyagiról is — a természetéről.

A legelső napsugár, a melegebb, üdítőbb, mely a tél távoztakor keresztül hatja a levegőt s előzőli a messze térséget, fénykörébe vonva mindent, ami él és lehel, varázst költ csönözve még az élettelennek is, a legelső napsugár, mely hirdeti hogy tavasz van, felüdítőleg hat az egészséges emberre, reményt és vigaszt kelt a beteg ember lelkében. Boldogok ugyan azok, kik az anyagi és erkölcsi bajok idejében is meg bírják őrizni kedélyük ifjú vidorságát; de vajjon, mily kevesen vannak ezek, kiket a születés és nevelés különösen kedvező körülményei oly helyzetbe juttattak, hogy borús napok zajos viharja nem érinti a boldog béke és megelégedés által körített helyet, a hová félrevonultak; vagy kiket a keserű tapasztalások oly fásulttá tettek, hogy őket nem érinti semmi; és mily roppant nagy azok száma, kiknek szívét, lelkét akármily esemény, mely a nemzeti vagy társadalmi érdekek összekötését vonja maga után, villanyfolyamként áthatja, tette ragadja, munkára serkenti vagy ösztönzi. És ez jól van így. Mert a nagy kicső tettek nem azoktól erednek, kik boldog megelégedettségtől környezve bős nyugalomban élvezik fáradság nélkül az élet dús adományait; sem pedig azoktól, kik fásult egykedviséggel fölülhelyezik magukat az eseményeken, nem érintve attól, hogy micsoda, miképpen történik; hanem azoktól, kiknek lelke delejes összeköttetésben áll mindazzal, mi a nemzet érdekét képezi, s ez érdekek legkisebb érintésénél ma-

guk is érintetnek és megindítottak. Az igaz hazafiságnak ez legvalószínűbb jele. Mert minden igaz honfű szívének minden egyes szála ott gyökeredik a nemzeti létele ezeréves fájában, s valahányszor ennek törzset sebzé meg adáz karok csapása, ugyanannyiszor a honfűszív is sajgott a fájdalomtól. Azért amily nehéz lehet a honszerelmé érzelmét definiálni, mert ennek esetről esetre tettekben kell nyilvánulnia, oly annyira lehetetlen lesz ez érzelmét ál-bölcselekedő okoskodások által a cosmopolitizmus (világpolgárság) állítólag magasabb fogalmának dicsőítésével eldiszítani. Még ideig el nem jutottunk, s a legkisebb nemzetecskéik azon féltékenysége, melyet nemzetiségük megóvásában tanusítanak, oda mutat, hogy még egyhamar nem is jutunk oda. Egyesek, kikben az önzés kipusztíthatatlan gyökeret vert, mindig lesznek, kik világpolgársági hajlamaikkal dicsőkedve, a hazaszerelmé érzelmét nem ismerik vagy nem akarják ismerni; kiknek szívébe nem férközik azon édes érzés, mely a haza boldogságán örvendő honfű szívet betölti; kik nem ismerik azon bánatos aggodalmat sem, mely a haza balsorsán tündő honfű keblét tépi; de azon büszké érzetet sem, mely azon tudatban fekszik, hogy ő, a nemzettest egyik parányi tagja is képes a haza boldogulásán közreműködni.

Pedig ha valami képes a jóérezelmű ember keheét büszkeséggel eltölteni, akkor csak azon gondolat lehet az, hogy ő egy nagy, egy büszke nemzetnek a fia, tagja; hogy a nagy épülethez egy kavicsosál ő is járulhat; hogy a nagy kérdések iránt, melyek nemzetének jelesebbjeit, jobbait foglalkoztatják, ő is érdeklődhetik, s hogy azok megoldásában a többiek sorában ő is részt vehet.

Az ember a társadalom számára van teremtve, s a civilizatio vívmányai daczára, melyek a különféle nemzetek tagjait már is oly közel hozták egymáshoz, kora volna gondolni is az általános testvérisülésre addig, míg a nemzetek saját nemzeti nyelvük fenntartásában, ápolásában és fejlesztésében nemzetiségük legbiztosabb támaszát fogják látni.

Már pedig ez úgy van. Nem szükséges azért, hogy a nemzeti érzés az általános emberi érzést elölje. Mindkettő megférhet egymás mellett. Különösen a haladó polgárosodás korában. A nemrég lezajlott orosz-török háború a gondolkodó emberben megingathatták ugyan a haladó kornak az emberiség tekintetében vallott elveit; de azt kell tekintetbe vennünk, hogy félvad, műveletlen népek viseltek egymás ellen háborút, s hogy az orosz, azokat kiket állítólag a török nyomása alól akart felszabadítani, már sok időt óta, a legerkölcselemből eszközökkel iparkodott megvesztegetni, törvényes uralkodójuk ellen fellázítani, hogy nemtelen hódítási vágyának annál hamarabb sikerüljön a meghódított tartományrészekben lábát megvetni. Ilyen előzmények után viselt háborúnál hiába keressük az emberiség kívánalmait; s a fájó érzésnél, mely valónkat betölti csak az erkölcsi undor nagyobb, melyet a sok embertelenségek okozója iránt érzünk.

A civilizatióknak kétségenkívül egyik igen szép feladatát képezi a nemzetiséget az emberiséggel kibékíteni; hogy ez nem lehetetlen, azt mutatják azon nagy férfiak, kik erős kétségbevonhatlan hazaszeretettel mellett a humanismus legkiválóbb képviselői. Mindkettő félrevonul ott, ahol a hódítás vad és nemtelen szen-

vedélye képezi a tettek förgőjét, s a humanismus, a valás és más egyéb szép eszmék csak frázisok.

Ez erények pusztá nevei nem mondanak semmit, csak azon tettek, a melyekben nyilvánulnak. Szépek és tündöklők ugyan mint azon fa, melynek szinompás és illatos virága van, de melynek gyümölcse nincs.

Igaz, a kor gyakorlati iránya, mely az idők rohamos folyamatával lépést tartani látszik, ideáljaink ragyogó képét elhalványítani törekszik, s képes is azt eszközölni azokban, kik a küzdelmes élet szinpadán az anyagiak szolgálatában az eszményiek vesztéséget nem érzik annyira, ömraguk is rohamosan, majdnem öntudatlanul sietve keresztül a rövid életpályát; de mégis mindig azok lesznek a só, melyek az emberiség szellemi kincseit rothadásnak indulni nem engedik. A világító tornyokat, pillanatnyira elföldheli ugyan a borús ég sötétsége, de az örvénytől mégis ők óvják az egekig tornyosuló hullámokkal küzdő hajóst.

Jegyzőkönyv.

felvéve Nagy-Kanizsán 1878. évi február hó 11-én a nagy-kanizsai takarékpénztár részvénytársaság közgyűlésében.

Jelenlévők:

Tóth Lajos első igazgató elnökléte alatt Darázs Zsigmond titkár, mint jegyzőkönyvvezető és Axenti György, Belus József, Bettelheim Samu, Blau Pál, Blau László, Blau Nándor, Chinorányi Géza, Eben-spanger Lipót, Eben-spanger Leon, Engländer Lajos, Fassel H. B., Fesselhofer József, Gelsei Guttman S. II., Guttman Vilmos, Guttman Simon, Halpöten László, Hoffmann Salamon, Oreg Jack Frigyes, Juhász György, Löwinger Israel, Maschauer Mór, Nutsch József, Ollap Samu, Pász-szer Ignatz, Dr. Pressburger Jakab, Rosenfeld Sándor, Rosenfeld Adolf, Rosenberg Israel, Rosenberg Ferencz, Stern J. M., Sommer Sándor, Sommer Miksa, Sanveber József, Dr. Szukits Nándor, Dr. Schertz Simon, Valbach Mór, Veisz Márk és We-

A „Zala” tárczája.

Emlékdal.

Szivandallító édes danára
Kél a szél,
Anyámnak elmúlt bölcsődaláról
Elbeszél;
Eltete int az új tavasz
Virányos reggelén;
Holott éjről regél.

Mögöttem áll kedves virágjával
A sötét múlt,
Melyből egy piros rózsza mégis a
Jövőbe hullt;
Az enyészett a hő szerelem
Valódi képe ez,
Ki tudja, mit jelez?

Szemembe nézek oh anygalképti
Szép leány,
S látom e két végtelen színt egy szép
Éjszakán:
Szíved szerelme a piros,
Szemem az éjszaka,
S te ennek anygala.

Oh bár lehetne jövő reményem
Azon éjszaka,
S rém mosolygna igaz szerelmed
Bibor hajnal!
Szemben virul korány ólén
A szívek érzete
Míg az fölkele.

Szécs Lajos.

Vonások a színész-életből.

Naplómból

írta: B.

(Folyt. és vége.)

Gazdám, határozottan tudom, hogy maig is édes emlékeket táplál irántam, mert — öndicséréji vágy nélkül mondom — soha jobb mosogatóra nem fog akadni kivülem: En is szerettem őt, de azért nem állhatam meg, hogy bucsuzás nélküli távoztomkor három mazoló ecsetet szelre ne dugjak. Mintha csak éreztem volna, hogy e pemzlik fognak számomra jövőt pingálni. Ráckeveiben, hova két napi gyaloglás után megérkeztem, színészek tartózkodtak, mit midőn tudomásul vevék, terv fogamza agyamban. Terveimet egy óra elhatározással érlelé s én az igazgató elé vezettem magam. Megkérdezte, mivel lehet szolgálatomra? Semmiel — feleltem sőt inkább én akarok szolgálatába állani. Nem értett. Színész óhajtanék lenni Most megértett. Minő képzettséggel bír? kérdé. Szó nélkül elővettem a lopott pemzikeket, s mint művészetit oklevélet mutatám azokat. Bevettem, a harmad nappal ex előtt elpárolgott diszít helyét töltendő be. Ennek most már körülter 16 éve s én a multból mit sem bírok egyebet; ez öreg kabátom, melyet atyám — a hajdan rettenetesen companszusztér takarozással adott velem mikor Tököllyről Sorokasára gyalog kiszállított.

E tréfás életrajz jóízű habotokra adott alkalmat s arra, hogy komikummal tett

collegánkat elneveztük companszusztérnek s a keresztelőt habzó poharak mellett reggelig nyújtók.

Üröm is volna a színész élete, ha ehhez hasonló kedélyes percek nem szövődnének boros napjai közé. —

Volt egy alsórendű színészünk, kit néha sugóul, nem egyszer kortina-huzóul használt társulat azou alapon, mert mindenre alkalmas volt, a mit a szinpadon kívül kellett végezni. A kortina-huzásért 5 krt rakott el a közös kasszából, valahányszor e foglalkozásra, műkedvelő nem akadt. Egy alkalommal valami háladatos szerep is jutott neki, de a többször említett hivatal is reá várt. Úgyes alakításáért, mely ép a felvonás kuicsául esett, viharos taps jutalmazta s a jutalmazó közönség erősen kívánta megjelenését. Emberünk nem jött zavarba, a deszkákra lépett s az önkényesen felvont függöny alatt, kezében a hosszú zsinaggal, bökölva mutató magát. „Magam vagyok a portás” — szólott, mely tétellel nemcsak ujjában kitörő tapsvihart aratott, de magáva tette továbbra is az élelmiséget méltányló közönséget, mely e naplói a „kortinabuzó” haladását folyton észlelheté.

Ilyen véletlenek alkotják a művészt.

X-en, drágálva a vendéglői élelmiséget, nyolozan egy ösvegy nőnél főzötök ebédet. 20-20 krt fizettünk naponként azért a két-félére oszó ebédért, mely borzasztóan nagy cseréptalokban hordaték föl a kúsa

asztalra Szerény ebédünket hercegvégi tettek tréftánk, miknek hogy nem valánk szűkben, a következő eset is bizonyítja. Egyike cimboráinknak hatalmas étvágygal bírt; de nem is annyira étvágy, mint gyomorral, miután az elsőnek egyikünk sem érzé hiányát. Közéledéknként péntekhez, mely napon a szokásos turós-csusza ellen kellenédt irótháború intéznünk. Cs. barátunk már előre arról beszégette, hány tányórral fog ő elpusztítani abból a híres ételből, a nélkül, hogy csak egyszer is rána egész éves alatt. Ismertük képességét, kétségbe sem vontuk azért szavai igazságát. Valaki azonban jónak találta közönséget tamaskodni, mi által a gyomor csimbora még inkább tette buzditott. Pedig kitalálhatta volna, hogy a lepleve tett lelkesítés álburujka alatt csel lappang, mely keserűvé igyekszik tenni édes talajait. Így lón. Pár perczelőt déli 12 óra előtt reggődéknél próbánk, honnan csoportban indulánk jó távol terített asztalunkhoz. A győgysszertár előtt kelle elhaladnunk, hol naponként majd egyik majd másik színész megfordult; ki nek ragasz-kinek poudre-de-ris, festék a több e félére volt szükségre, fel sem tűnt tehát, hogy intricusunk közönlünk kiválva, oda belépett. Csakhamar uton is ért benünk, s azzal felédre lón minden a vár aközös csuszán kívül. — A betálat leves végét járta s vil-lával felfegyverkezve fordítánk szeméinket az ajtó felé, hol a teher túróval prémzett delicatessenek kellenédt felülni. Nem úgy lón. Gadaasszonyunk jónak találta tányó-rainkat egyenkint kihordani és ottkúln, mint monda, a forró lábából megrakni azokat. Az intricus segített uoki e műtéiben,

lich Samu, összesen 41 részvényes tag, kik mindössze 180 darab részvényt képviselnek. Elnökül igazgató ur üdvözölvén a megjelent részvényeseket, jelenti, hogy a közgyűlés az alapszabályok értelmében határozatképes, és ennek alapján a közgyűlési megvittoknak nyilatkozza, jelentést tesz továbbá a takarékpénztár részvényességének üzemeltetéséről, azaz a kamattal említi fel azon nem kedvező körülményt, hogy részint a terméketlenség, részint egyéb elemi csapások következtében, a takarékpénztár adósságainak kamat hátralékai igen felszaporodtak, de megnyugtatóan értesítheti az részvényeseket, hogy az igazgatóság a kamathátralékok elenyésztetésének eszközöztetésére a szükséges intézkedéseket megtette. Megköszönve ezután a hivataloskodása ideje tartama alatt irányban nyílt bizalmat, minthogy hivataloskodása ideje ezen letelettel, felkéri a közgyűlést az újabb választás megtörténteig egy korábbi választására.

Erre a közgyűlés egyhangulag a leköszönt elnök urat az elnökségi tisztiségnek tovább folytatására felkérte, mit az elfogadván, a mai közgyűlés jegyzőkönyveinek hitelesítésére Nutsetz József és Blau Nándor urakat kiküldetni, a szavazatszedő bizottságba pedig Weiss Samu, Blau Lázár, Maschanszker Mór, Juhász György és Sommer Sándor urakat megválasztani ajánlja, mely ajánlatot a közgyűlés egyhangulag elfogadott.

Következvén az igazgatóság lezámolásának megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztása, mindennek előt felolvasított a felügyelő bizottságnak a közgyűléshez intézett s az egyes részvényesekkel külön nyomatásban szabályszerűleg már közölt, az érdembeli jelentése, melyre Gelsei Guttmann S. H., ur a mérleg részletezését és a nyereség felosztása iránt az igazgatóság javaslatát a következőkben terjeszti elő.

A nagy-kiszámi takarékpénztár betéti tőkében kitétek 1876 év végén 1715139 frt 03 kr. kamatokban 49353 frt 59 kr. Összesen 1764493 frt 02 kr. tőkében kitétek 1877 végén 1914519 frt 40 kr. kamatokban 46805 frt 02 kr. Összesen 1961234 frt 42 kr. e szerint a betétszaporodás 1877. végén volt 196840 frt 80 kr. a bekelezett kölcsönök utáni kamat hátralék kitétt 1876 év végén 68724 frt 62 kr. 1877. 86825 frt 05 kr. e szerint kamat hátralék többlet kitesz 18100 frt 05 kr.

Az alapszabályok értelmében a nyugdíj alap gyarapítására fordított összeg, mint a mérlegbe kitüntetve van, kitesz 1559 frt 49 kr.

minek folytán a nyugdíj alap összege 13377 frt 02 kr. emelkedett.

az évi nyeresémet a mérlegben foglalt következő tételek képezik:

a) az értékpapírok kamataiban 11335 frt 65 kr.

b) házi-jedelemben 5791 frt 97 kr. c) tiszta nyeresémben 12280 frt 96 kr. mégis 79 arany és 60 frk. Összesen 29408 frt 58 kr. 79 arany 60 frank.

Ezen nyeresémet az igazgatóság a kép javasolja felosztani, hogy jótékony célokra 925 frt adományozassék, 24000 frt pedig a részvényesek közt olyképen osztassék fel, hogy az 1877. évre szülő részvényesek egyenkint 80 frttal legyenek bízva, az ékként felosztott nyeresémből még fennmaradó 4483 frt 58 kr. 79 drb. arany és 60 frank pedig, mint nyeresémet tartalék, esetleges behajthatlan kamathátralékok fedezésére fent hagyassék.

A jótékony célokra szánt adományok következő felosztását javasolja, és pedig adassék:

- a) a gymnasiumi muzeumra 20 frt.
- b) a polgári iskola szegénysorsu növendékeinek tanszerek és ruházatra 45 frt.
- c) népiskola növendékeinek hásonzőelőokra 140 frt.
- d) az izraelita iskola segélyezésére 140 frt.
- e) az evangelicus iskola segélyezésére 40 frt.
- f) görög keleti iskola segélyezésére 30 frt.
- g) kereszt. kórház segélyezésére 70 frt.
- h) izr. kórház segélyezésére 70 frt.
- i) keresztény házi szegények segélyezésére 145 frt.
- k) izraelita házi szegények segélyezésére 145 frt.
- l) tüdőoltó egyesület segélyezésére 50 frt.
- m) betegsegélyező egyesület segélyezésére 30 frt.

Összesen 925 frt.

Előterjeszti továbbá Gelsei Guttmann S. H. ur, hogy a nagy-kiszámi takarékpénztár tulajdonát képező értékek között 278700 frt névértékű szőlőváltási kötvény van, mely kötvények a múlt év végén 76³/₄ frtban megállapított árfolyam szerinti értékben 213902 frt 25 kr. tesznek ki, ezek évenként sorsolás alá esvén, ha mind ki sorsolva lesznek, az intézet részére 64797 frt 75 kr. tiszta nyeresémet fognak hajtani; ezen a kisorsolások folytán időnként befolyó tiszta nyeresémetek hova fordítása iránt általjában azon nézetét nyilatkoztatja előadó ur, hogy ebből a jelenleg 88141 frt 69 krban felvett, de korábbi határozat folytán 60000 frt leirandó ház értékre 25141 frt 69 kr.

a jelenleg 37500 frtból álló, de 60000 frtba fel emelni határozott részvénytőke szaporításra 22500 frt — kr. Összesen 50641 frt 69 kr.

legyen fordítandó, fennmarad még 14156 frt 06 kr. ehhez képest javaslatot tesz, miszerint az említett szőlő váltási kötvényekből az évben már kisorsolt 9500 frt névértékűeknél a felvett 76³/₄ frt árkeleten felül származott haszon 2208 frt 75 kr, valamint a még ez év folytán kisorsolandó szőlő váltási kötvényekből eredő haszon is, ³/₄ részben a részvénytőke alap szaporítására, ¹/₄ részben pedig a ház érték leírására forditassék mely arány szerint az előbb említett 2208 frt 75 kr. haszonból most már 1656 frt 56

kr a részvénytőke alapra, 552 frt 19 kr pedig a háztérték leírására felhasználassék. Ezzel végezvén, előterjesztését ajánlja a közgyűlésnek, az általa előadott javaslatok elfogadását s miután másodigazgatói tisztiságának ideje ezen letelettel, megköszönve az irányban tanúsított bizalmat, ajánlja magát továbbra is a t. részvényesek szives figyelmébe.

A közgyűlés helyesléssel veszi tudomásul másodigazgató urnak javaslatait ezelekhez képest a nyeresémet felosztását, a 4,83 frt 58 kr 78. db. arany és 60 frank mint nyeresémet tartalékának felosztatlan hagyásával, jóvá hagyja, az igazgatóság, és felügyelő bizottságnak buzgó eljárásáért köszönetet szavazva, részükre a felmentvényt megadja és a szőlő váltási kötvények kisorsolásából eredett és még az év folytán származó nyeresémeteknek a részvénytőke alap szaporítására és a ház értékleírására felhasználása iránt tett javaslatot elfogadja.

Az időközben megejtett választások eredményéről, a kiküldött szavazat szedő bizottság, következő jelentést terjeszt elő: a beadott 180 szavazat ebből esett:

1. Tóth Lajos mint elsőigazgatóra 169
2. Gelsei Guttmann S. H. mint 2-od igazgatóra 166 szavazat, továbbá mint igazgatósági tagokra:

1. Blau Lázárra 174.
2. Ebenspanger Leonra 173.
3. Weiss Manóra 172.
4. Plosszer Ignátra 171.
5. Weiss Samura 169.
6. Walbach Móra 169.
7. Löwinger Izraelre 167.
8. Dr. Schertz Simonra 143.
9. Rosenberg Izraelre 132.
10. Axenty Györgyre 129.

és pedig mint rendesekre, továbbá:

1. Somner Miksára 45.
2. Guttmann Simonra 40.
3. Dr. Szukits Nándora 29.

és pedig mint póttagokra, még is:

1. Ollip Samura 173.
2. Vágner Károlyra 39.
3. Júlász Györgyre 132 szavazat,
4. Berényi Józsefre 49 szavazat mint póttagra, mint a felügyelő bizottsági tagokra, kik is mindnyájan megválasztottaknak kijelentettek.

Indítvány a megjelent részvényes tagok által nem tétetvén, elnökül igazgató ur megköszönve a jelenlevők szives részvételét, a közgyűlést befejezettnék nyilatkoztatja, minek folytán a jegyzőkönyv bezártott és aláíratott.

kinf. jegyzetto: DARAS, titkár.

Helyi és megyei hírek

— Hirdetmény Az 1871. XVIII. t. cz. 43. §-ának 3-ik bekezdése értelmében Nagy-Kiszámi a városi képviselő-testület választás alá eső tagjai sorából jelenleg kilépők helyébe új képviselők választására ugyan azon törvény 47. és 50. §-ai alapján — határnapon 1878 évi február hó 28-dika tüztörvén ki, erről a városi közönség oly hozzáadással értesítettik, hogy a képviselő-választás tekintetes Svastits Benó alispán ur személyes elnöklete alatt a városához disztermében a fentebbi határnapon reggeli 8 óraker — a város területén alakított mind

a négy választó-kerületre néve egyszerre veendi kezdetét.

Kelt N.-Kiszámi 1878 febr. 22-én.
A városi tanács.
Jegyzet: A választás alapjául szolgáló virilisták és választott képviselők névjegyzéke a választásra jogosultak által tudomásvétel és esetleg tájékozás végett — a városi tanács-teremben bármikor a hivatalos órákon belül betekinthető.

— Mohamed Chemseddin, azon vönző arcu fiatal török, ki a török küldöttséggel Kanizsán is megfordult, a kitűnő toszájival feltűnést kellett, Kóváry Béla urhoz a következő francia levelet intézte, mely tartalmánál fogva általánosabb érdekű, melyet ép azért közlünk is:

Török nyelvben de magyar betűkkel írt kedves levelének birtokába jutottam, valóban mindnyájan egyhangulag méltányoltuk a nagy haladást, melyet ön oly rövid idő alatt a török nyelvben tett. A ben használt szavak épen a legalkalmazhatóbbak voltak a levélben foglalt eszmék kifejezésére; és daczára némely hibának a mondatszerkezet általánosságában (mondatszerkezet mely egészen ellenkezik Európa egyéb nyelveivel, és melynek nehézsége még azoktól sem vonatik kétségbe, kik tekiütélyeknek ismertettek el) tartalmát tökéletesen kivehettük. Szívünkben köszönjük az ólének hajlamot, a mely önt nyelvünk megtanulására birta. Magyarul (oh e név megbájl!) akartam teletni, ah! sajnos, nem vagyok még elég erős magam e nyelven kifejezhetni, de el nem fogom mulasztani annak megtanulását, ha Allah megengedi. Bocsanatot kérek, elismervén, hogy vékeztem a legbensőbb barátság ellen, midőn feleletemmel késtem. Irni akartam gyönyörű, bajok, sikerek, győzelmek, diadalmak s egyebekről — de fájdalom, ép az ellenkező következett be! oh süjtö balsors! vae victis! Nem lát itt egy derült arcot, de még nem is hall hangosan beszélni; minden arcz komor, teli szomorúsággal; az egyik atyját veszítette el, a másik hát, amaz fivérét; én magam is büszkélkedem mondhatni, hogy enyém közül hármat vesztettem, s azok sorát magam is osztani reményeltem, In cha Allah. Mindnyájan a kardot ragadván meg, nem maradt senki sem ideje a tollat vezetni. A tengerbe estünk, — beázattunk, — nem félünk mi már az esőtől, jöjjön az bár szakadássalhan özönből! Legyőzhetnek bennünket, de esügedni — nem soha! — Hála örömmel olvastuk az irántunk való szeretetből Buda-pestben történt lelkesedett tüntetésekről. — Tudjuk, hogy önök fivéreink, s megis mutatták, hogy egy a barátság, mint szavuknak hívei fognak lenni — a legválságosabb időben, s daczára minden akadályuk. Ha áthágatlan akadályoktól visszatartva, nem is bírnak tetteleg segítséggel hozzáuk aietni, úgy megis megvagyunk győződve, hogy emlekezünk fenn fog maradni önkönel még vesztességek után is, — és ez megnyugtató bennünket, habár a világ egyéb népei iparkodnak is gyűlölt nevünket — ugyan aratlanul — legyalázni.

Fogadják legmelyebb tiszteletemet — nem kevésbé városa — N.-Kiszámi, melynek emlekezete boldogságom egy percöt képezi. — Isten ómenl édes barátom, s ne feledje igaz hű barátját és fivérét Mehemed Chemseddint.

rázhatlan. De tudod: mi jut eszembe? Add szavadat, hogy egy kérelmemet teljesíteni fogod.

„Ugy hiszem: ismersz, édes Jenő; tudhatod, hogy veled szemben vincsen ál-doza, melyre kész ne volnék.“

„Köszönöm, Elek! Add tehát szavadat, hogy halálom esetén Irmát nőül veszed! Szíved szabad. Hidd el, csak te lennél képes ezt a nemes lelket megérteni. Az a tudat, hogy te boldogítandó, megkönnyíti a hálal gondolatát.“

„Ne szőj sőtét gondolatokból rémes képeket, Jenő! Te egykor boldog leszel!“

„En szavadat kértem, Elek!“ szolt Jenő komoran.

„Na, miután ez lelked óhaját képezi, fogadd baráti szavam!“

„Köszönöm, Elek! Most isten veled! Nekem a magányra igen nagy szükségem van. Holnapi vizontlátás!“ Ily szavakkal vált el Jenő Elektől.

Alig távozott el Jenő, Elek gondolatokba mélyedt. Ajkán néha-néha tájó mo-soly vonalt el. Aztán kikönyökölt ablakán. Ej volt. Ez égen ezer meg ezer csillag világlott. A hold, az ég örök zsidója — sápadtan halad tovább. —

Lenn a földön minden néma volt, minden szendergett. Boldog, kinek azemét édes megnyugvás álma zárta be, szépek álmai. Boldogoké az álom. Kinek szívébe a bánat verte gyökerét, semmi nem ad nyugtot, ... csak a sír.

Hosszasan tündött Elok. Édes emlékeket idézett fel lelkében a gyönyörű éj; édes, szép emlékeket, miket tiszthadodik évünkkel sírba tessünk.

Van-e ifju, kinek lelkében a holdas-csillagos éj első szerelme álmat vissza nem idézné? Hiszen oly hasonló az első szerelmünkhöz. Rajta a milliárd csillag egy-egy remény, melyből az ifju jövő ábrándját szövi; a hold s halvány féltékenysége.

Ejtél tájon beázta Elek ablakait s nyugodni ment. Ijju volt ő is, ki álmat óhajit, hogy valót vessiesen.

Másnap bucsut vett egymástól a két jóbarát. Néma volt a bucsu. Nem mondták egymásnak: „ne felejt.“ mindenik érezte, hogy mélyen szívőbe van vére barátja képe. Nem ejtettek könyet. Tudta mindenik, hogy az csak növelni a másik fájdalmát. Annyira szerették egymást, hogy a viszont könyet szülő könyet szívőkbé zárták.

Hiszen elég, ha könyeiknek a néma ság tanuja. Oly enyhítőleg hatnak a szívre magányunkban elsírt könnyeink.

II.

Három hónap telt el ez esemény után. A két baráti kebel, mely oly hön dobogott egymásért, elszakitva, Jenő a világ zajába lépett, hogy elnyerhesse azt a rózsát, melynek leszakitathása vérünk drága cseppjeinek elhullatásával jár: az önállóságot.

Az élet két ajándékot tart a halandók számára: ést és pánzt. Ritka az, kinek a sors mindkettőt megadja; de, ha megadja, nagy és szép tettek alapjául szolgál. Jenő azok közé tartozott, kik pusztán az ést nyerik. Oly ajándék, melylyel az egész világot hatalmunkba ejthetjük, Jenőnek hivatalt kelle szereznie.

Elek mindkét ajándékunk osztlályszeze volt. Neki még egy évig volt, szándékában tanulni, hogy azután pénzt, gardságát a kiművelt ész és szív segélyével nemes célokra értékesíthesse. — — —

Eleket ismét Cs...városban találjuk. Jelentékeny változáson nem ment keresztül, csak némi kinyomata van arczán a bú merengésnek. —

Ép valahova indul, kalapját, botját véve, távozik. — Kövessük őt! —

Lépteit a temető felé irányozza. —

Midőn a temető küszöbét átlépte, hát rahökkenve állt meg. Egy siron gyönyörű 15—16 éves lányka térdelt. Szépen arnyalt olajszin arczát az átszellemülést még gyönyörűbbé tette. Sötét gesztenyeszin firtjei szeszélyes csigákban omoltak vállaira. Éj-

sötét szemét az égre emelve, forró fohászokát röptetett oda hol a vagyó, remél-sziv vigasza él.

Elek nem birt mozdulni; a bámulat dermedte tevő. Ennyi szépséget, ily égi jószág kifejezésével az arcon soha nem látott. —

Azt hívé, hogy álmodik.

Közben a lányka felpillantott, s a mint a rajta merengő ifjut meglatta, biborpir önté el arczát. Felkelt, az ifjura egy mély, szemrehányó tekintetel vetett, s a temető ellenkező oldalán távozott.

Elek szívőhéhez kapott. Érzé szerelme ébredését; megijedt tőle. —

Midőn a lányka távol volt a temető-től, Elek még egyre nézte, remélve, félve, szerelmemmel.

Gyorsan visszafordult Elek; a hölgyet követni nem volt ereje. Rohant, rohant; maga sem tudta; hova. Lelkében a szerelem felébredt, ez ütö, ez nem hagyta pihejni. —

Csak a késő est vetette haza. Leverten, sápadtan dől pamlagára, a gondolatokba mélyedt. Meg-megrázta fejét, mintha gondolatait akarta volna elűzni. Hajtűrtjei rendetlenül pihentek homlokán; szemé lángolt. Az eddig szendergő arszlán, szerelme kétszeres erővel ébredt fel szívőben. Szeretett, nagyon szeretett; s érzé, hogy a szerelme óriás.

Előrevé naplóját, hogy tuláradt lelkének kifolyást engedjen. Oly hű, oly jó barátunk a napló! Örömjüket, fájdalomukat elpanaszoljuk neki, s tudj az ég; akkor megenyhül a fájdalom, édesebb lesz az öröm.

Folytatása köv.

Kérésényi.

A becsületészó.

(Bevált)

I.

Kérésényi Elek gondolataiba merültlen áll szobájában. Gondolataiból heves kopogtatás veré fel. Halvány arccal lép be Somogyvári Jenő, Elek benső barátja. Arczát bú árnyékolja. Leverten foglal helyet.

Válni, válni! — Szegény Irma! — szól Jenő és szemében egy bánatköny megjelen.

Vigasztalodjál barátom! A válas faj; a viszontlátás reménye élteit. Boldog vagy, mert rövid távollét után sírj tartó együtt-lét var rosz! — Vigasztalja barátját Elek.

„Soha! soha! Érezem, hogy a búcsu szerelmem végbucsuja volt. Távozzom; és hi tudja a jövő? A jövő tükre kimagya-

(Reunio.) Kedélyes kis mulatságot, ez évadban a második rendezé tagjai számára a kereskedelmi kaszinó. Miután a mulatságokra meghívók szét nem küldetnek, rendszeren csak kaszinói tagok jelennek meg. Ez alkalommal is (szombaton, február 23-kán) szépszámu hölgy és férfiközönség jelent meg, mely a legderültebb hangulatban mulatott fél négyig. Az első négyest 24 pár táncolta. A jelenvöltek hölgyek közül kiemeljük: Ebenspanger Lipótné, Blau Naudorné, Wolheim Bódogné, Weiser Józsefné, Lakenbach Irma k. a., Lakenbach Rebeka k. a., Lederer Cecília k. a., Scherz Albertné, Rosenberg Sándorné. Egeiszegri; Eichberg Nath. k. a. Weismayer Erőstin k. a. Maschanskor Mórni hölgyeket. Dicséretet érdemelt a fáradságtalan rendező Ebenspanger Leo úr, ki ügyes rendezéséért és mindenre kiterjedő figyelméért a jelenvöltek elismerését kivívta.

(Rendkívüli képviselő-testületi közgyűlés.) Nagy-Kanizsa a város képviselő-testülete 1878 évi február 27-dikén délutáni 3 órakor rendkívüli közgyűlést fog tartani. Tárty: A töltyő hó 16-án kiküldött bizottság véleményes jelentése, a községi bírásokdók mikénti behozatala és alkalmazása tárgyában.

(Gyászír.) Egy kedves fiatal asszony temetése volt vasárnap, délután 4 órakor, Hild Adél; pár, nappal azután, hogy egy kis gyermeknek életet adott, tette azt egyszerűsággal, a szerető férjét özvegyggyé. Az elhunyt 21 éves nő szüleinek valamint férjének bánata és kétségbeesése ép úgy leírható, mint azon általános részvét, mely a temetés szomorú szertartásánál mutatkozott. Beláthatlan sorban vallásáskülönbőség nélkül vonultak ki a résztvevők a temetőbe, megadván az elhunytak a végtesítettségét, s ha szüleinek, férjének, rokonaik nagy szomorúságát valami enyhíteni képes bizonyára a ritka részvét az, mely Kanizsa város minden rendű lakosságának nemeselelkűségéről dicsőítő tanubizonyosságot tesz. Nyugodjék békében! — A kiadott gyászjelentés így hangzik: Hild Ferencz, kőfaragó mester, maga és kiskorú gyermeke Károly, ipja Csizmadia Imre, napa Krisztián Zsófia, ugy ezek gyermekei Irma, Amália, Vilma, Kálmán és Imre szomorúdt szívelel jelentik forrón szeretett nejeinek, illetőleg anyja, leányuk, testvérük és sógornó-júknak Hild szül. Csizmadia Adelnak este 21-ik évében, a folyó hó 22-én délután 5 órakor a halotti szentesség átjatos felvétele után beháttágya gyuladásban történt gyászos kimúltát. A boldogult hült tetemei t. hó 24-én délután 4 órakor fognak a helybeli sírkertben örök nyugalomra letételei. A szentmise áldozat pedig folyó hó 25-én d. e. 10 órakor a helybeli plébánia templomban lett megtartva. Béke lebegjen hamvai fölött! — Nagy-Kanizsán, 1878. február hó 22-én.

(Athelyezés.) A m. kir. igazságügy-miniszter Fabian Ferencz vezserpmi kir. járásbírósiáig végrendeletét saját kérelmére a n. kanizsai kir. járásbírósiáig helyezte át.

Egy az utolsó években előbb Kürschner Ignacnál később Weismayer M. úr kérésére szolgált Ledermann Henrik nevű kereskedő segéd. Budapestn a „Fénir-Ló”-hoz emizett vendéglőben mult csütörtökön délután melbe lőtte magát. Úgy értesülünk, hogy ügyilkossága előtt levelet küldött Kanizsára, melyben különösen arról panaszkodnék, hogy már önálló üzlet tulajdonosa volt, és megbukván nem tudott újra zöld ágra vergődni. — Amint az „E”-r írja, egy nála talált orvosi rendelvény szerint fiasas betegségben szenvedett. Élve, de reménytelen állapotban szállították a Rókus kórházba.

(Gyászír.) A nagy-kanizsai nagy. kir. honvédtisztikar és a kir. táviratdatisztikar mélyen megilletődött szívvel jelenti szeretett tisztársuk Roschitz Izidor szab. áll. m. kir. honvédfőhadnagy és m. kir. táviratdatiszt urnak hosszas szenvedés után f. hó 21-én esti 11 órakor élete 37-ik évében szívhajban történt gyászos kimúltát. A boldogultnak hült tetemei f. hó 23-kán délután fél 5 órakor (kiszájt utca Budai-téle házból kiindulva) lettek a helybeli r. kath. sírkertben örök nyugalomra téve.

Az engedőszt az. mise-áldozat pedig f. hó 25-én délelőtt 9 órakor lett a szent. ferencz-rendiek templomban a Mindenhatóknak bemutatva.

N.-Kanizsán, 1878 febr. hó 22-én.
Béke hamvaira!

(Felhívás és kérelem.) Nyelvkincünk példabeszédei és szójárásai gyűjtésébe belekeadvén, hogy azokat betűrendben összeállítva és magyarazatokkal ellátva kiadjam, vagyok bátor felkérni mindenkint, a kit ez ügy érdekel — s melyik magyart ne érdekelne? — sziveskednék engem minden nem mindennapi vagy még le nem nyomtatott, a néptől eliesett szójárás vagy példabeszéd beküldése által vállalatomban támogatni. — A fővárosi ugy szintén a vidéki lapok kéretnek a sorok átvételére. Honfui szövezzel Witt Fülöp Nagy-Kanizsán.

(F. É.) Ifj. Featetics Tassiló gróf közelebb rövid ideig Keszthelyen tartózkodva Csaszának László kir. tanácsos és urad. kormányzó kíséretében megtekinté az ottani m. kir. gazdasági tanintézet tanhelyiségeit és gyűjteményeit. A gróf az egyes tanácsok jól felszerelt gyűjteményeit, a regytani laboratoriumot sat. nagy érdeklődéssel szemlélte meg és meleg elismeréssel

nyilatkozott a tanintézet újabb szépen fejlődő felszerelése, czélzserű berendezése, s az ott uralkodó rend fölött. Kijelentése szerint máa alkalommal az intézet kapcsolataiban levő majort, gazdaságot keret és szőlőtelepet fogja megtekinteni A nagyreményű fiatal gróf, azzal, hogy a gazdasági tanügy iránt ily élénk érdeklődést mutat, egyrészt komoly irányu gondolkodásáról és megjegyzéseiből kivehető szép ismereteiről tesz tanúságot, másrészt pedig hazánk mezőgazdaságának előmozdítása körül halhatatlan emléki Featetics György gróf a „Georgion” dicső nevű alapítója méltó dedunokájának mutatkozik.

Rosenberg Henriette úrhölgy Zala-Egerszegről értesíti az érdeklötteket, hogy azon vánkost, melyet egy szegény család felségelésére kijátszott Dr. Sámuel nyerte meg Budapestn.

A keszthelyi iparos ifjuság által f. évi február 23-án, az „Amazon” szálloda csinos nagytermében rendezett zártkörű táncostélyi, látogatottsága s jó kedv tekintetében teljesen kielégítő volt. A megjelent szép hölgyek egyszerű, de feltűnő izléses ruhában jelentek meg. Kilencz órakor Babay Ferkó zenéjére megkezdődött a tánc, melyet a tűzről pattant fiatalág dicséretreméltó buzgósággal „kivilágos kiviradüg” járt A négyeseket 40 pár táncolta. Volt egy pár új jelenség is. A szerzetreméltó hölgyek nevéiből, kik emlékezetünkben megmaradtak, ime egy csinos kőszort alkotunk. Jelen voltak ugyanis: Szép Lászlóné, Böhm Z.-né, Brotkóné úrhölgyek; továbbá: Mester Anna Kratzer Jozefin, Lipsitz Mari, Linter Lina, Piutér Juliska, Maszlakovits Lujza, Rosenberg nővérek, Biptrovi's nővérek, Csóka Liza, Király Mari, Neumark nővérek, Laabb Ottilia, Nyers N., Horváth N., Borsódi Katicza s. a. t. kis-asszonyok. — Gratulálunk a derék a tapintatos rendezőségnek az ügyes rendezésért; továbbá azért is, mert a mai nemes igyekezetük által egy oly évenként megmegtérhető táncvizigalomra vetették meg az alapot, melyet iparos osztályunk ez ideig érezhetően nélkülözött. — Végül föl-említjük, hogy szünóra alatt az 1877. évi okt. 20-án Keszthelyen a török-sebesültek javára tartott hangversenykor megmaradt 15 dr. nyereleménytárgy sorsoltatott ki. A tárgyak, a nyeresőség elomúatása mellett Gaál Endre, volt orsz. képviselő úrtól mint azon hangverseny elnökétől átvehették.

Fényes álarozsóból lesz f. é. márczius 3-án Keszthelyen az „Amazon” szálloda nagytermében. Alarczok és jelmezek Klein Lipót kereskedőnél nagy választékban kaphatók. Ezen bálról t. szerkesztő ur engedelmével jövőre bővebben.

Figyelmeztetjük t. olvasóinkat Kőváry Béla urnak lapunk mai számának irodalmi rovataiban közöltet előfizetési felhívására. — A munka érdekesnek ígérkezik s előfizetési ára 15 iv 1 frt, olcsóra van szabva. A múltbéli lapunk legközelebbi számainak egyikében mutatványt fogunk közleni.

A párisi közkiállításra küldendő tárgyak vámk kezelése tárgyában a pénzügyminiszter eirendeli, hogy a vámhivatalok az odaküldendő s onnan visszahozandó tárgyak vámkelésénél lényegileg azon szabályokhoz alkalmazkodjanak, melyek az 1855. évi párisi mezőgazdasági és iparkiallításra küldött tárgyakra nézve előszabotak. Ezen tárgyak ugyan a bizonytalan, eladásra kivitt tárgyak gyauánt kezelendők. Ez alkalommal figyelmeztette az igazgatóságokat, hogy az 1878. évi párisi közkiállítás magyar orazágos központi bizottsága Budapestn gondoskodni fog arról, hogy minden magyarországi kiállító a kiállításra elfogadott tárgyakra nézve megfelelő igazolvánnyal látassék el, minthogy ezen kedvezményben csak is oly kiállító részesíthető, ki a fönnbent érintett s a budapesti központi vagy valamely vidéki kiállítási bizottság által kiállított igazolvánnyal el van látva. A vám alá eső kiállítási tárgyak vámentes visszavételére 1878 évi ápril végéig terjedő határidő engedélyeztetik. Egyidejűleg köteleességévé tette a vámhivataloknak, hogy ez illeltek közegek által igazolványokkal ellátott kiállítási küldemények vámkelésénél a vámjövédék megóvása mellett a lehető legnagyobb kímélettel és figyelemmel járjanak el, és az illelő bizottságoknak a szükséges fölvilágosításokat és utmutatásokat készségesen adják meg.

A „Szigligeti-Albumra”, melyet Szigligeti Ede siremléke javára szerkesztenek és adnak ki Sümegi Kálmán és Váradi Antal, az előfizetésre felhívó jelentés megjelent. Kívánatos, hogy a nemes czélu vállalatot a közönség minél nagyobb érdeklődéssel karolja föl. Szigligeti Ede, mint a főhívás mondja, a szellemi harczért legújabb halottja. Azon a téren kell neki — habár nagy nevé alig megközelítő — emléket emelünk, a melyen éretünk küzdött, az irodalom mezején. Elete, működése már századokra szóló emlék, a mi nemzetünk dicsőre, a legszentebb hűla saggalja most, hogy az ő porának nem szabad pihenni jeletlen. Szigligeti a magyar nemzetnek állított ércoszlopot a népessimű megteremtésével — a magyar nemzet kötelessége Szigligetnek látható emléket állítani. E czéla szerkesztő a Szigligeti-Albumot, melyben a nagy halott egész élete és működésének jónévű íróktól eredő ismertetésén kívül a magyar irodalom legjobbjaitól közölt költeményeket, elbeszéléseket és cik-

keket. Oly irodalmi kört nyertek meg a nemes czélu vállalat számára, mely minden tulhajtás nélkül biztosítja az album kiváló érdekességét. Arany János korosor ősz költőnkől kezdve, ki Tengeri-hántás című gyönyörű népies költeményt adott az album számára, a fiatalabb nemzedék tehetségesebb tagjaiig eddig munkákat adnak: Abonyi Lajos, Agai Adolf, Abrányi Emil, Ifj. Abrányi Kornél, Bartók Lajos, Beüthy Zolt, Bodnár Zsigmond, Csiky Gergely, Erdődi Béla, Gyarmathy Zsigáné, György Aladar, Gyulai Pál, Harrach József, Jókai Mór, Kárfy Titusz, Kaszár Emil, E. Kovács Gyula, Komocsy József, Kulifly Ede, Lauka Gusztáv, László Mihály, Mezei Ernő, Neményi Ambrus, Palásthy Sándor, Paulay Ede, K. Papp Miklós, Szabó Endre, Szász Gerő, Szász Karoly, Zichy Géza gr. Hazai festőink pedig Szigligeti Ede arczképén, nagyváradi szülőházán és rákosi tuskulánmán kívül népsiműveinek megkapóbb mozzanatai közül rajzolnak képeket az album számára. Bizton remélhető, hogy a magyar közönség örömmel áldoz annak siremlékére, ki egész életét a magyar közönségnek áldozá. A album, melyet a Franklin-Társulat a legdicszebben fog kiállítani, nyereüdrét alakú tizenöt-tizenhét ivre terjed. Ara ilusztrált borítékkal füzve 3 forint; fényes diszkiadás 5 forint. Az előfizetési pénzeket a Franklin-Társulat (egyetemutca 4 szám) fogadja el. Az előfizetési pénzek be küldésének határideje legkésőbb ez év márczius 31-ike A kegyeletes czéla szerkesztett, érdekesnek ígérkező értékes munkát a legmelegebben ajánlhatjuk olvasók közönségünknek.

A György Endre által kitűnően szerkesztett „Nemzetgazdasági Szemlére” hívja fel a belügyminiszter egy leiratában a városi hatóságok figyelmét és erkölcai támogatását A Nemzetgazdasági Szemle az egyetlen folyóirat, mely hazánkban kizárólag a nemzetgazdaságtannal és statistikával foglalkozik. A miniszter leiratában különösen arra figyelmeztet, hogy az idézett folyóirat a közigazgatás egyes ágait is felöleli, a miből a hatóságok közvetlen hasznót is méríthetnek.

Rövid hírek. — Bismark herczeg évi jövedelme 99000 márkát tesz ki. — A persa sah magántikára Alikhán a jövő héten Bécsbe jön, hogy az ura megérkezéséhez szükséges előkészületeket megtegye. — IX. Pius pápa több fejedelemlenk, köztük királyunknak is értékes ajándékokat hagyományozott. — Molnár György Debreczenben vendégserpel nagy tetaszé kö-zött. — A krétai nemzetgyűlés megszaktotta a portyál a viszonyokat. — E. szébet királyasszony 22-én reggel kíséretével együtt visszaérkezett Angolorazágból Bécsbe. — Gróf Szapary Imre gyilkosa, Tóth hadnagy ellen a vizsgálat be lévén fejezve, az ítélet a jövő héten fog hozatni és Jászberényben végrehajtatni. — Jordán Vilmos, a hirnevés német költő beferezte Budapestn saját Niebelungi eposzából tartott előadásainak sorát. A szép számmal egybegyűlt közönség írja az „Ellenőr” tapsokkal bucsuzott el a rhapszodtól, ki tartós benomást aligha hagy vissza. — A francia belügyminiszter elrendelte, hogy az összes szabad kömtyves páholyok, melyeket a május 18-diki kabinet bezaratott ismét megnyitandók.

Helyszüke miatt több czikk, úgy a „Csarrnok”-ban folyó novella folytatása kizsurott.

1622
n. i. 1878.

Hirdetmény.

A megye területén újabb is előfordul bünmerényletek által veszélyezett személy és vagyonbiztonság helyroállitásának és megszürládtátságának tekintetéből a nagyméltóságos magyar kir. belügyminiszterium egyetértőleg az Igazságügyi m. kir. Miniszteriummal folyó évi Február hó 19-én 7529 sz. a kibocsátott rendeletével megongedni méltóztatott, hogy e megye területén a rablók, rablójátskók, gyujtogatók és mindezek bünrészesekre nézve egy éven át a rögtön bírásokdás újabb egy évi időtartam alatt foganatba vétessék.

Eunélfogva a rablók, rablójátskók, gyujtogatók és mindezek bünrészesekre nézve a rögtönítöl bírásokdás Zalamegye területén egy évi hatályalv ezzel kihirdettetik, azon megjegyzéssel, hogy annak gyakorlatánál az 1868 évi November hó 5-én kiadott s legfelsőbb elhatározással jóváhagyott rögtönbírósiág szabályok lesznek alkalmazandók, melyek szerint:

- a) rablóknek tekintetnek, kik más valamely ingó vagyonától vagy személye elleni tetleges erőszakkal, vagy erőszakkal való fenyegetések által jogtalanul megfosztanak, habár a tetleges erőszak vagy aszal fenyegetés nem követten a kirabolt egyén hanem más jelenlevők ellen volt is intézve; továbbá
- b) rablójátskóknak kik rablásnál valakit életöltöl is megfosztanak; a)
- c) bünrészeseknek kik rablókval előlegesen a rablás elkövetése után nyújtandó segély vagy nyereség és haszonból vöndő osztályrészt íránt szövetkeznek; s végre
- d) gyujtogatóknak kik kártételre irányzott számító rossz akarattal oly tetlet követnek el, melyből idegenen túa támadt;

mind ezen elősorolt bünlötötteknek jelen kihirdetés után akár egyedül akár mások társaságában elkövetői, polgári állásuk és helyezetük tekintetbe vétele nélkül — és így a katonai szökevények, katonák és katonai hatóság alá tartozó személyek is — elfogatásuk esetében rögtönbírósiág utjára költől általi halálal fognak bünlöttni.

Egyszermint a fent hivatkozott számu magas belügyminisleri rendelet folytán közhírré tétetik az is, hogy a személy és vagyonbiztonság elleni gonoszettek elkövetőinek névezetesen a rablóknek — rablójátskóknak — gyujtogatóknak és orgazdálkodóknak sikeres feljelentő e g y s z á z forint jutalomdíjban fognak részesítettni, oly biztosítással, hogy az ily feljelentők neve szoros titokban tartatik.

Ezen hirdetmény kellő számu nyomtatott példányokban valamennyi szolgabíró uraknak valamint Nagy-Kanizsa város tanácsának oly szoros megfigyással adatik ki, hogy ez összes községekben s nem kevésbb a pusztákon ezen hirdetmény — teljartalmalug ugy nyilvános felolvasatás és kifüggesztés valamint az illelő lelkes urák által a szöszékeköl vagy diplomáik ajsai előtt való kihirdetés utján azonnal kézzé tétessék, és ennek igazolása végett minden egyes községekben és pusztákon a szóbeli kihirdetés és kifüggesztés megtörténtét és annak idejét tanusító előljáró aláírásokkal ellátott egy egy hirdetmény példányt 14 nap leforgása alatt a megyei alispán hivatalhoz jelentésük kíséretében felolvasó terhe alatt beteterjessék. — Kelt Zala-Egerszegn 1878 Febr. hó 22-én.

SVASTITS BENO, m. k.
alispán.

Irodalom.

Előfizetési felhívás. Utazásom Törökországban a görög-szigeteken és szerbiában czimú munkámra, mely legközelebb elhagyja a sajtót. Négy havi utazásom eredményeit és kelet három legérdekesebb országában szerzett tapasztalataim leírását fogja venni a megjelenendő munkában a t. olvasó közönség.

A Vasárnapi Ujság, „Pesti Napló”, „Egyetértés”, „Zalai Közöny” és a „Háboru Krónika” hasábjain megjelent cikkeim élénk érdeklődéssel találkoztak a közönség körében, s épen ezen örvendetes körülmény batorított arra, hogy utirajzaimat önálló egészszé feldolgozva tegyem le a t. közönség kezeibe.

A mi könyvem tartalmát illeti annak ismertetéséül legczészerűbbnek látásott előttem az egyes fejezetek címeit ide ígatni, melyek kellő tájékozást nyújtanak azon iránról melyet a munka követ:

I. rész. Konstantinápolyig. Nagy-Kanizsáról Triesztig. — Trieszt. — Elindulás Triesztből. — A Dalmát tengerpartok. — Corfu. — A török partvidék. — A görög partok. — Navarino és Modon. — Cerigo. — Syra. — Az Arohipellagus. — A Dardanellek. — Marmora. — Megérkezés Sztambulba.

II. rész. Konstantinápoly. Megérkezés. — Kücsük Bazar és Kücsük tolmács. — Baraoglások. — Látogatás a „szoftaknál” Dr. Erdődi Béla. — A sztambuli hajógyár. — Konstantinápolyi magyarok. — Zubovits Fedor. — Egy est az „Albatroszon”. — Kirándulások. — Scutari. — Guyon sirja. — Fenir-Bagdse. — Kadi-köi. — Haydar Pass. — Gok-szu. — Bujuk dere. — A hadügyminiszteriumban. — Tiszti kinevezés. — Általános tapasztalatok. — Török katonaság. — Indulási parancs. — Bucsu Sztambultól.

III. rész. Konstantinápolytól Sofiaig és a harcztéren. A vasuti állomás. — Rumili. — Erdődtimények. — Adrianápoly. — A Marica völgye — Philippopolis. — Tatabazardzsik. — Utazás kocain. — Ich-timan. — Sofia. — Tábort élmények. — Egy orosz kém a török táborban. — Orkhanion. — Kirándulás Radomircsa felé. — Lovac és Plevna. — Egy negyed óra Ozman pasánál. — Ütközet az oroszokkal. — Sebosluc. — A sofiai kórházban. — Törökországi dolgok. — Bucsu a bajtársaktól.

IV. rész. Szerbia. Elindulás Sofiáról. — Piroi. — Ak-Palanka. — Nis. — A szerb határ. — Alexinac. — A „uacselnik”. — Dsligrad. — Paratyn — Čuupia. — Jagodina. — Szemendria. — Belgrad. — A szerb rendőrség. — Katonaság. — Szerb önkénytesek. — A „hős” Kuissanin. — Belgrádi magyarok. — A „hüvösön”. — Milán fejedelem. — Wreda herczeg. — Zimony. — A „Széchenyi” g. zsa. — A magyar fővárosban.

A 15 nyomott ivre terjedő könyv előfizetési ára 1 frt., bolti ára 1 frt 50 kr. leend.

Az előfizetési pénzek címum alatt Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők. — Gyűjtők 6 példány után tiszteletpéldányban részesülnek. — A munka márczius 25-éig okvetlen meg fog jelenni, tisztelettel kétem engedélyozva az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését.

Nagy Kanizsán, 1878 február hóban.
KOVÁRY BÉLA (ALI EFENDI)
és török főhadnagy.

Felölő szerkesztő:
HOFFMANN MÓR.

Vasuti menetrend.

Ervényes május 15-től 1876

A buda-pesti időmértető óra szerint,
indul Kanizsáról

Vonat szám	hova:	Óra perc.	Idő.
205	Eszék, Mohács, Dombóvár s Fiuméba	4 48	reg.
215		2 30	dél.
212	Buda-Pest	4 58	reg.
202		2 6	dél.
204		11 30	estv.
313	Bécsbe (Szombathely, Bécs-Ujhely felé)	5 8	reg.
301		11 48	estv.
315	Sopronba	3 38	dél.
303	Triestbe és Pragerhofon keresztül Grätz és Bécsbe	4 50	reg.
102		2 47	dél.

Érkezik Kanizsára
honnét:

215	Eszék, Mohács, Dombóvár s Fiuméből	1 41	dél.
206		11 11	estv.
203	Buda-Pestből	4 30	dél.
201		2 5	dél.
211		9 44	estv.
314	Bécsből (Szombathely Bécs-Ujhely felől)	10 27	estv.
301		4 5	reg.
316	Sopronból	11 53	dél.
214	Bécsből Grätz, Marburg, Pragerhof felől	4 12	reg.
202	Triest- és Bécsből	1 21	dél.
104	és Villachból	11	estv.

A keszthelyi gazdasági tanintézet kertészeténél

a szokásos gyümölcsfák, gyökéres szőlővesszők és kertmagvakon kívül kapható még: 10000 darab 3 éves oportó vagyis kék Portugizi ezre 16 frtjával; — 72 faj burgonya fontja 25 krjával; — 5000 darab cseréjében törpére és vadra ojtott mindenféle gyümölcs- és magas törzsű rózsafa darabja 50-60 krjával; — valamint sok ezer igen szép törpés vad-alany 15-20 frtjával ezre.

Arjegyekkel bérmentesen szolgál az intézet kertészet, e Keszthelyen.

473 3-3

LAKÁS

Nagy-Kanizsán,

a Bajza utca 448. számú házban egy 7 szobából, konyhából, éléskamrából, padlástól, pinczéből, mosókonyhából, istállóból, fűskamrából, kocsifészerből és kertből álló lakás azonnal vagy legfeljebb május 1-ig bérbe adatik.

Bővebb felvilágosítást adnak Löwinger 477 1-3 Israel és fia.

!! MELLBETEGNEK !!

30 év óta kedvelt és orvosi jóváhagyás folytán sokszorosán kipróbált

Stayer-növénynedv

melibetegnek számára.

Mindig trissz minőségben kapható egy üveg ára 88. kr.

!! Idegbaj és gyengeség ellen !!

Engelhofer L. izom és idegesenciája aromatikusan havi növényekből Kétségen kívül jeles szer rheumatikus arca- és csontfájdalmak, szédülés, keresztfájdalmak, ideg- és testgyengeség ellen, különösen pedig a nemzetség részeken gyengesége és ebből gyakran okozott tehetetlenség ellen.

Ara egy üvegnek 1 frt.

!! Főgfajás ellen !!

Stomatikon szájviz.

Dr. Brunni bécsi fogorvostól.

Egy jelesnek bizonyult szájviz a f. ghus épentartása és erősítésére; a szájrész szaga ellen és kezdődő fogromlás ellen;

Ara egy üvegnek 88 kr

főraktár magy. rországi: Török József gyógyszerész. Nagy-Kanizsa: Belus József gyógyszer. Rothenberg Ferenca. Raktár Magyarország minden nagyobb gyógyszerésztárában. 454 9-12

478. 1-12

LUHI MARGIT-FORRÁS

legtisztább szikéleges ásványvíz.

Hazánk ezen vegyi összetételénél fogva nevezetes gyógyvizét a lélegzési, emésztési és húgyzervekbe illő hurutos bántalmainál, torok-gege- légcső- és hörg-betegségekben kiváló sikerrel használják és használják: Dr. Korányi Frigyes, — Dr. Kovács Sebestény Endre, — Dr. Gebhardt Lajos — Dr. Navrátil Imre, — Dr. Poor Imre, — Dr. Kétly Károly, Dr. Barbás József egyetemi tanár és közokorvos főorvos urak. — Ezen tekintélyek nyilatkozatai szerint a Margitforrás nemcsak méltó versenytársa a Seltersi — Gleichenbergi — Gieshübl — Radein — Vichy — Emsi s hasonlították, hanem gyógyhatásban azokat több tekintetben felül is mulja. A Margitforrás gyógyhatását igazoló bizonylatok kívánatra bárkinél készséggel megküldetnek.

Borral használva a legkellemesebb és legegészségesebb italt nyújtja.

Dr. Karlovsky utóda forrás-igazgatósága.

Kizárólagos főraktár

Édeskuty L.

m. k. udvari ásványvíz-szállítónál

BUDAPESTEN, Erzsébet tér 1-ső szám alatt

Kapható minden gyógyszertár és fűszerkereskedésben.

Pályázat!

A Nagy-Kanizsai takarékpénztárnál betöltendő pénztárnoki állomásra, melyvel 1000 ft évi fizetés, — valamint 5000 ft biztosítéknak, óvadékképpen érték-papirokban, takarékpénztári betétkönyvben, vagy ingatlanokra első helyen bekebelezett biztosítási okmányban való letétele, és egy évi próba szolgálat betöltésének kötelezettsége van összekötve, ezennel pályázat nyitattik.

Felhívtnak tehát a pályázni kívánók, hogy folyó évi február hó 28-ik napjának déli 12 órájáig, képességüket, egy erkölcsi magaviseletüket és vagyoni állapotukat igazoló okmányokkal felszerelt folyamódásukat, a takarékpénztár titkárára kezéhez, benyújtják.

Kelt Nagy-Kanizsán 1878 február hó 18-án.

476 2-3

A nagy-kanizsai takarékpénztár igazgatósága.

A Nagy-Kanizsai Bankegyesület

részvény társaság

negyedik évi rendes közgyűlését

1878 évi Március hó 10-én délután 3. órakor

Nagy-Kanizsán, saját helyiségében tartandja, melyre a t. cz. részvényeseket tisztelettel meghívja.

A közgyűlés tárgya

az alapszabályok 88 §-a értelmében.

- ületi jelentés, — a számadások és mérleg jóváhagyása, a nyereség felosztása a felügyelő bizottság jelentése alapján.
- az osztalék meghatározása.
- az igazgató-tanács 2 tagjának választása a kisorsolt 2 tag helyett, kik újra is választhatók (az alapszabályok 15 §-ban foglalt korlátozás figyelembe tartásával).
- a felügyelő bizottság megválasztása.
- az igazgató tanács indítványa az alapszabályok némely cikkének megváltoztatása érdekében
- egyéb esetleges indítványok tárgyalása.

Azon tisztelet részvényes urak, kik a közgyűlésen megjelenni és szavazati jogukat gyakorolni óhajtják, az alapszabályok 33 §-a értelmében felkértem, hogy még le nem járt szelvényekkel ellátott részvényeiket l. hó 22-től Március hó 2-ig az egyesületi pénztárnál a hivatalos órákban letételeményezzék.

Kelt N. Kanizsán 1878 február hó 7-én.

474 3-3

Az igazgató tanács.

Az aru és termény forgalom

szintügy

a mezőgazdasági- ipar- hegyi és erdei termények
központi irodája!

Áruk és termények vétele és eladása bizományilag, minta és bizományi raktár, szintügy pénz-előlegek bármily mennyiségben mindjárt adatként; nagyobb munkálatoknál szükség esetére jelentékeny összegek rendelkezésre állanak gyors és pontos szolgálat mellett. Általános kereskedelmi ügyekbe és kiviteli bizományokért képviseltekkel a bel- és külföldön legtisztelhető összeköttetésekkel Európának minden nagyobb kereskedelmi ipari és kikötői városában Binder Leonál Bécs, Kärntner-ring, 1. és 55 sz. (ezen üzlet Bécsben 1854 éz óta létezik)

Külön osztálya a hivatalnoki ügy emberszerető intézetének és mindkét nem magas rangja elhelyezésének, állást keresők a kereskedelmi, technikai erdei, gazdasági, ipari, művészeti, zenészet, tudományi, tanítói és nevelői szakmában. Ezen utóbbiak nyelvi, ének és zenei ismeretekkel is már évek óta elismert szakértelemmel a tisztelt főnökök, iparosok, intézetek, társaságok, magas uraságok és családok kívánsága és meglegedettsége szerint ajánlatok, távol minden nyereségi vágytól, távol minden pénzbeli haszonleséstől, csupán emberszeretői szándékokkal feláldozó igazán atyai gondviseléssel egy tiszta emberszeretői cél követtetik.

BINDER LEO

60 ügynök, ezen emberszeretői intézet tulajdonosa és alapítója,
Bécs, Kärntnerstrasse 55.

Legkifülből gyógyhatású

magyar édes mustár

475 2-6

Fácányi Armin

gyógyszerész Budapesten, X. ker. Kőbányán.

Ezen gyógyszerészleg készített mustár különbözik minden eddig ismert mustároktól azáltal, hogy az nemcsak a husonöt étel használatánál legjobb legkellemesebb élvezetet nyújt; — hanem egyszerűen, mint a legkifülből a legjobb hatásúak felismert **gyógyeszer** is. Nevezetesen a rossz étvágy, az étel gyenge emésztésénél és az onnan eredő savanyú felbőgésnél, a szorulásoknál, valamint az illőtlen, makacs váltózat után és soorbutal. **Kiválólag** pedig az **idült gyomorhurutnál** főlegmihelyen gyógyhatású szer, amely a gyomorban lerakodott nagymennyiségű nyálkát, a mely az emésztést hátráltatja, feloszlatva, azt egészen a gyomorból eltávolítja, és annak további képződését megakadályozza; a gyomorban és a belekben kellő és kellemes meleglet előidézve, ezek után a hurut is végsőképpen elmarad; — ugyanezt az ugynevezett száraz és fulladó hurutnál (Schleim asthma) és a gyomor és a mellényálkásodásnál, és az aranyérben szenvedőknek legjobban ajánlható.

Ara egy nagy üvegnek 1 frt, kis üvegnek 50 kr. postán szállítva a csomagolás külön számítatik. Kapható, a készítőnél Fácányi Armin gyógyszerésznél **Budapest Kőbányán**.

A gyomorhurut ellen legbiztosabb gyógyszer.

Tekintetes Fácányi Armin gyógyszerész urak Budapest-Kőbányán.

Örömmel tudósítom önt, hogy a múlt december elején nekem megküldött gyógyhatású mustárjának három hetet használatát után, a szenvedett gyomorhurutot teljesen megszabadítottam, mi-ért is önnel bízott hálaköszönettel vagyok; kívánom uraságotól ismételt megkörm, miszerint nekem most ismét abból a jó mustárból három üveggel mielőbb posta-utánvétellel mellett küldeni stíveskednék. Tisztelettel maradok. — Besztercebányán 1878. január 18-án.

Rippely Antónia a. k.

Tekintetes Fácányi Armin gyógyszerész urak Budapest-Kőbányán.

Tisztelettel gyógyszerész Ur!

Kérem legyen szives postafordultával kitűnő **gyógyhatású édes mustárjából** még öt nagy üveggel utánvétellel részemre küldeni. Az eddigi két üvegnek már is igen jó hatás van, mert a gyomorhurutot tiszttalni kezdte. Teljes tisztelettel — Detk u. p. Luda. Hovez meggy 1878. január 16-án.

Cserha József a. k.

A t. cz. közbizság különös figyelmébe ajánlatik még **Fácányi Armin** gyógyszerésztől föltalált és cz. kir. kizar. szabaddalmozott

„Fogpapir.”

a mely valamint a fogfájást, egy a csúszos fejfájalmat arca és fülcsüggatást rögtön megszünteti. Ara egy egész csomagnak 1 frt, egy fél csomag 50 kr. postán szállítva 10 kr-rel több. — Kapható a föltalálónál **Fácányi Armin** gyógyszerésznél **Budapest Kőbányán**.

Tekintetes Fácányi Armin gyógyszerész urak Budapest-Kőbányán.

E soraim vételénél fogva tisztelettel kérem sziveskedjék postai-utánvétellel mellett, címom alatt **Mező-Berénybe**, két csomag fogpapirt mielőbb megküldeni, nehogy a fogpapir hiánya miatt, még sokáig kellessen az igen is kiválthatlan fogfájást törni; mert tudom, hogy annak megőrközése előtt csak is a hideg víz menthet fel — de határozottabban a fogpapirt nem ismerem. — miszerint óhajtom is, hogy a gyógyszerész urat mint azon kiválthatlan gyógyhatású fogpapir föltalálóját, az isteni gondviselés meg sokáig a szenvedő emberiség javára éltesse; azt kívánja hálaköszönet tiszte-lye — **Mező-Berény**.

Holtzer István a. k. tisztelt.